stav islama
o muzici

Ebu-t-Tajjib et-Taberi

Ebu-t-Tajjib et-Taberi
stav islama o muzici

Stav islama o muzici

- Odgovor onima koji vole slušati muziku

Šejhu-l-islam:

Tahir ibn 'Abdullah ibn Tahir et-Taberijj eš-Šafi'ijj

Dodatak:

- Poruka onima koji vole muziku -

Šejh:

Talal ed-Devserijj

- Prilozi -

preveo i priredio:

Munir *Zahirović*

Naslov originala:
Er-Reddu limen Juhibbu-s-Sema'a

Autor:
Šejhu-l-Islam- Ebu Tajjib *et-Taberijj*

Prevodilac:
Munir *Zahirović*, prof.

Urednik:
Jasmin *Đanan*, prof.

Šerijatska recenzija:
mr. Safet *Kuduzović*

Predgovor:
mr.sci. Muhammed hfz.Fadil *Porča*

Lektor:
Sumejja *Đurić*

Korektor:
Ishak *Ahmetović*, prof.

Design korice:
Adis *Bajramović*

Redaktor:
Midhat *Kasap*, prof.

Izdavač:
Zahim *Mujkić* & Amit *Amet*

CIP-Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

28-4-535

Et-Taberi Eš-Šafi'i, Tahir ibn Abdullah ibn Tahir
Stav islama o muzici : odgovor onima koji vole slušanje muzike / Tahir ibn Abdullah ibn Tahir Et-Taberi Eš-Šafi'i ; preveo i priredio Munir Zahirović. - [Tuzla] : Z. Mujkić, 2005. - 186 str. ; 21 cm

Prijevod djela: Er-Reddu limen juhibbu-s-sema'a. - Bibliografske i druge bilješke uz tekst

COBISS.BH-ID 14489862

Na osnovu mišljenja Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje br.UO 07-11-05-845/05 od 07.11.2005.godine, ovaj proizvod je oslobođen plaćanja poreza na promet.

Predgovor ovom izdanju

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog

Knjiga ***Stav islama o muzici***, koju je preveo i priredio svršenik Islamskog univerziteta u Medini Munir Zahirović, prof. daje studiozan presjek i nastoji kroz detaljna pojašnjenja i dokazivanja, te citiranja islamskih učenjaka predstaviti i dati odgovor o ovoj tematici.

Primjetan je uloženi znatan napor i trud u sakupljanju materijala, prevođenju, pronalasku mišljenja i dokazivanju, kao i navođenju primjera, koji će, nadam se, ostvariti svoj cilj. Oni koji žele da prošire svoje znanje o ovoj tematici mogu se vratiti na mnogobrojne izvore koji su spomenuti u bilješkama.

Velika je Allahova, subhanehu ve te'ala, blagodat da se danas objavljuje sve više djela i literature koja govori o mnogim pitanjima o kojima danas itekako ima potrebe govoriti i koja su doskora bila nepoznata među muslimanima. Prije svega što govor i objašnjenje stava islama o mnogobrojnim raširenim porocima predstavlja prvi korak u borbi protiv njih i njihovom smanjenju.

Mnogo je toga što je potrebno temeljito objasniti i predstaviti, a samim tim naučiti i u praksi primijeniti kako bi islam došao do izražaja, i kako bismo ga na taj način očistili od mnogobrojnih stranih naslaga. Naravno, u tome trebaju uzeti učešće svi slojevi muslimanskog društva, ako sebi mislimo dobro i ako želimo da nam Uzvišeni Allah pomogne.

Mnogi se ne tražeći stav islama o muzici, povode za svojim strastima i oponašajući druge prepuštaju se ovom grijehu i zabludi. Već je krajnje vrijeme da se ovaj naš ummet otrijezni iz opijenosti slijepog slijeđenja drugih.
Od nas se traži predanost Allahu, subhanehu ve te'ala, i opredijeljenost islamu, kao i rad po njegovim savršenim propisima i univerzalnim principima.

Ovaj rad treba da naiđe na prijem i podršku širokih muslimanskih masa, ne samo teoretski, već i u svakodnevnoj praksi.

hfz.mr.Muhammed Fadil ***Porča***

Predgovor prevodioca

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog

Hvala Allahu, Gospodaru svjetova na svim blagodatima koje je ljudima podario. Neka je Njegov blagoslov na Muhammeda, njegovu porodicu i njegove ashabe sve do Sudnjeg dana.
Tema ovog djela je, kao što se iz naslova može vidjeti, muzika i stav islama o njoj.

Zašto baš ova tema?

Prije nego odgovorimo na to pitanje, da kažemo nešto o raširenosti slušanja muzike u našim krajevima.
Koliko se slušanje muzike uvriježilo u našem narodu dovoljno govori to da ako prolazite kroz neko muslimansko mjesto (van zimskog perioda) u većini slučajeva čut ćete gromoglasnu muziku s nekog kasetofona koji je postavljen na otvoreni prozor.
No, nije to jedini pokazatelj. Ako pogledate imena pjevača i muzičara u Bosni, onda ćete uočiti da oni, uglavnom, nose muslimanska imena.(tj.da su muslimani).
Pored toga, uz pomoć televizije i radija slušanje muzike uzelo je velikog maha, tako da ne samo da možete slušati muziku na radiju, već možete naručiti i pjesmu koju želite da čujete.
Televizija je opet posebna priča. Putem nje ne samo da se može slušati muzika, već se, nažalost, mogu i gledati oskudno odjevene pjevačice koje svojim glasom i pokretima obnaženog tijela zaluđuju mase gledalaca.Uz to, televizija traži i mlade talente koje mami primamljivim nagradama za najbolje izvođače.To izaziva *muzičku groznicu*. Umjesto da se mladi usmjeravaju da rade nešto što je produktivno za zajednicu i društvo u kojem žive, oni se okreću ka sanjarenju o tome da postanu estradne zvijezde. Iz ruku ispuštaju knjige i alat, te se prihvaćaju mikrofona i muzičkih instrumenata.

Koliku štetu to nanosi društvu za mnoge malo je važno, jer, sve se radi po onoj narodnoj: *Udri brigu na veselje.*
Kad bismo se zaustavili na ovome što smo dosad rekli, bilo bi dovoljno da odgovorimo na pitanje: Zašto ova tema, tj. zašto knjiga o muzici?
Međutim, priča se ne završava na tome, pa na audicije za nove estradne zvijezde dolaze čak i pokrivene djevojke!
Muzika se uvukla i u ilahije, tako da sada imamo – ilahije s muzikom! Neke hafize možemo vidjeti kako "uče" ilahije za mikrofonom, uz pratnju muzičkih instrumenata!
Ramazan se umjesto učenjem Kur'ana dočekuje muzičkim koncertima!
Zbog toga ova tema! Zbog toga ova knjiga!
Da objasni propis u vezi s pjevanjem, svirkom i slušanjem muzike!
Da bi što bolje bila pojašnjena tema o kojoj se govori, bez suvišnog duljenja, smatrao sam da je najbolje ovu knjigu podijeliti u četiri dijela, te sam tako i uradio.

1. dio je uvodni i u njemu se govori o nazivima za muziku u Kur'anu, hadisu i eseru [1], zatim o duhovnoj muzici i ilahijama s muzikom.
2. dio predstavlja prijevod knjige: ***Er-Reddu limen Juhibbu-s-Sema'a*** ili na bosanskom jeziku: ***Odgovor onima koji slušaju muziku***, čiji je autor Šejhu-l-Islam Ebu Tajjib et-Taberijj.
3. dio je prevod hutbe: ***Risaletun ila Muhibbi-l-Gina' (Poruka onima koji vole slušati muziku).***
4. U njemu se nalaze prilozi koji obuhvataju razna pitanja u vezi s muzikom, kao što su:kako postepeno prestati slušati muziku, da li je dozvoljeno pozivanje u islam putem muzike i dr.

[1] **Eser** – je ono što prenosi se od ashaba i tabi'ina, govor ili djelo. Za većinu muhaddisa (učenjaka u hadisu) eser je sinonim za hadis.

Rad na ovoj knjizi plod je višemjesečnog zalaganja i truda.Nastojao sam da to bude jednostavno štivo da ga svako može razumjeti, kao i da sadrži ono šta muslimanu treba da zna u vezi s propisima o muzici.
Jedno vrijeme bio sam zaokupljen mišlju da navedem tekstove nekih pjesama, radi pouke, ali sam odustao od toga, jer dosta tih tekstova sadrži ono što ne priliči da se navodi u islamskoj literaturi.
Drugi razlog zbog kojeg sam to ostavio je fetva koju sam naveo u prilozima, a koja govori o tome koja je poezija dozvoljena, a koja zabranjena. Bojao sam se, ako navedem samo neke tekstove, da bi neki iz toga mogli razumjeti da su tekstovi pjesama samo nekih pjevača zabranjeni, ili da se zabrana odnosi na samo neke tekstove. Samim tim, fetva o tome šta je dozvoljeno od poezije, a šta ne, dovoljna je da se razluči dozvoljeno od zabranjenog!
Na kraju, molim Allaha za pomoć da se ovim djelom okoriste muslimani, da ih vidimo kako umjesto muzike slušaju Kur'an i ilahije (bez muzike), kako umjesto muzičkim koncertima, ramazan dočekuju učenjem Kur'ana i kako postaju korisni svome društvu.
Molim Allaha da oprosti meni, mojim roditeljima i svim muslimanima, da nas uputi na ono što je korisno, a odvrati nas od onoga što će nam štetiti na ovom i na budućem svijetu.
Molim Allaha da nam podari da vidimo istinu u njenom pravom svjetlu i da je slijedimo.
Amin!

Turbe, 27. 10. 2004./13. 9. 1425. h.g.

Munir Zahirović

I. Uvod

a) Nazivi za muziku u Kur'anu, sunnetu i eseru
b) Duhovna muzika
c) Ilahije s muzikom

Nazivi za muziku u Kur'anu, sunnetu i eseru

Za muziku i pjesmu u Kur'anu i sunnetu ima više naziva koje ćemo mi ovdje samo ukratko navesti. Detaljnije o tome govori Ibnu-l-Kajjim el-Dževzijje u svome djelu ***Igasetu-l-Lehefan***[2], na skoro 30 stranica, ili tačnije, od 241. do 270. strane. Ovo je sažetak onoga što je on u tom djelu rekao o nazivima za muziku.[3]
Međutim, odmah na početku skrećemo pažnju čitaocu na činjenicu da je arapski jezik veoma bogat i da često za određeni pojam koristi više naziva, tj. daje mu više imena. Obično se svaki taj naziv,svako ime koje koristi se za određeni pojam,njime ističe neka njegova dobra ili loša osobina i karakteristika.
Najbolje ćemo to pojasniti na primjeru Allahovih imena.U jednom vjerodostojnom hadisu navodi se da Allahovih lijepih imena ima 99. Među ta Njegova lijepa imena spadaju *El-'Alim, El-Hakim, El-Besir, Es-Semi', Er-Rezzak* itd.
Svako od tih imena ukazuje na jednu od osobina savršenstva koje pripadaju Allahu.

[2] Skraćena verzija ovog djela objavljena je na bosanskom jeziku pod naslovom: ***Šejtanove zamke***.
[3] Vidi: Imam Ebu 'Abdullah Muhammed ibn ebu Bekr ibnu-l-Kajjim el-Dževzijje - ***Igasetu-l-Lehefan min Mesajidi-š-Šejtan***, Daru-l-Hadis, Kairo, bez naznake godine izdanja, str. 241-270.

Tako ime *El-'Alim* (Sveznajući, Onaj Koji sve zna), označava Allahovu osobinu, svojstvo znanja i ukazuje na to da Allah sve zna i da mu ništa nije nepoznato.
El-Hakim (Mudri) ukazuje na to da je Allah mudar i da je sve što je stvorio, stvorio zbog neke mudrosti i svrhe.
El-Besir (Onaj Koji sve vidi) ukazuje na to da Allah sve vidi i da mu ništa nije skriveno itd.
Ukratko, svako od ovih imena ističe neku osobinu Allahovog savršenstva i ukazuje na Njegovu veličinu i uzvišenost.
Nasuprot tome, ako je nešto "žigosano" lošim imenima i epitetima, to dovoljno ukazuje na njegovu bezvrijednost i ništavnost. Pa da vidimo koja se imena i nazivi koriste za muziku i pjesmu:

Imena i nazivi koji se koriste za muziku i pjesmu

1. **Priče za razonodu**

Ako pogledamo suru ***Lukman***, vidjet ćemo da Uzvišeni Allah kaže: *Ima ljudi koji kupuju priče za razonodu, da bi, ne znajući koliki je to grijeh, s Allahova puta odvodili i da bi ga predmetom za ismijavanje uzeli. Njih čeka sramna kazna.*[4]
U ovome ajetu, prema većini mufessira (komentatora Kur'ana), Allah, subhanehu ve te'ala, muziku i pjevanje naziva "pričama za razonodu" (lehvu-l-hadis).

2. i 3. **Laž i besposlica**

Uzvišeni Allah kaže: „... *i oni koji ne prisustvuju laži (ez-zur), i koji, prolazeći pored onoga što ih se ne tiče (besposlice), prolaze dostojanstveno.*"[5,6]

[4] Kur'an, sura ***Lukman***, 6.
[5] Kur'an, sura ***El-Furkan***, *72*.
[6] Ovdje sam bio prinuđen da prilagodim prijevod ajeta shodno tumačenju koje će nakon njega uslijediti. Inače, u prijevodu Besima Korkuta ovaj ajet

Muhammed ibnu-l-Hanefijje kaže: "Laž se ovdje odnosi na pjesmu (muziku)."
Što se tiče bespolice (el-lagv), to je širi pojam i obuhvata različite aktivnosti, a jedna od njih je i pjesma (muzika).

4. **Neistina**

Ibn Vehb kaže:"Pričao mi je Sulejman ibn Bilal,od Kesira ibn Zejda,da je čuo Ubejdullaha kada je pitao El-Kasima ibn Muhammeda: "Šta misliš o pjesmi (muzici)?" "To je neistina (batil)" – odgovori mu El-Kasim. "Znam da je to neistina (batil), pa šta misliš o tome?" – upita on. "Šta misliš gdje završava neistina (batil)?" upita El-Kasim."U Džehennemu" – odgovori on. "Tako je" – potvrdi El-Kasim.

5. i 6. **Zviždanje i pljeskanje rukama**

Uzvišeni Allah kaže: *Molitva njihova pored Hrama svodi se samo na zviždanje ili pljeskanje rukama; zato kaznu iskusite jer ne vjerujete.*[7]
Ibnu-l-Kajjim kaže: "Oni koji zvižde i plješću rukama prilikom sviranja frule, svirale i sl.(nalikuju ovima koji su spomenuti u ajetu) makar se radilo samo o vanjskoj sličnosti (poistovjećivanju). Oni zaslužuju dio pokude (prijekora) zbog toga što im sliče (što ih oponašaju), mada ih oni ne oponašaju u svemu prilikom zviždanja i pljeskanja rukama. Allah, subhanehu ve te'ala, nije propisao muškarcima pljeskanje rukama kad se nešto desi prilikom obavljanja namaza[8], nego im je naređeno da to ostave i kažu "subhanAllah!" (slavljen neka je Allah), kako ne bi oponašali žene.

glasi: **... i oni koji ne svjedoče lažno, i koji, prolazeći pored onoga što ih se ne tiče, prolaze dostojanstveno.**
[7] Kur'an, sura *El-Enfal*, 35.
[8] Kad treba upozoriti imama na neku grešku, propust i sl.

Šta onda reći (o njima) kada oni plješću bez potrebe i uz to čine grijehe riječima i djelom?!"

7. **Uzrok nastanka licemjerstva**

Ibn Mes'ud, radijallahu anhu, kaže: "Pjesma (muzika) uzrok je nastanka nifaka u srcu, kao što je voda uzrok nastanka (rađanja) plodova."

8. **Šejtanov kur'an**

Katade kaže: "Kada je Iblis sišao (na Zemlju), rekao je: "O Gospodaru moj, prokleo si me, pa koji je moj posao?" "Sihr" – odgovori Allah."A šta je moj Kur'an?" – upita on. "Poezija" – odgovori On.

9. i 10. **Glupi zvuk i grešni zvuk**

O tome Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: "Zabranjeno mi je da (slušam) dva glupa i grešna zvuka: zvuk (muzičkih instrumenata)[9] prilikom blagodati i zvuk naricanja prilikom nesreće (smrti)."[10]

11. **Šejtanov glas**

Uzvišeni kaže: " *Odlazi! - reče On. Onima koji se za tobom budu poveli i tebi - kazna džehennemska biće vam puna kazna. I zavodi **glasom svojim** koga možeš i potjeraj na njih svoju konjicu i svoju pješadiju, i budi im ortak u imecima, i u djeci, i daji im obećanja - a šejtan ih samo obmanjuje - ali, ti, doista, nećeš imati nikakve vlasti nad robovima Mojim!" A Gospodar tvoj dovoljan je kao zaštitnik!"*[11]

[9] (Dio u zagradama) navodi se kao dodatak u nekim verzijama hadisa.
[10] O ovom hadisu, poslije će biti riječi.
[11] Kur'an, sura *El-Isra'*, 63-65.

Mudžahid kaže da se pod ***šejtanovim glasom*** misli na muziku (pjesmu) i laž (batil).

12. **Šejtanova himna**

Aiša, radijallahu anha, kaže: "Ušao je kod mene Allahov Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, a kod mene su bile dvije ensarijske djevojčice koje su pjevale o onome o čemu su se prepirale ensarije u vezi s bitkom Bu'as. Naslonio se na postelju i okrenuo lice. (Poslije) je ušao Ebu Bekr, radijallahu 'anhu, zaružio me i rekao: "Zar *šejtanova himna* kod Vjerovjesnika, sallallahu 'alejhi ve sellem?!" Allahov Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, priđe mu i reče:"Pusti ih, Ebu Bekre!" Kad on nije vidio, ja sam im namignula i izašle su."

13. **Bezbrižnost**

Uzvišeni kaže: „*Pa zar se ovom govoru iščuđavate, smijete se, a ne plačete - nego ste bezbrižni (samidun)"?* [12]
'Ikrime prenosi od Abdullaha ibn Abbasa da rekao je: "*Samidun* na narječju plemena Humejr znači *muzika*." [13]
Mudžahid je rekao: "To je muzika na narječju stanovnika Jemena. Tako se za nekoga kaže da je **samid** ako pjeva uz muziku." [14]

14. **Podsticaj na blud**

Fudajl ibn 'Ijjad rekao je: "Muzika je podsticaj na blud." [15]

[12] Kur'an, sura ***En-Nedžm***, 59-61.
[13] O ovome će poslije biti riječi.
[14] Poslije će biti govora o ovome.
[15] Poslije će biti govora o ovome.

Duhovna muzika

Pod pojmom *duhovna muzika* obično se podrazumijeva slušanje klasične muzike.
Međutim, u nas taj pojam poprima sasvim drugo značenje, ili mu se bar pokušava pridodati to značenje, a to je da se pod ***duhovnim*** misli na vjersko.
Tako se pojam "duhovna muzika" pokušava izmijeniti da se odnosi na vjersku muziku.
Ljudi koji predstavljaju vjeru [16] organizuju razne muzičke koncerte i opravdavaju to time da se radi o *duhovnoj muzici* , a ne običnoj. Naravno, obična muzika nije dozvoljena, ali je zato tu *duhovna muzika* da to nadomjesti.
Da li je takva muzika dozvoljena ili ne? Kakav je stav islama o duhovnoj muzici?
Jedna od bitnih karakteristika islama i islamskog prava je da ne pridaje važnost nazivima nego suštini.
Tako je i u ovom slučaju. Bez obzira na to što se ta muzika naziva ***duhovnom***, ona je u biti samo muzika i, prema tome, nije dozvoljena po islamu.
Ovdje se moramo osvrnuti na jedno važno fikhsko pravilo koje glasi: **"Mijenjanjem imena pojmova ne mijenja se njihova bit."** Da to pojasnimo na primjeru alkohola i kamate.
Počet ćemo od alkohola.
Alkohola ima više vrsta i te vrste nose različite nazive: vino, brendi, viski, šljivovica itd. Sve vrste alkohola, bez iznimke, zabranjene su.
Da li će takav alkohol biti halal ako mu dodamo epitet duhovnog pića, kao npr. duhovno vino, duhovni brendi i sl.? Naravno da neće, jer se i dalje radi o alkoholu.

[16] Ovo se ne odnosi samo na muslimane, nego i na kršćane kod kojih je muzika duboko ušla u vjeru.

Zatim, ako pogledamo kamatu možemo vidjeti da, u nekim arapskim zemljama neke banke (ili većina) rade na kamatnom sistemu. Poznato je da je kamata, po islamu, haram, zato su te banke pribjegle jednom, da ga nazovemo, lukavstvu.
Naime, one su umjesto naziva "kamata" počele upotrebljavati sasvim drugi termin, a to je – "faida" (korist,fajda).
To je lukavstvo s namjerom da se prevari korisnik bankovnog računa kojem se kaže da banka ne radi s kamatama, nego će korisnik umjesto kamate imati korist.
Naravno, korisnik usluga te banke zadovoljan je, jer je izbjegao kamatu koja je, po islamu, zabranjena, a uz to, opet, ima neku korist.Drugim riječima, i vuk sit i ovce na broju.
Međutim, kad su se ljudi, kojima je stalo do toga da se sačuvaju harama, počeli pitati da li je ta fajda dozvoljena, islamski učenjaci su sjeli i pomno razmotrili taj problem.
Na kraju, došlo se do zaključka da se radi o kamati i da ona nije dozvoljena, bez obzira na to što se ona naziva drugim imenom, jer je to, u biti, kamata. Isti je slučaj i duhovne muzike.
Nije važno da li će se ona zvati duhovnom ili islamskom ili će joj se dati neko drugo ime, ona je u suštini muzika i samim tim potpada pod propis koji se odnosi na muziku.

Ilahije s muzikom

Širom islamskog svijeta muzika zauzima sve značajnije mjesto kod muslimana i uvlači se u njihov život.
Tako se svadbe prave uz muziku, rođenje djeteta proslavlja se uz muziku, ramazan se dočekuje uz muziku itd.
Muzika vrlo brzo pronalazi sebi mjesto i s ilahijama, tako da se i one počinju izvoditi uz muziku.

Ilahije s muzikom nisu postojale ranije, nego su produkt novog doba, kao i odstupanja muslimana od svoje vjere, njihovog sve manjeg klonjenja onoga što im je njihov Gospodar zabranio i neizvršavanja onoga što im je On naredio.
Same ilahije nisu zabranjene ako ne sadrže nešto što se kosi sa islamom i ako se ne izvode uz muziku.
Međutim, onoga momenta kad se učenju ilahija pridruže zabranjeni muzički instrumenti slušanje tih ilahija je haram, kao i boravak ondje gdje se one uče.
Uostalom, kako pravi i iskreni vjernik može biti zadovoljan da čuje spomen Allahovog imena ili imena nekog od Njegovih poslanika uz zvuke gitare, flaute i nekih drugih zabranjenih muzičkih instrumenata, kad Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, muziku naziva glupim i grešnim zvukom?!
Kako pravi vjernik može slušati izgovaranje Allahovog imena uz grešan zvuk?! Kako pravi vjernik može slušati ime nekog od Allahovih poslanika uz glupi zvuk?! Zar se nema nimalo stida od Allaha?!
Neki se slažu s tim da su ilahije s muzikom haram, ali ih izvode zbog toga kako bi "obične" muslimane privukli u islam.
Ne znam kako neko može tako razmišljati! Zar misli da će čineći grijeh imati sevap??
I, šta ako se organizuje koncert ilahija s muzikom? Da li će ljudi koji dođu na taj koncert promijeniti svoj odnos prema Allahu, pokajati se i biti pravi vjernici koji će se kloniti svih grijeha, pa i slušanja muzike? Ne može se grijesima pozivati u islam kao što se prljavština ne može oprati u prljavoj vodi.
Mi hoćemo da čovjeka koji je grešnik i slabo se pridržava islama navedemo da sluša ilahije s muzikom i da samim tim zaradi još više grijeha, a mi kažemo da to činimo kako bismo ga privukli u islam i naveli da se strogo pridržava islamskih propisa, zar to nije apsurd?! Uostalom, ljudi u onome koji ih poziva na dobro vide uzor. A kakav uzor je onaj koji svjesno grijehe čini, a poziva druge da ih ostave?

II.Propisi o muzici

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog

Predgovor

Hvala Allahu. Njemu zahvalu donosimo, od Njega pomoć i oprost molimo. Allahu se utječemo od zla u nama samima i naših loših djela. Koga Allah na pravi put uputi, niko ga u zabludu ne može odvesti, a koga On u zabludi ostavi niko ga na pravi put ne može uputiti.
Svjedočim da nema drugog boga osim Allaha, Jedinog, kojem ništa nije ravno.
Svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik, neka je Allahov mir i spas na njega i njegovu porodicu.
Allah, azze ve dželle, kaže:" *O vjernici, bojte se Allaha istinskom bogobojaznošću i umirite kao muslimani"!* [17]
O ljudi, bojte se Gospodara svoga, koji vas od jednog čovjeka stvara, a od njega je i drugu njegovu stvorio, i od njih dvoje mnoge muškarce i žene rasijao. I Allaha se bojte – s imenom čijim jedni druge molite – i rodbinske veze ne kidajte, jer Allah, zaista, stalno nad vama bdi. [18]
O vjernici, bojte se Allaha i govorite samo istinu, On će vas za vaša dobra djela nagraditi i grijehe vam vaše oprostiti. A onaj ko se Allahu i Poslaniku Njegovu bude pokoravao – postići će ono što bude želio. [19]
Ovo su stranice (jednog djela) iz našeg dragocjenog naslijeđa. Molim Allaha da pomogne da se mi i svi ostali muslimani okoristimo onim što se u njemu nalazi.

[17] Kur'an, sura ***Al Imran***, 102.
[18] Kur'an, sura ***En-Nisa'***, 1.
[19] Kur'an, sura ***El-Ahzab***, 70-71.

Medždijev udio u djelu:

Nakon kopiranja rukopisa, uradio sam sljedeće:
1. Naveo sam izvore hadisa koji se spominju u knjizi i njihov stepen vjerodostojnosti,
2. Naveo sam izvore esera [20] koji prenose se od selefa [21], kao i broj sura i ajeta koji se navode,
3. Pojasnio sam, gdje je to bilo neophodno, značenje manje poznatih riječi, kao i manje jasna mjesta,
4. Knjigu sam počeo uvodom o djelu i njenom autoru, zatim o rukopisu, a potom njegovom prepisivanju i vjerodostojnosti,
5. Dodao sam indekse kako bi to olakšalo korištenje knjige,[22]
6. Knjigu sam podijelio na poglavlja i imenovao svako od njih, što ranije nije bilo urađeno.

I, na kraju, ovo su stranice naše dragocjene prošlosti. Molim Allaha da to stavi na vagu naših dobrih djela na Dan kad neće koristiti ni imetak, ni sinovi, osim ko dođe Allahu sa čistim srcem. Naše posljednje riječi su: Hvala Allahu, Gospodaru svjetova.

Tanta [23]

Ebu Merjem Medždi Fethi es-Sejjid Ibrahim

[20] **Eser** – je ono što se prenosi od ashaba i tabi'ina, govor ili djelo. Po većini muhaddisa (učenjaka u hadisu) eser je sinonim za hadis. (op. prev.)
[21] **Selef** – označava ranije generacije muslimana: ashabe, tabi'ine, tabi' tabi'ine i one koji su došli nakon njih, a koji su se pridržavali ispravne vjere, bez mijenjanja, dodavanja, oduzimanja, tumačenja vjere po ličnom nahođenju ili pak njenog tumačenja bez znanja. (op. prev.)
[22] Mi smo te indekse izostavili smatrajući da oni nisu od velike važnosti da se prevedu na bosanski jezik, te kako bi djelo bilo kraće i praktičnije. (op. prev.)
[23] Grad u Egiptu. (op. prev.)

Uvod

Tema ove knjige je nešto od onog što se proširilo i postalo popularno u ovom vremenu, a to je muzika [24].
Muzika (ar.gina), općenito znači podizanje glasa.
Kaže se: „(*gana-r-redžulu ve tegana bihi- iza medehahu ev hedžahu*): pjeva čovjek i pjeva se o njemu, ako ga u stihovima hvali ili kudi." [25] (*teganna bi-l-mer'eti: tegazzele biha ve ezhare mehasineha*), pjeva o ženi: udvara joj se pjevajući ljubavnu pjesmu u kojoj ističe njene vrline."
Svaki glas koji podigne se i ostaje podignut, Arapi, nazivaju– "*gina*".
Gina' je i pjevušenje koje Arapi nazivaju "*nasb*", kao što se gina'om naziva i pjesma goniča deva (*el-huda'*) koja je poznata u arapa, a koja se pjevuši tokom putovanja pustinjom kako bi deva bila podstaknuta na kretanje.
Gina' označava otezanje u govoru, kao i melodično pjevanje uz zvuke muzike.Na posljednje, misli se kad se ta riječ samostalno upotrijebi. Muzika se, u svom punom obliku, pojavila u Perzijanaca i Rimljanja, tamo gdje su užitci bili rasprostranjeni i gdje su ljudi bili dokoni, a kraljevi raskošno živjeli i posjedovali dvorce, robove i ropkinje.
Arapi su postali očarani muzikom i muzičkim instrumentima kad su se pomiješali sa strancima za vrijeme Emevijske i početkom nastanka Abasijske države.

[24] **Muzika** je termin koji mi upotrebljavamo,a koji potiče iz grčkog jezika. Naziv je dobila po muzi,a muza,prema grčkoj mitologiji,predstavlja boginju zaštitnicu umjetnosti i nauke.(op.prev.)
[25] U predislamskom periodu muzika je za Arape na Arapskom poluotoku, imala veliku važnost. Samim tim, visoko mjesto u društvu zauzimali su pjesnici koji su bili bogato nagrađivani za svoju poeziju. Oni bi, ponekad, koristili svoj pjesnički dar da nekoga pohvale ili, pak, pokude. Većinom su svoju poeziju recitovali među narodom, na raznim skupovima, što je zahtijevalo da podižu glas kako bi ih što više ljudi moglo čuti. (op. prev).

Zadivljenost muzikom u stalnom je porastu, kao što je u stalnom porastu i broj onih koji su muzikom opčinjeni, tako da je u današnjem vremenu kod nekih postala poput hrane i pića.[26]
Međutim, treba se zapitati:Kakav je stav islama o muzici?
Prije odgovora na ovo pitanje, da kažemo da je muzika pojava u kojoj svi narodi imaju udjela. Svaki narod ima muziku koja odgovora njegovim osjećajima i rodoljublju. To je jedna od prirodnih odlika čovječanstva. Čovjek ima više čula. Svako od njih uživa u nečemu. Oko uživa u zadivljujućim prizorima koji ukazuju na Stvoritelja, uši uživaju u lijepim zvucima, a mrze i izbjegavaju loše zvukove. [27]
Ako čovjek sluša glas (zvuk) koji ne sadrži ništa što je muslimanu zabranjeno [28] i koji ga podsjeća na neku obavezu, na lijep postupak, onda to povećava njegovo vjerovanje (iman), njegovo dostojanstvo, dostojanstvo njegovog razuma, te, samim tim, nema sumnje da mu je to dozvoljeno.
Međutim, ako bude slušao glas koji spominje ono što vjerniku ne priliči da to spominje ili sluša, ili njegov sluh privuče ono što je Allahov Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, zabranio

[26] Dok sam studirao u Medini, imao sam priliku da upoznam studenta iz Južne Amerike. On je bio tek stigao. Stanovao je samo nekoliko soba dalje od mene tako da sam ga često viđao. Bio sam zapanjen kad sam vidio, koliko je muzika ušla u njegovo srce. Kad bi išao hodnikom ili putem, pjevao bi pjesme na engleskom, praveći pokrete tijelom kao da pleše uz muziku. Skoro u svakoj situaciji ponašao se tako, osim u namazu i kad je spavao. Bilo mi ga je žao, te sam odlučio da mu kupim neke kasete Kur'ana i ilahija. Međutim, vrlo brzo smo premješteni iz te zgrade tako da smo se slabo viđali. Poslije dužeg perioda ponovo sam ga vidio, ali ovaj put bio je sasvim drukčija osoba. Nije više ni pjevao, ni plesao. U potpunosti se, hvala Allahu, promijenio. To je bio najupečatljiviji primjer da se šejtanova objava i Objava Milostivog ne mogu sastati u srcu vjernika. Jedno poništava drugo. Dok je slušao muziku olahko se odnosio prema islamu i islamskim propisima, a nakon što ju je ostavio, postao je druga osoba. (op. prev.)
[27] Kao što je buka, galama i sl. (op. prev.)
[28] Kao npr. učenje ilahija bez muzike i sl. (op. prev.)

da se koristi, poput muzičkih instrumenata, i taj glas (zvuk) bude uzrok da vjernik počne smatrati lijepim ono što je smatrao ružnim, i navede ga da izgubi dostojanstvo razuma, da izgubi stid, kao i da utiče na pomanjkanje ljudskosti, onda nema sumnje da je slušanje tog glasa (zvuka) zabranjeno.
Na osnovu toga može se zaključiti da nema ništa loše u slušanju pjesme u kojoj se spominje (hvali) divan karakter (ahlak), u kojoj se navode veličanstveni primjeri iz (historije) islama, bez upotrebe muzičkih instrumenata, i koja ne sadrži nepriličan govor (riječi).
Što se tiče slušanja pjesme koju prate muzički instrumenti i koja je puna spominjanja onog što izaziva Allahovu srdžbu: *govor o ljubavi prema ženama, njihovoj ljepoti i zaljubljenosti u njih, nema sumnje da je takvo šta haram slušati.*
Ova knjiga raspravlja o toj opasnoj temi i ukazuje da je većina ljudi tim zavedena, osim onih kojima se njihov Gospodar smilovao.

Zato, svi vi koji se pitate kakav je stav islama o muzici, svi vi koji ste opčinjeni slušanjem muzike, svi vi koji želite korisno znanje, svi vi, treba da pročitate o korisnom znanju koje sadrži ova knjiga .

Hvala Allahu na početku i na kraju.

ET-TABERIJEVA BIOGRAFIJA

Porijeklo i obrazovanje

Imam, učenjak, šejhu-l-islam i kadija Ebu Tajjib Tahir ibn Abdullah ibn Tahir ibn 'Umer et-Taberijj eš-Šafi'ijj, bagdadski fakih, rođen je 348. h.god. (959. god. po Isau, alejhis-selam) u gradiću Amul.Tu je učio fikh pred Ebu Alijem ez-Zedždžadžijem. Učio je i pred Ebu Sa'dom ibn el-Isma'ilijjem i Ebu Kasimom ibn Kedždžom u Džordžanu.

Zatim je otputovao do Ebu-l-Hasena el-Maserdžisijja i sa njim se družio četrdeset godina. Nakon toga otputovao je u Bagdad i tu se nastanio. Ebul-Hasen el-Kadi rekao je: "Et-Taberijj počeo je studirati fikh i obrazovati se kad je imao četrnaest godina, i ostao dosljedan u tome do kraja ovodunjalučkog života."

Njegovi šejhovi i učitelji

Učio je uz Musaa ibn Dža'fera ibn 'Arefeta, Ebul-Hasena ed-Darekutnija, Alija ibn 'Umera es-Sekrija i El-Mu'afa ibn Zekerijjaa el-Džeririjja.
Jedan od šejhova pred kojim je Ebu-t- Tajjib imao želju da uči bio je učenjak (Ebu Bekr) El-Isma'ili, rahimehullah, ali sudbina ga je pretekla. [29]
O tome kadija Et-Taberijj, rahimehullah, kaže:"Krenuo sam u Džordžan kako bih se sreo sa Ebu Bekrom el-Isma'ilijem i slušao od njega. Stigao sam u grad u četvrtak, pa sam se zabavio u hammamu (javnom kupatilu).
Sutradan sam vidio Ebu Sa'da ibn Ebu Bekra el-Isma'ilija [30], pa me je obavijestio da je njegov otac uzeo lijek protiv bolesti od koje je bolovao, te mi je rekao: "Dođi sutra ujutro da ga slušaš." U subotu ujutro poranio sam na sastanak, kad čuh ljude kako pričaju: "Umro je Ebu Bekr el-Isma'ili."
Provjerio sam, i rekoše da je on umro prethodne noći."
Ovo ukazuje na to koliko je Et-Taberijj, rahimehullah, žurio da stekne što više znanja i koliki je trud ulagao da ostvari taj cilj.

[29] Tj. šejh je umro prije nego što je uspio uzeti znanje od njega. (op. prev.)
[30] Njegovog sina. (op. prev.)

Et-Taberijevi učenici

Zbog naučnog stepena koji je šejh Et-Taberijj, rahimehullah, dosegao, ljudi su se natjecali da uče od njega i da ga slušaju. Neki od njegovih učenika su: El-Hatibu-l-Bagdadijj, Ibn Bekran, Ibnu-l-Abenusi, Ahmed ibn Hasan eš-Širazijj, Ibn Tujurijj, Ibnu-l-Mehdi, Hibetullah ibnu-l-Husajn, Ibn Kadiš, Muhammed ibn 'Abdul-Baki el-Ensarijj i mnogi drugi.

Islamski učenjaci o Et-Taberiju

Ebu Ishak u svome djelu ***Et-Tabekat*** kaže: "(On je) naš šejh i učitelj. Nisam vidio nikoga ko je imao potpuniji idžtihad, te precizniji i ispravniji u mišljenju.
Napisao je brojne knjige o razilaženju (islamskih učenjaka), (šafijskom) mezhebu i usuli-l-fikhu i u tome nije imao premca.
Ebu Hamid el-Isfraini rekao je: "Ebu-t-Tajjib et-Taberijj bio je pouzdan, iskren vjernik, pobožan, poznavalac usuli-l-fikha i njegovih ogranaka. Bio je to alim čistog srca i lijepog ponašanja, ispravnog mezheba [31] i dobrog jezika."
Ibn Kesir, rahimehullah, rekao je: "(On je) fakih. Šafijski šejh. Bio je pouzdan i pobožan."
Es-Sem'ani, rahimehullah, kaže: "Ebu-t-Tajjib et-Taberijj je šafijski fakih. Bio je oštrouman, savjestan, pobožan, poznavalac usuli-l-fikha i njegovih ogranaka."

Njegove vrline

Za njega kažu da je imao lijep karakter, da je bio pobožan, čistog srca i lijepog ugleda. Umro je u sto drugoj godini života. Nije posenilio, niti mu se shvatanje promijenilo. Izdavao je fetve sa fakihima, ispravljao njihove greške, sudio i prisustvovao (naučnim) sjelima.

[31] Vjerovatno u akidi. (op. prev.)

Priča se da je prešao preko poširoke rijeke preskočivši je skokom, pa je rekao:"Kosti koje smo u mladosti sačuvali radi Allaha, Allah nam je sačuvao u starosti."
On bi se, Allah mu se smilovao, šalio, ali bi uvijek samo istinu govorio. Kaže se da je dao nekome svoju mestvu da je popravi, pa ga je on zavlačio. Svaki put kad bi došao, taj bi je natopio u vodu i govorio: "Sad ću je popraviti." Nakon što se to baš odužilo, Ebu-t- Tajjib rekao je: "Ja sam ti je dao da je popraviš, ne da je naučiš da pliva."

Et-Taberijeva naučna djela

1- ***Odgovor onima koji slušaju muzike***, to je ova knjiga koja prvi put izlazi iz štampe,
2- ***Komentar Muzenijevog Muhtesara*** – jedan njegov rukopis sačuvan je u biblioteci Daru-l-Kutubi-l-Misrijje, u odjeljku "Šafijski fikh", 266 (1, 3, 7, 9, 11), dok se ostali primjerci nalaze u raznim svjetskim bibliotekama,
3- ***Krajnja bašča o rođenju imama Šafije***, koja se nalazi u rukopisu u biblioteci Saib u Ankari pod brojem 3101,
4- ***Komentar Furu'a,*** autor Ibnu-l-Haddad el-Misrijj
5- ***Knjiga o stepenima šafijskih učenjaka***
6- ***Čist*** [32],
7. ***Rasprave sa Et-Talkanijem i El-Kudurijem***, koje je do nas dospjelo putem djela ***Tabekatu-s-Subki***, 3/182-189, 3/89-195.
On bi, Allahu mu se smilovao, komponovao stihove na način kako su to učenjaci fikha činili. Njegovi su stihovi:

Nisam prestajao znanje o fikhu tražiti
i poteškoće strpljivo podnositi,
sve dok čvrstinu nisam stekao

[32] Teško je naći adekvatnu riječ koja bi mogla izraziti značnje arapske riječi "mudžerred" kad stoji samostalno. Pošto nisam imao prilike da se upoznam sa sadržajem ove knjige, odlučio sam se za riječ: "Čist", ali je taj prevod uslovan. (op. prev.)

pa je tako borba prilikom učenja
i noći neprospavanih u odnosu na ono
što sam na poslijetku stekao bila bezvrijedna.
Govorim po eseru koji se prenosi (selef) slijedeći
a po kijasu[33] *ako ne znam esera.*
Kad bi izučavao puteve istine u to trud ulažući,
onda bih u tome išao do stepena
kad se ništa više ne može pomisliti,
a kad bih u tjeskobnu situaciju došao,
Allaha bih molio i zadovoljan bio
onim što mi je dovoljno,
te tako srce i tijelo odmorio.

Smrt

Nakon što se nastanio u Bagdadu i počeo držati predavanja i izdavati fetve, postavljen je za kadiju u Rub'u-l-Kerhu, nakon kadije Es-Sajmera.
U rebi'u-l-evvelu 450. godine po Hidžri (maju 1058. godine) kadija Et-Taberijj preselio je na ahiret, neka mu se Allah smiluje i nagradi ga svakim dobrom za ono što je uradio za muslimane na polju korisnog znanja.
Više i detaljnije o Et-Taberiju,možeš pogledati u izvorima:
- ***Tarihu-l- Bagdad***, 9/358,
- ***Tabekatu-š-Širazi***, str. 127,
- ***El-Ensab***, Es-Sem'anijj, 4/47,
- ***El-Muntezim***, 8/198,
- ***El-Kamil fi-t-Tarih***, 9/651,
- ***Tehzibu-l-Esma'i ve-l-Lugat***, 2/247,
- ***Vefejatu-l-E'ajan***, 2/512,
- ***El-'Iber***, 3/222,

[33] **Kijas** – analogija. (op. prev.)

- ***Mir'atu-dž-Džinan***, 3/70,
- ***Tabekatu-s-Subki***, 5/12,
- ***El-Bidaje ve-n-Nihaje***, 12/79,
- ***En-Nudžumu-z-Zahire***, 5/63,
- ***Kešfu-z-Zunun***, str. 424, 1100,
- ***Šezeratu-z-Zeheb***, 3/284,
- ***Hedijjetu-l-Arifin***, 1/429,
- ***Tarihu-t-Turasi-l-'Arebi***, Sezkin, 2/195,
- ***El-E'alam***, Ez-Zerkelijj, 3/321,
- ***Mu'džemu-l-Muellifin***, El-Kehhal, 5/37

Opis rukopisa ove knjige i njegova verifikacija

Zahvaljujući milosti Uzvišenog Allaha pronađeni su rukopisi ovog vrijednog djela u biblioteci Daru-l-Kutubi-l-Misrijje koja sadrži brojna blaga naše dragocjene prošlosti.
Rukopis ovog djela našao sam pod oznakom ***Fikhu Timur***, pod brojem 628. Postoji njegova kopija u vidu mikrofilma pod brojem 20974. Taj rukopis ima 43 stranice, tj. približno 21 list.Na svakoj stranici nalazi se otprilike 13 redova.
U jednom redu, uglavnom, ima oko 5 riječi.
Rukopis je dobar i čitak što upućuje na to da je diktiran i pisan u novije vrijeme, a na to upućuje i datum koji govori da je on prepisan 1313. godine po Hidžri (1895. godine).
Naslov rukopisa glasi: ***Hazihi Risaletun fi-r-Reddi 'ala men Juhibbu-s-Sema'a -Ovo je poslanica onome ko voli slušanje (muzike).***
Druga kopija ovog djela nalazi se u Maroku, u arhivi u Rabatu (d 1588), kao što to spominje Ez-Zerkelijj u djelu ***El-E'alam***, 3/222. Da nema sumnje u to da se pred nama nalaze stranice koje se vjerodostojno pripisuju njihovom autoru, govori u prilog i to što smo našli dva velika alima koja imaju velike zasluge na polju kulturnog naslijeđa i koji su se okoristili Et-Taberijevim djelom i pripisali ga njemu.

Prvi alim je Ibnu-l-Dževzijj, koji je umro 597. godine po Hidžri (1200. godine). On citira Et-Taberijeve riječi iz njegove knjige ***Es-Sema'u*** i navodi ih u svojoj knjizi ***Telbisu-l- Iblis***. (Vidi: ***Telbisu-l- Iblis***, str. 230, 235, 238.)
Što se tiče drugog alima, to je Ibnu-l-Kajjim, koji je umro 751. godine po Hidžri (1350. godine). On je u cijelosti citirao dijelove (tog djela) u svojoj knjizi ***Igasetu-l-Lehefan***. (Vidi: ***Igasetu-l-Lehefan***, 1/246, 247 i 248.)
Neki autori djelâ o biografijama (alima), poput autora djela ***Kešfu-z-Zunun*** (2/445) i Ez-Zerkelijj u svome djelu ***El-E'alam*** (3/222), takođe pripisuju to djelo ovom autoru.

Hvala Allahu na Njegovoj pomoći!

Djela o istoj temi

S obzirom na važnost ove tematike i opasnosti po cjelokupni islamski ummet, mnogi alimi pisali su o njoj.
Evo samo nekih djela na tu temu:
- ***Kitabu-s-Sema'a***, Ebu Tahir el-Kajsaranijj (djelo je štampano),
- ***El-Imta'u bi Ahkami-s-Sema'i***, Ibnu-l-Edfa'aovo,(djelo je u rukopisu i nalazi se u biblioteci El-Muhammedijje, broj 7457),
- ***Risaletun fi Zemmi-š-Šebabeti ve-r-Reksi ve-s-Sema'i***, Ibn Kudame el-Makdisijj (djelo je štampano),
- ***Risaletun fi Ahkami-s-Sema'i ve-l-Gina'i***, Ibn Hazm (djelo je štampano),
- ***Risaletun fi Hukmi-l-Gina'i ve-l-Musika***, Muhammed el-Mer'ašelija, koji je umro 1150. godine po Hidžri,
- ***Ahkamu-l-Melahi***, Ibnu-l-Munadijj, spominje ga i Ibnu-l-Kajjim u djelu *Igasetu-l-Lehefan*, 1/266,
- ***Nuzhetu-s-Sema'i***, Ibn Redžeb (djelo je štampano),
- ***Zemmu-l-Melahi***, Ibn Ebu-d-Dun'ja (djelo je u rukopisu),
- ***Risaletun fi-r-Reksi ve-s-Sema'i***, Ibn Tejmijje (djelo je štampano).

"Odgovor onima koji vole da slušaju muziku"

Šejhu-l-Islam
Tahir ibn Abdullah ibn Tahir et-Taberijj eš-Šafi'ijj

Njegov autor je imam, šejh, Ebu Tajjib et-Taberijj, sljedbenik šafijske pravne škole.
Molimo Allaha da pomogne da se okoristimo njegovim znanjem na ovom i budućem svijetu.
Amin!

1.

- Mišljenje imama Šafije o onome ko sluša muziku
- Mišljenje imama Malika o muzici i onima koji je slušaju
- Mišljenje Ebu Hanife o muzici
- Sumnje onih koji vole da slušaju muziku
- Dokazi iz Kur'ana koji upućuju da je muzika zabranjena
- Dokazi iz sunneta koji ukazuju da je muzika zabranjena

UVOD

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog

Gospodaru, olakšaj i učini da se ovo dobro završi!

Kadija Ebu Tajjib et-Taberijj, radijallahu 'anhu, kaže:
"Neko mi je postavio pitanje: 'Da te Allah učini sretnim tako što ćeš Njemu biti pokoran, pomogao te Allah na istini i učinio te od njenih sljedbenika.
Kakav je Šafijin, radijallahu 'anhu, mezheb (stav) u vezi slušanja muzike i mišljenje o grupi koja je sasvim pretjerala u ljubavi prema slušanju (muzike) i silno se u nju zaljubila tako da ih je to navelo da kažu da je to dio vjere i da ih približava Allahu, subhaneh, i Njegovom zadovoljstvu, te da se na njih spušta Allahova milost na sijelima gdje slušaju muziku?
Oni to javno čine pred muslimanima ne stideći se nikoga, niti poštujući bilo kakvo mjesto.On je zatražio od mene da dodam i ono što se prenosi o pokuđenosti toga i zabrani.
Od Allaha molim pomoć i dajem sljedeći odgovor:

Imam Šafija o onome ko sluša muziku

Šafija, rahimehullahu te'ala, u djelu ***Edebu-l-Kadi*** kaže:
"Muzika je pokuđena zabava koja sliči neistini (batilu)."
Isto tako rekao je:"Onaj ko puno sluša muziku malouman je i od njega se ne prima svjedočenje." [34]
Što se tiče slušanja (pjevanja) žene koja mu nije zabranjena [35], sljedbenici šafijskog mezheba, radijallahu 'anhum, kažu:
"To mu nikako nije dozvoljeno, bez obzira da li ona bila otkrivena ili iza zastora, bez obzira da li ona bila slobodna ili ropkinja."
Šafija, rahmetullahi alejhi, rekao je: "Vlasnik ropkinje koji okupi ljude da je slušaju (kako pjeva) maloumnik je i njegovo svjedočenje se ne prihvata."
On je izrekao oštro mišljenje o takvom čovjeku i rekao:
"On je *dejjus*. [36] Njen vlasnik je malouman. Pozvao je ljude nečemu lošem, pa je zbog toga malouman i grešan."
Od Šafije, radijallahu anhu, prenosi se da je on smatrao pokuđenim *et-tegbir*, tj. udaranje palicom [37], te je rekao:
"To su izmislili zindici [38], radi odvraćanja ljudi od Kur'ana." [39]

---

[34] Tj. ne može biti sudski svjedok. (op. prev.)
[35] Tj. slušanje žene s kojom može stupiti u brak. (op. prev.)
[36] **Ed-dejjus** je onaj koji nije ljubomoran prema svojoj ženi. Ed-dejjus je, također, onaj koji pusti ljude da gledaju ono njegovo što je inače zabranjeno drugima da vide, tako da ih on vidi kako oni to gledaju. On kao da je sebe učinio blagim u pogledu toga. U hadisu se navodi: **"Džennet je zabranjen ed-dejjusu"**, a to je onaj koji nije ljubomoran prema svojoj ženi.
[37] Poput današnjeg sviranja na bubnjevima, samo što su tada udarali po kožnim ćilimima, jastucima i sl. (op. prev.)
[38] **Zindik** - otpadnik od vjere. (op. prev.)
[39] Ovo navodi Ibnu-l-Kajjim u djelu ***Igasetu-l-Lehefan***, 1/247, a zatim kaže: "Ako je to njegovo mišljenje o pitanju **et-tegbira** i to opravdava time što odvraća od Kur'ana, dok to predstavlja samo poeziju o odricanju od ovoga svijeta, koju pjeva pjevač, dok neki prisutni udaraju palicom po

Šafija, radijallahu anhu, u djelu ***Edebu-l-Kadi***, kaže: "Pokuđeno je po hadisu igranje tavle, dok ja smatram pokuđenim igranje sa rupama - to je drvo kojim se kopa rupa - kao i sve čime se ljudi igraju, jer igranje nije jedna od osobina vjernika, niti ljudskosti."
U tom djelu kaže i sljedeće: "Nema prepreke u melodičnom učenju Kur'ana [40] i uljepšavanju glasa prilikom učenja na bilo koji način. Meni je najdraže brzo i tužno učenje."

---

kožnom tepihu ili po šiltetu u taktu s njegovim pjevanjem, da mi je onda znati šta bi tek rekao o et-tegbiru koji je po njemu, poput taloga u moru, a koji je obuhvatio sve loše i sabrao sve što je zabranjeno?! A Allah je između Svoje vjere i svakoga "učenog" koji ljude zavodi i neukog pobožnjaka!"

[40] Riječ **lahn** (melodija) ima šest značenja (u arapskom jeziku): -greška prilikom gramatičke analize riječi ili rečenice, -jezik, -pjesma (melodija), -oštroumnost, -aluzija i -značenje.
Hafiz Ibn Hadžer u djelu ***Fethu-l-Bari***, 9/72, kaže: "Među prijašnjim generacijama (selefu) bilo je razilaženja po pitanju dozvoljenosti učenja Kur'ana melodično. No, što se tiče uljepšavanja glasa i davanja prednosti onom ko ima lijep glas nad nekim drugim, po tom pitanju nema razilaženja.
Kaže se da je Abdul-Vehhab el-Maliki smatrao zabranjenim melodično učenje Kur'ana. To prenose Ebu-t-Tajjib et-Taberijj i Ibn Hamdan el-Hanbelijj.
Ibn Bettal, 'Ijjad, El-Kurtubijj, od malikijskih učenjaka, El-Maverdijj, El-Bendenidžijj, El-Gazalijj, od šafijskih učenjaka, i autor *Ez-Zehire*, od hanefijskih učenjaka, smatraju da je to pokuđeno.
To mišljene odabrali su Ebu Ja'la i Ibn 'Akil, od hanbelijskih učenjaka.
Ibn Bettal prenosi od nekih ashaba i tabi'ina da je to dozvoljeno.
To je Šafijino mišljenje, a Et-Tahavijj to prenosi od hanefija.
El-Fevranijj, od šafijskih učenjaka, u djelu ***El-Inabe*** kaže: "Dozvoljeno je, čak je preporučeno."
Razilaženje se odnosi na to da li sve harfove pravilno izgovara, dok o tome ako bi nešto promijenio En-Nevevijj u djelu ***Et-Tibjan*** kaže: "Složili su se da je to zabranjeno."
Što se tiče melodičnog učenja Kur'ana, Šafija na jednom mjestu navodi da je to pokuđeno, a na drugom mjestu da "nema nikakve prepreke u tome."

Imam Malik o muzici i onima koji je slušaju

Što se tiče imama Malika ibn Enesa, radijallahu anhu, on je zabranio muziku i njeno slušanje i rekao: "Ako neko kupi služavku koja pjeva, onda ima pravo da je vrati, pošto je ona s mahanom." [41]
To je mezheb (stav) svih ostalih stanovnika Medine, osim Ibrahima ibn Sa'da. On kaže: "Ebu Jahja es-Sahibijj u svojoj knjizi navodi da on u tome nije vidio zapreke."

Njegovi sljedbenici kažu: "To ne znači da ima dva različita mišljenja, već da se to odnosi na dvije različite situacije. Ako zbog melodičnog učenja ne izađe s pravog puta, onda je dozvoljeno, u protivnom to je zabranjeno."
El-Maverdijj prenosi od Šafije da ako melodično učenje (zanošenje prilikom učenja) dovede do toga da se neke riječi ne izgovaraju kako treba, onda je to haram. Tako prenosi Ibn Hamdan el-Hanbelijj u djelu ***Er-Ri'aje***.
Hafijski učenjaci El-Gazalijj, El-Bendenidžijj i autor djela ***Ez-Zehire***, kažu: "Ako ne bude propuštao dužine koje bi poremetile melodičnost, onda je mustehab, u protivnom ne."
Er-Rafi'ijj iznosi neobično mišljenje, iz djela ***Emali Es-Serahsi***, da otezanje nikako ne šteti.
To prenosi i Ibn Hamdan kao mišljenje hanbelija, ali je to slabo i ne uzima se u obzir.
Ono što se može izvući iz dokaza (baziranih na Kur'anu i sunnetu) je da je potreban lijep glas prilikom učenja Kur'ana, a onaj ko nema lijep glas treba da se trudi da ga što više uljepša, kao što kaže Ibn Ebu Melike:
"U uljepšavanje glasa spada i to da pazi na pravila melodičnosti, jer lijep glas time postaje ljepši."

[41] Ovo navodi Ibnu-l-Kajjim, 1/245, citirajući Ebu Bekra et-Tartušija. (Imam Malik, rahimehullah, to smatra mahanom zbog koje je dozvoljeno vratiti sluškinju, tj. poistovjećuje je s oštećenom robom ili robom s greškom- op. prev.)

Imam Ebu Hanife o muzici

Što se tiče imama Ebu Hanife, rahimehullah, on to smatra pokuđenim, mada je dozvolio da se pije *el-muselles* [42], dok slušanje muzike uvrštava u grijehe.
To je (mezheb) stav i ostalih stanovnika Kufe, zatim Sufjana es-Sevrija, Hammada, Ibrahima en-Neha'ija, Eš-Ša'bija i dr. Nema razilaženja među njima u vezi s tim.
Isto tako, nije poznato da se o pitanju pokuđenosti (muzike) i njene zabrane iko iz Basre razilazi, osim što prenosi se od 'Ubejdullaha ibnu-l-Hasena el-'Anberija da on u tome nije vidio ništa loše.
Ako je to pouzdano (preneseno), ipak su se alimi iz različitih krajeva složili da je muzika pokuđena i zabranjena, mada se s mišljenjem većine razilaze dva čovjeka: Ibrahim i 'Ubejdullah, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Pridržavajte se velike skupine." [43]

[42] **El-muselles** je ono što se stavilo da kuha, pa je od toga isparilo dvije trećine.
[43] Hadis je jako slab. Bilježi ga Ibn Madže, hadis br. 3950, od El-Velida ibn Muslima, koji kaže: "Hadis nam je ispričao Mu'an ibn Rifa'a es-Selamijj od Ebu Halefa el-E'amaa, a on od Enesa."
U njegovom lancu prenosilaca je Mu'an ibn Rifa'a, a on je slab u prenošenju hadisa, kao što se navodi u djelu ***Et-Takrib***, 2/258.U njegovom senedu je Ebu Halef el-E'ama, Enesov sluga. Kaže se da je njegovo ime Hazim ibn 'Ata, a od njega se ne prima hadis. Ibn Me'in kaže da on laže, kao što se navodi u djelu ***Et-Takrib***, 2/417-418.
Ahmed ga (u ***Musnedu***, 4/278) bilježi kao mevkuf prenoseći riječi Ebu Umame el-Bahilija (4/383), a on riječi Ibn Ebu Evfa.
Njegove riječi **velike skupine**, znače: brojne skupine, jer je njihova saglasnost najbliža idžma'u. Es-Sujutijj, tumačeći riječi "velike skupine", kaže: "Tj. skupine ljudi i većina onih koji se drže ispravnog pravca. Hadis upućuje na to da treba postupati prema mišljenju većine."

Isto tako kaže: "Onaj ko napusti džemat, umro je džahilijetskom smrću." [44]
Najpreče je pridržavati se mišljenja većine, pogotovo za one koji žele da sačuvaju svoju vjeru, da se osigura i da u području sumnjivog odabere ono što je sigurnije i uzme ono što je bolje.

Sumnje onih koji vole muziku

Ako neki od onih koji su zavedeni slušanjem muzike kaže: "Mi nećemo ostaviti slušanje muzike ako se neki islamski učenjaci slažu onim što mi kažemo i u šta smo čvrsto uvjereni, osim uz dokaz iz Allahove Knjige ili sunneta Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ili (kao dokaz navedete mišljenje) ashaba ili tabi'ina, radijallahu anhum."
Odgovor na to glasi:
Vjerovanje te grupe je u kontradiktornosti idžma'om islamskih učenjaka. Među njima nema niko ko to smatra vjerom, niti ibadetom (pokornošću) . Ne prenosi se od njih obznanjivanje toga na skupovima i u džamijama i pored toliko časnih mjesta [45] i odabranih dana.

[44] Hadis je vjerodostojan. Bilježe ga Ahmed (1/297, 310), Buharija, br. 7054, i Muslim, br. 1846.
Njegove riječi: **Onaj ko napusti džem'at**... (objašnjava) Ibn Ebu Džemre i kaže: "Pod **napuštanjem** se podrazumijeva trud da se raskine prisega koja je data dotičnom emiru, pa makar nečim neznatnim."
Njegove riječi: ...**umro je džahilijjetskom smrću**, znače: takav je njihov način umiranja u anarhiji kad nemaju vladara. Ibn Hadžer kaže: "Pod džahilijjetskom smrću ... misli se na stanje smrti koja je poput smrti predislamskih ljudi koji su umirali u zabludi. Oni nisu imali vladara kojem bi se pokoravali, jer oni nisu znali za to. Time se ne misli da je dotični umro kao nevjernik, već kao grešnik.
To poređenje može imati i vanjsko značenje. To bi značilo da on umire smrću nekoga iz predislamskog doba, mada sam ne spada u te ljude. Ili je to navedeno kao odvraćanje i upozorenje, tako da se time ne želi njegovo vanjsko značenje." (kraj sažetog citata). Vidi: ***Fethu-l-Bari***, 7/13.

Mišljenje te grupe je u kontradiktornosti s onim u vezi čega je saglasna sva ulema. Allahu se utječemo od pogrešnog puta. Dokaz neispravnosti njihovog mišljenja vidljiv je i iz samog načina njegovog iznošenja.

Kur'anski dokazi o zabrani muzike

Što se tiče Kur'ana, to su Allahove, subhanehu ve te'ala, riječi: *Ima ljudi koji kupuju priče za razonodu, da bi, ne znajući koliki je to grijeh, s Allahova puta odvodili i da bi ga predmetom za ismijavanje uzimali. Njih čeka sramna kazna.* [46]

Aiša, radijallahu 'anha, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, rekao: ''Uzvišeni Allah je zabranio ropkinju koja pjeva, njenu prodaju (kupovanje), njenu zaradu, njeno poučavanje i slušanje (kako pjeva) " [47], zatim je proučio:" *Ima ljudi koji kupuju priče za razonodu...*"

[45] Ibnu-l-Kajjim (1/249) doslovce prenosi ove riječi i pripisuje ih Ebu Bekru et-Turtušiju.
[46] Kur'an, sura ***Lukman***, 6.
[47] Hadis je slab. Bilježe ga Ibn Ebu-d-Dunja u djelu ***Zemmu-l-Melahi***, i Ibn Merdevejh, kao što se navodi u djelu ***Ed-Durru-l-Mensur***, 5/59.
El-Hejsemijj ga navodi u djelu ***Medžme'u-z-Zevaid***, 4/91, i kaže: "Bilježi ga Et-Taberanijj u ***El-Evsatu***. U njemu (njegovom lancu prenosilaca) se nalaze dvojica koje niko drugi ne spominje, kao što se nalazi i Lejs ibn Selim, a on je mudellis. El-Bejhekijj kaže: "Prenosi se od Lejsa ibn Ebu Muslima, on ga prenosi od Abdu-r-Rahmana ibn Sabita, a on od 'Aiše, ali hadis nije sačuvan (poznat)."
Hadis sličan njemu od Ebu Umame bilježe Ahmed (5/257, 268), Tirmizijj (3247), Ibn Madže (2168), Et-Taberijj (7803, 7805) u djelu ***El-Mu'džemu-l-Kebir***, El-Bejhekijj u ***Sunenu***, 6/15, Es-Sujutijj u ***Ed-Durru-l-Mensur***, 5/159, i pripisuje ga Se'idu ibn Mensuru, zatim Ibn Ebu-d-Dun'ja u ***Zemmu-l-Melahi***, Ibn Džerir, Ibnu-l-Munzir, Ibn Ebu Hatim i Ibn Merdevejh. Njegov sened je slab.
Kao hadis koji prenosi Omer ibnu-l-Hattab, radijjallahu 'anhu, bilježi ga Et-Taberanijj. U njemu (njegovom senedu) je Jezid ibn Abdul-Melik en-Nevfelijj, a on je odbačen. Većina hadiskih učenjaka smatra ga slabim.

Ebu-s- Sahba' kaže: "Upitao sam 'Abdullaha ibn Mes'uda o tome, pa je rekao: "**To su muzika i njeno slušanje.**" [48]
Ibrahim En-Neha'ijj rekao je: *"Ima ljudi koji kupuju priče za razonodu..."*, **to je muzika.** [49]
El-Hasan el-Basrijj rekao je: "Priče za razonodu su muzika." [50]
Isto tako Uzvišeni Allah kaže:*"Pa zar se ovom govoru iščuđavate - i smijete se, a ne plačete - nego ste bezbrižni (**samidun**)?* [51]
'Ikrime od Abdullaha ibn Abbasa prenosi da rekao je: ***Samidun*** na narječju plemena Humejr znači *muzika.* [52]

To navodi El-Hejsemijj u djelu ***Medžme'u-z-Zevaid***, 4/91.
Kao hadis koji prenosi 'Alija, radijallahu 'anhu, navodi ga Ebu Ja'la. U njemu (njegovom senedu) je Ibn Nebhan, a on je odbačen. To navodi El-Hejsemijj u djelu ***Medžme'u-z-Zevaid***, 4/91.
[48] Eser je vjerodostojan. Prenosi ga El-Hakim (2/411) od Humejda el-Harrata, on od 'Ammara ed-Duhenija, on od Se'ida ibn Džubejra, on od Ebu-s-Sahba'a, a on od 'Abdullaha. Naveo ga je (u cijelosti), a potom rekao: "Njegov sened je pouzdan, ali ga Buharija i Muslim ne navode."
Ez-Zehebijj se slaže s njim i kaže: "Humejd je Ibn Zijad, a on je dobar prenosilac hadisa." Ibn Džerir et-Taberijj (21/39) bilježi sličan hadis od Ebu Sahra koji ga prenosi od Ebu Mu'avije el-Bedžlija, a on od Sei'da ibn Džubejra. On bilježi i hadis od Humejda el-Harrata koji smo ranije spomenuli. Bilježi ga Es-Sujutijj u djelu ***Ed-Durru-l-Mensur***, 5/159, i pripisuje ga Ibn Ebu Šejbi. Bilježe ga i Ibn Ebu-d-Dun'ja, Ibnu-l-Munzir i El-Bejhekijj u djelu ***Šu'abu-l-Iman***. Navodi ga Ibnu-l-Kajjim u djelu ***El-Igase***, 1/258, i pripisuje ga Ibn Mes'udu. Navodi ga i Ibn Kesir u ***Tefsiru***, 3/441.
[49] ***Ed-Durru-l-Mensur***,5/159,autor djela kaže da navodi ga Ibn Ebu-d-Dun'ja.
[50] ***Ed-Durru-l-Mensur***,5/159, autor djela kaže da navodi ga Ibn Ebu Hatim.
[51] Kur'an, sura ***En-Nedžm***, 59-61.
[52] (Eser) je vjerodostojan. Bilježi ga Ibn Džerir, 27/48, od Muhammeda ibn Sevra koji prenosi ga od Ma'mera, on od Katade, a on od 'Ikrime, kao i od Sufjana koji ga prenosi od svoga oca, a on od 'Ikrime. Bilježi ga El-Bezzar. Prenosioci hadisa su vjerodostojni, kao što se navodi u djelu ***Medžme'u-z-Zevaid***, 7/116. Navodi se u djelu ***Ed-Durru-l-Mensur***, 6/132, i kaže se da prenose ga 'Abdu-r-Rezzak, El-Firjabi, Ebu 'Ubejd, u djelu ***Fadail***, 'Abd ibn Humejd, Ibn Ebu-d-Dun'ja, u djelu ***Zemmu-l-Melahi***,

Mudžahid je rekao:"To je muzika na narječju stanovnika Jemena.Tako se za nekoga kaže da je **samid** ako pjeva (uz muziku)." [53]
Uzvišeni kaže:"*I zavodi glasom svojim koga možeš.*" [54]
Mudžahid kaže:"To su muzika i muzički instrumenti." [55]
To je ono što se tiče Allahove Knjige i tefsira onog što se prenosi (spomenutih ajeta).

Dokazi u sunnetu o zabrani muzike

Hadisi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji zabranjuju muziku su jasni i nedvosmisleni, tako da će biti dovoljno da navedemo poznati hadis iz Buharijeve zbirke hadisa.
Imam El-Buharijj bilježi u ***Sahihu*** od Ebu Musa el-Eš'arija da Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, rekao je:

Ibn Munzir, Ibn Ebu Hatim i El-Bejhekijj u ***Sunenu***.
Ibnu-l-Kajjim navodi ga u djelu ***El-Igase***, 1/276, i pripisuje ga Ibn Abbasu.
A Ibn Kesir (4/260), pripisuje ga Ibn 'Abbasu.
[53] (Eser je) vjerodostojan. Bilježi ga Ibn Džerir (27/49) putem Tarika ibn 'Ujejne, koji ga prenosi od Ibn Ebu Nedžiha, a on od Mudžahida.
Bilježe ga Se'id ibn Mensur, 'Abd ibn Humejd i Ibn Džerir od 'Ikrime, kao što se navodi u djelu ***Ed-Durru-l-Mensur***, 6/132.
[54] Kur'an, sura ***El-Isra'***, 64.
[55] (Eser je) vjerodostojan. Bilježi ga Ibn Ebu Hatim od Jahjaa ibnu-l-Mugire, koji ga prenosi od Džerira ibn Mensura, a on od Mudžahida, kao što se navodi u djelu ***Igasetu-l-Lehefan***, 2/358.
Bilježi ga Ibn Ebu Hatim od Jahjaa ibnu-l-Mugire, koji ga prenosi od Džerira ibn Lejsa, a on od Mudžahida. (prethodni izvor)
Ovaj lanac prenosilaca je dobar zbog šahida i mutabi'ata (hadisa sličnog značenja) zbog El-Lejsa ibn Ebu Selima.
Bilježi ga Ibn Džerir (15/81) putem Ibn Idrisa, koji ga prenosi od Lejsa, a on od Mudžahida.
Navodi ga Es-Sujutijj u djelu ***Ed-Durru-l-Mensur***, 4/192, i kaže da ga navode Se'id ibn Mensur, Ibn Munzir i Ibn Ebu-d-Dun'ja u djelu ***Zemmu-l-Melahi***.

"Zaista će se pojaviti ljudi iz moga ummeta koji će dozvoljavati nemoral, svilu, alkohol i muzičke instrumente. Stanovat će u podnožju brda, a njihov pastir stoku će im napasati. Siromah će im tražiti pomoć, pa će mu reći da dođe sutra. I zadesit će ih strašna noć, a Allah, subhaneh, će brdo na njih strovaliti, a neke će izobličiti u majmune i svinje do Sudnjega dana." (***Sahihu-l-Buharijj*** str. 1218-1219, br. hadisa: 5590)
A u predaji kod Ibn Madžea stoji: "Pojavit će se ljudi iz moga ummeta koji će piti alkohol, nazivajući ga drugim imenima, a povrh njihovih glava biti će svirka muzičkih instrumenata i pjevačice. Allah će ih izobličiti, tako što će načiniti od njih majmune i svinje."
Islamski učenjaci slažu se u tome da su razvrat, svila za muškarce i alkohol zabranjeni. Uz ove najstrožije harame Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, spominje i muzičke instrumente, za koje važi isti propis.
Ovaj hadis je najjasniji i najispravniji dokaz iz sunneta da je muzika haram.
Ibn Hadžer el-'Askalanijj, u komentaru ovoga hadisa navodi: "Ovo je opasna prijetnja onima koji budu odobravali ono što je Allah, subhaneh, zabranjenim učinio, mijenjajući imena tim zabranjenim stvarima." [56]
Danas pojedini "učenjaci" muziku porede sa cvrkutom ptica. Oni govore da, ako je dozvoljeno slušati cvrkut ptica, dozvoljeno i slušanje muzičkih instrumenata koji prave iste te zvukove. Odgovor na ovo je jednostavan.
U šerijatskim izvorima nema dokaza o zabrani slušanja cvrkuta ptica, a muziku zabranjuju:Kur'an, sunnet i 'idžma . [57]

[56] ***Sahihu-l-Buharijj***, uz komentar, ***Fethu-l-Bari***, 11/181.
[57] **Idžma'**, konsenzus učenjaka jednog vremena.

Prema tome, ova analogija (kijas) ne vrijedi bez jasnog dokaza iz Kur'ana ili sunneta.
Imam El-Alusijj u svome *Tefsiru* spomenuo je citirani hadis, a zatim dodao:"Ovo je jasan dokaz o zabrani muzičkih instrumenata." [58]
Šejhu-l-Islam, u svojim ***Velikim Fetvama*** kaže:
"Ovaj hadis upućuje na zabranu muzičkih instrumenata." [59]
Što se tiče iz sunneta, (dokaz) je ono što prenosi Ebu Umame, radijallahu 'anhu, od Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, da rekao je: "Neće niko podignuti svoj glas pjevajući, a da mu Allah neće poslati dva šejtana na njegova ramena koji će ga udarati svojim petama po prsima sve dok ne prestane." [60]

---

[58] ***Ruhul-Me'ani***, 21/76.
[59] ***Medžmu'atu-l-Fetava***, Ibn Tejmijje, 11/291.
[60] Njegov lanac prenosilaca slab je. Bilježi ga Et-Taberanijj u djelu ***El-Mu'džemu-l-Kebir***, hadis br. 7749.

2.

- Prvi svirač na Zemlji
- Jedan od uzroka kažnjavanja naroda
- Tri vrste dozvoljene zabave
- Mišljenja ashaba o muzici
- Da li je muzika uzrok nastanka nifaka u srcu?
- Ibn Omerovo proklinjanje onih koji pjevaju i slušaju muziku

Prvi svirač na Zemlji

Ebu-z- Zubejr prenosi od Džabira ibn Abdullaha, radijallahu anhu, da rekao je: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je: 'Iblis, Allah ga prokleo, bio je prvi koji je naricao i prvi koji je svirao.'" [61]
Abdu-r-Rahman ibn 'Avf, radijallahu anhu, prenosi da Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem , rekao je:"Zabranjeno mi je da (slušam) dva glupa i grešna zvuka: zvuk (muzičkih instrumenata) [62] prilikom blagodati i zvuk naricanja prilikom nesreće (smrti)." [63]

---

[61] El-'Irakijj kaže: "Nema utemeljenja (tvrdnje) da hadis prenosi Džabir. Navodi ga autor djela ***El-Firdevs*** kao hadis kojeg prenosi 'Alija ibn Ebu Talib. Njegov sin ne navodi ga u ***Musnedu***." Vidi: ***El-Ihja***, 2/282.
U njemu se nalazi Ebu Zubejrovo "od, od", a možda je i varao, kao što se navodi u njegovoj biografiji.
Es-Sujutijj hadis navodi u djelu ***El-Vesail***, 949, i kaže: "Navodi se u djelu ***El-Firdevs*** od 'Alije."
[62] Dio u zagradama navodi se kao dodatak u nekim verzijama hadisa.
[63] Hadis je hasen. Bilježi ga Tirmizijj, hadis br. 1011 i kaže: "(Hadis je) hasen-sahih." Bilježi ga i El-Hakim, dok Ez-Zehebijj ništa nije prigovorio na taj hadis. Bilježi ga El-Bejhekijj u djelu ***Es-Sunenu-l-Kubra***.
Svi ga bilježe sa senedom od Ibn Ebu Lejle, on od 'Ataa, on od Džabira, a on od Ibn 'Avfa. U njegovom lancu prenosilaca nalazi se Ibn Ebu Lejla, a on je saduk, slabog pamćenja kao što se navodi u djelu ***Et-Takrib***, 2/184.

Jedan od uzroka kažnjavanja naroda

Prenosi se od Sehla ibn Sa'da es-Sa'idija, r.a.,da "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je:"U mom ummetu će biti padanje (kamenja sa nebesa), propadanja (u zemlju) i pretvaranja ljudskih likova u životinjske", pa je upitan:"Kada, o Allahov Poslaniče?" "Kada se pojave muzički instrumenti, pjevačice i kada se alkohol bude smatrao dozvoljenim."[64]

Ovaj hadis ima potporu u Enesovom hadisu koji navodi El-Hejsemijj u djelu ***Medžme'u-z-Zevaid***, 3/13, i kaže: "Prenosi ga El-Bezzar, a prenosioci su pouzdani." Isto tako ima potporu u hadisu od Ibn 'Avfa koji prenose Ebu Ja'la i El-Bezzar. U njegovom senedu nalazi se Ibn Ebu Lejla, a o njemu je govoreno. To navodi El-Hejsemijj u djelu ***Medžme'u-z-Zevaid***, 3/17.
Ima potporu i u Enesovom hadisu koji bilježi Ebu Bekr eš-Šafi'ijj u djelu ***Er-Rub'ijat***, 2/22/1. Albanijj kaže: "Prenosioci u njegovom senedu su pouzdani osim El-Kedimija. On je optužen da izmišlja hadise, ali u ovom slučaju to je metbu' hadis, pa ga Ed-Dija' u djelu ***El-Muhtare***, 1/131, bilježi s druga dva seneda.
Napomena: Ibnu-l-Kajjim, rahimehullah, u djelu ***El-Igase*** kaže:
"Pogledaj ovu kategoričku zabranu gdje muziku naziva glupim zvukom, ali i ne samo takvim, već ga je opisao i griješnim. Ako u tome ne možemo vidjeti zabranu, onda ni u čemu ne možemo vidjeti zabranu.Kako da onaj koji je pobožan dozvoljava ono što je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio i nazvao glupim i grješnim zvukom, a on je to, kao i naricanje, za koje se proklinje onaj ko to čini, učinio poput braće i ujedno zabranio obje stvari, kao što je ujedno opisao da su obje glupe i griješne?!"
[64] Hadis je u osnovi vjerodostojan, ali je ovaj lanac prenosilaca slab. Bilježe ga Ibn Madže, hadis br. 4060, Et-Taberanijj, hadis br. 5810, u djelu ***El-Mu'džemu-l-Kebir***, i Ibn Ebu-d-Dun'ja, kao što navodi se u djelu ***Igasetu-l-lehefan***, 1/279, od 'Abdu-r-Rahmana ibn Zejda Ibn Eslema, on od Ibn Hazima, a on od Sehla. Lanac prenosilaca hadisa slab je, jer 'Abdur-Rahman ibn Zejd spada u nepouzdane prenosice kao što se navodi u djelu ***Et-Takrib***, 1/480. Međutim, ima nekoliko hadisa koji mu podižu stepen vjerodostojnosti, a to su:
- hadis od 'Abdullaha ibn Mes'uda kojeg bilježi Ibn Madže, hadis br. 4059, sa lancem prenosilaca od Beširа ibn Sulejmana, on od Jesara, a on od Tarika ibn 'Abdullaha. Njegov lanac prenosilaca zbog hadisa koji mu podižu stepen vjerodostojnosti spada u dobar. U njegovom lancu prenosilaca nalazi

Troje spada u dozvoljenu vrstu zabave

'Ukbe ibn 'Amir el-Džuhenijj, radijallahu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallahu alejhi ve sellem, rekao:"Sve čime se čovjek zabavlja je neispravno (batil) osim:

---

se Jesar ibn Hamza, a on je prihvatljiv kao prenosilac hadisa, kao što se navodi u djelu ***Et-Takrib***, 1/343;
- hadis od Ibn Omera, kojeg bilježi Et-Tirmizijj, hadis br. 2243, i kaže: "(Hadis je) hasen-sahih-garib." Bilježi ga i Ibn Madže, hadis br. 4061, sa lancem prenosilaca od Ebu 'Asima, on od Hajve ibn Šurejha, on od Ebu Sahra, a on od Nafi'a. Lanac prenosilaca ovog hadisa dobar je.
U njemu se nalazi Ebu Sahr čije ime je Humejd ibn Zijad. On je saduk i slab, kao što se navodi u djelu ***Et-Takrib***, 1/202;
- hadis od 'Aiše,radijallahu anha, koji bilježi Et-Tirmizijj, hadis br. 2280, sa lancem prenosilaca od Sajfa ibn Reb'a, on od 'Abdullaha ibn Omera, a on od El-Kasima. Et-Tirmizijj kaže: "Ovaj hadis je garib."
Lanac prenosilaca ovog hadisa je slab (nepouzdan), jer se u njemu nalazi 'Abdullah ibn Omer El-'Amri, a on je od nepozudanih (slabih) prenosilaca hadisa, kao što se navodi u djelu ***Et-Takrib***, 1/434-435;
- hadis od 'Imrana kojeg bilježi Et-Tirmizijj, hadis br. 2309, sa lancem prenosilaca od 'Abdullaha ibn 'Abdil-Kuddusa, on od El-E'ameša, a on od Hilala ibn Jesafa. Et-Tirmizi kaže: "Ovaj hadis garib je."
Ovaj hadis prenosi se i od El-E'ameša, on ga prenosi od 'Abdur-Rahmana ibn Sabita,on od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kao mursel;
- hadis od 'Abdullaha ibn Omera ibn 'Amra koji bilježe Ahmed (***Musned***, 2/163), i Ibn Madže, hadis br. 4062, putem El-Hasena ibn 'Amra, on od Ebu Zubejra, a on od Ibn 'Amra. El-Busajrijj kaže: "Prenosioci hadisa pouzdani su, s tim da je hadis munkat'i. Ebu Zubejr nije slušao (hadis) od 'Abdullaha ibn 'Amra. To navodi Ibn Me'in, a Ebu Hatim kaže: "On se nije sreo s njim."
- hadis od Ebu Hurejre koji bilježi Et-Tirmizijj, hadis br. 2308, sa lancem prenosilaca od Muhammeda ibn Zejda, on ga prenosi od El-Mustelema ibn Se'ida, on od Rumejha, a on od Ebu Hurejre. Tirmizijj kaže: "Ovo je garib hadis."

treniranja svoga konja, gađanja lukom i strijelom, i igranja (zabavljanja) sa svojom ženom." [65]
Od 'Ataa ibn Ebu Rebbaha, radijallahu anhu, prenosi se da rekao je:"Vidio sam Džabira (ibn Abdullaha) i Džabira ibn 'Umejra ibn Jemana, radijallahu anhuma. Jedan od njih dvojice je (nešto) upitan, pa je sjeo i rekao:"Sve osim spominjanja Allaha ništavno je i pogrešno osim četvero: da čovjek ide između dva konja,[66] treniranja svoga konja,zabavljanja sa svojom ženom i učenja plivanja."[67]

---

[65] (Hadis je) vjerodostojan, a njegov lanac prenosilaca je mudtarib. Bilježe ga Ebu Davud, hadis br. 2496, En-Nesa'ijj (2/222-223), Ahmed (4/146, 148), El-Hakim (2/95) sa lancem prenosilaca od 'Abdur-Rahmana ibn Jezida ibn Džabira, on od Ebu Selama, on od Halida ibn Zejda, a on od 'Ukbe. Bilježe ga Et-Tirmizijj, hadis br. 1688, Ibn Madže, hadis br. 2811, i Ahmed (4/144,148) sa lancem prenosilaca od Jahjaa Ibn Kesira, on od Ebu Selama, a on od 'Ukbe, tako da je izostavljen Halid ibn Zejd.
Zbog toga El-'Irakijj (2/285) kaže: "Prenose ga autori sva četiri ***Sunena***, a on je mudtarib. U njemu se nalaze neki nepoznati prenosioci hadisa."
Ima potporu u hadisu koji se prenosi od Ebu Hurejre, a koji bilježi El-Hakim (2/95). On ga je ocijenio vjerodostojnim, ali Ez-Zehebi kaže da se u njemu nalazi Suvejjid ibn Abdul-'Aziz, a od njega se ne prihvata hadis. Sa tim lancem prenosilaca bilježi ga El-Bejhekijj u djelu ***Es-Sunenu-l-kubra***, 10/218. Ima potporu i u hadisu kojeg prenosi Džabir, a bilježi ga Et-Taberani u djelu ***El-Mu'džemu-l-Evsat***. Prenosioci hadisa su pouzdani osim Abdul-Vehhaba ibn Bahta. On je pouzdan, kako kaže El-Hejsemijj (5/269).
Ima potporu i u hadisu kojeg prenosi Džabir ibn 'Umejr, a kojeg bilježi En-Nesa'ijj (52, 53) u poglavlju "O ophođenju sa ženama", Et-Taberanijj u djelu ***El-Mu'džemu-l-Kebir*** (hadis br. 1785).
El-Hejsemijj u djelu ***Medžme'u-z-Zevaid***, 5/269, gdje kaže: "Prenosi ga Et-Taberanijj u djelima ***El-Evsat i El-Kebir***, kao i El-Bezzar.
Et-Taberanijevi prenosioci hadisa su vjerodostojni (sahih), osim Abdul-Vehhaba ibn Bahta, a on je pouzdan (sika)."
Ima potporu i u hadisu kojeg prenosi Omer ibnu-l-Hattab, a kojeg bilježi Et-Taberanijj u djelu ***El-Mu'džemu-l-Vesit***. U njegovom lancu prenosilaca nalazi se El-Munzir ibn Zijad, a on je slab (nepouzdan).
[66] Ovako stoji u originalu na arapskom. Vjerovatno se radi o štamparskoj grešci. Najverovatnije je umjesto toga trebalo stajati nešto u smislu da se

Mišljenja ashaba o muzici

Što se tiče mišljenja ashaba i tabi'ina, radijallahu anhum, (o muzici) prenosi se od Osmana, radijallahu anhu, da rekao je: "Nisam pjevao, niti lagao, niti desnicom dodirnuo svoj spolni organ otkad sam dao prisegu Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem" [68]
Čuvanje od pjevanja (muzike) biva njegovim ostavljanjem.

Da li je muzika uzrok nastanka nifaka (licemjerstva) u srcu?

Veliki broj (prenosilaca hadisa) prenosi od Abdullaha ibn Mes'uda, radijallahu anhu, da rekao je:

čovjek uči gađanju lukom i strijelom i sl., ali pošto nisam mogao provjeriti ovu verziju hadisa, ostavio sam onako kako je u originalu. (op. prev.)
[67] Hadis je vjerodostojan. Već smo naveli njegove izvore.
[68] Lanac prenosilaca veoma je slab. Bilježe ga Ibn Madže (311), i Ebu Nu'ajm u djelu ***Hil'jetu-l-Evlija*** od Es-Salta ibn Dinara, on od 'Ukbe ibn Sahbana, a on od Osmana. U lancu prenosilaca nalazi se Es-Salt, a od njega ne prima se hadis. Poznat je po nadimku Ebu Šu'ajb. (***Et-Takrib***, 1/269)
Bilježi ga i El-Hejsemijj u djelu ***Medžme'u-z-Zevaid***, 9/86, i kaže: "Prenosi ga Et-Taberanijj od svoga šejha El-Mikdama ibn Davuda, a on je nepouzdan." Bilježi ga Et-Taberanijj u djelu ***El-Mu'džemu-l-Kebir*** putem El-Mikdama, on od Ebu-l-Esveda, on od Ibn Lehi'e, on od Jezida ibn 'Amra el-Me'aferija, a on od Ebu Sevra el-Fehmija. U njegovom lancu prenosilaca nalazi se Ibn Lehi'a, a on je jedan od nepouzdanih prenosilaca.
El-Hindijj ga u djelu ***Kenzu-l-'Ummal***, 36164, pripisuje El-'Adeniju.
Skraćena verzija, tj. posljednji dio esera, prenosi se vjerodostojno kao riječi 'Imrana ibnu-l-Husajna. Bilježi ga Ahmed u ***Musnedu***, 4/439, Ibn Se'id u djelu ***Et-Tabekat***, 4/287, i El-Hakim (3/472), koji ga je ujedno ocijenio vjerodostojnim. S njegovom ocjenom slaže se i Ez-Zehebijj. Bilježi ga i Et-Taberanijj u djelu ***El-Mu'džemu-l-Kebir***, 18/104, 203, s drugim lancem prenosilaca, također, od 'Imrana.

"Pjevanje je uzrok licemjerstva u srcu."Neki dodaju: "...kao što je voda uzrok rađanja zeleni." [69]

Ibn Omerovo proklinjanje onih koji sviraju i slušaju muzike

Jahja ibn Se'id prenosi: "Pričao mi je Naf'i da je Abdullah ibn Omer, radijallahu anhu, prošao pored ljudi u ihramima među kojima je bio čovjek koji je pjevao, pa reče:"Allah vas ne čuo! Allah vas ne čuo!" [70]

---

[69] (Eser je) vjerodostojan. Bilježi ga Ibn Ebu-d-Dun'ja u djelu ***Zemmu-l-Melahi*** od Alije ibnu-l-Dža'da, on od Muhammeda ibn Talhe, on od Se'ida ibn Ka'ba el-Mirvezija, a on od Muhammeda ibn 'Abdur-Rahmana ibn Jezida. Zatim ga bilježi sa lancem prenosilaca od Šu'be, on od El-Hakema, on od Hamada, a on od Ibrahima. Vidi: ***Igasetu-l-Lehefan***, 1/266.
Bilježi ga El-Bejhekijj (10/223) putem Ibn Ebu-d-Dun'je.
Ibn Ebu-d-Dun'ja prenosi ga od Allahovog Poslanika,sallallahu alejhi ve sellem, kao i El-Bejhekijj (10/223) u ***Sunenu*** putem 'Ismeta ibnu-l-Fadla, on od Harma ibn 'Amare, on od Selama ibn Miskina, on od Šejha, on od Ebu Vaila, a on od Ibn Mes'uda.
Ibnu-l-Kajjim u djelu ***Igaset-l-Lehefan***, 1/266, kaže: "Rekao je: "Slijedi ga Harma ibn 'Amare sa ovim lancem prenosilaca, a tekst hadisa je od Muslima ibn Ibrahima. Bilježi ga Ebu Davud (4927) sa drugim lancem prenosilaca koji ćemo navesti.
Ebu-l-Husejn ibnu-l-Munadi, u djelu ***Ahkamu-l-Melahi***, rekao je: "Pričao nam je Muhammed ibn 'Alijj ibn 'Abdullah ibn Hamdan, poznat kao Hamdan el-Verrak, koji kaže: "Pričao nam je Muslim ibn Ibrahim (i rekao:) "Pričao nam je Selam ibn Miskin...", te je naveo hadis.
Sve kruži oko ovog nepoznatog šejha. To da se prenosi od Allahovog Poslanika,sallallahu alejhi ve sellem, sumnjivo je. Ispravnije je da je mevkuf (tj. da su riječi ashaba).
Napomena: Ibnu-l-Kajjim, rahimehullah, kaže: "Ovo je ono što najbolje upućuje na razumijevanje stanja srca i njegovih djela od strane ashaba, njihove spoznaje- kako da se ona liječe i koje su njihove bolesti, a isto tako da su oni (ashabi) ljekari za srca (onima koji ih slijede), ali ne i onima koji su skrenuli sa njihovog puta i koji su bolesti srca liječili najvećim bolestima, te su samim tim bili poput onih koji bolest liječe otrovom."
Pogledaj prethodni izvor.

Prenosi se da je Abdullah ibn Dinar rekao: "Ibn Omer prošao je pored djevojčice koja je pjevala, pa kaza:"Da je šejtan ikoga ostavio, ostavio bi ovu djevojčicu." [71]
Sulejman ibn Musa prenosi od Nafi'a da veli: "Išao sam sa Abdullahom ibn Omerom, radijallahu anhu, putem, pa je začuo (zvuk) čobanovu frulu, te je stavio prste u uši, skrenuo s puta i nije prestajao pitati: "Nafi', čuješ li?", sve dok nisam rekao: "Ne!" Tada je sklonio prste s ušiju, vratio se na put i dodao: "Vidio sam da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ovako postupio."[72]
Prenosi se da je 'Ubejdullah ibn Omer rekao: "Upitao sam El-Kasima Muhammeda ibn Ebu Bekra o muzici, pa je odgovorio:"Ja ti to zabranjujem i smatram to pokuđenim." Upitao sam ga:"Da li je to haram?"
"O bratiću, pogledaj, nakon što je Allah rastavio Istinu (Hakk) od neistine (batil), gdje spada muzika!" – odgovori on. [73]

---

[70] Prenosioci esera pouzdani su do Ibn Omera, međutim autor nije spomenuo ostatak lanca prenosilaca.
Navodi ga El-Gazalijj u djelu ***Ihjau 'Ulumu-d-Din***, 2/283.
[71] (Eser) je vjerodostojan. Bilježi ga Buharija u djelu ***El-Edebu-l-Mufred***, str. 274, sa lancem prenosilaca od 'Abdullaha ibn Saliha, on od 'Abdul-'Aziza ibn Ebu Seleme, a on od Ibn Dinara.
U lancu prenosilaca nalazi se 'Abdullah ibn Salih. On je saduk i mnogo griješi. Bio je nemaran, kao što se navodi u djelu ***Et-Takrib***, 1/423.
Bilježe ga El-Bejhekijj (10/223) od Ibn Ebu-d-Dun'je, on od Ebu Hajseme, on od Bišra ibn Es-Sirrija, on od Abdul-'Aziza ibnu-l-Madžišuna, a on od Ibn Dinara. Njegov sened je ispravan, a prenosioci su pouzdani.
[72] Njegov sened je da'if (slab). Bilježe ga Ebu Davud (4923), El-Bejhekijj (10/222), i Ibn Ebu-d-Dun'ja, kao što se navodi u djelu ***Ed-Durru-l-Mensur***, 5/160. Ebu Davud kaže: "Hadis je munker."
Prenosi se putem El-Velida ibn Muslima koji kaže: "Pričao nam je Se'id ibn 'Abdul-'Aziz od Sulejmana ibn Musaa." U lancu prenosilaca nalazi se Sulejman ibn Musa el-Ešdek, a on je saduk. Blag je u prenošenju hadisa, kao što se navodi u djelu ***Et-Takrib***, 1/133. Bilježe ga Ebu Davud (4926), i El-Bejhekijj (10/222). Ebu Davud kaže: "Ovakvog ga smatram munkerom."

Da li je proklet onaj ko svira?

Eš-Ša'bi kaže:
"Allah je prokleo svirača i onoga kome se svira." [74]

3.

- **Mišljenja tabi'ina o muzici**
- **Upozorenje plemenu Beni Umejje**
- **Neki opisi muzike i njene posljedice**
- **Sumnje zavedenih muzikom**
- **Odgovor na sumnje zavedenih muzikom**
- **Dozvoljenost lijepe poezije**

Mišljenja tabi'ina o muzici

El-Hakem ibn 'Utejbe rekao je:"Ljubav prema slušanju (muzike) rađa licemjerstvo u srcu." [75]

---

[73] (Eser) je vjerodostojan. Bilježi ga El-Bejhekijj u djelu ***Es-Sunenu-l-Kubra***, 10/224, putem Ibn Ebu-d-Dun'je, on od 'Ubjedullaha ibn Omera i Ebu Hajseme, oni od Jahje ibn Selima, a on od 'Ubejdullaha ibn Omera. Navodi ga Ibnu-l-Dževzijj u djelu ***Telbisu-l- Iblis***, str. 235.
Njegov lanac prenosilaca je da'if (slab). U njemu se nalazi Jaha ibn Selim et-Taifi, a on je saduk, slabog pamćenja, kao što se navodi u djelu ***Et-Takrib***, 2/349.
Navodi ga Es-Sujutijj u djelu Ed-Durru-l-Mensur, 5/159, i pripisuje ga Ibn Ebu-d-Dun'jau i El-Bejhekiju.
Navodi ga Ibnu-l-Kajjim u djelu ***Igasetu-l-Lehefan***, 1/261, i kaže: "Ibn Vehb kazao je: 'Obavijestio me Sulejman ibn Bilal, koji prenosi od Kesira ibn Zejda da čuo je 'Ubejdullaha kako govori El-Kasimu...", te je to naveo. On još dodaje: 'Pa je El-Kasim rekao: 'Jesi li vidio neistinu gdje ona vodi?' – 'U Džehennem' – odgovori on. 'Tako je' – reče (El-Kasim).''
Lanac prenosilaca je hasen (dobar) sve do Ibn Vehba.
Ibnu-l-Kajjim navodi drugi eser sličan ovome od Ibn 'Abbasa.
[74] ***Ed-Durru-l-Mensur***, 5/159. Es-Sujutijj pripisuje ga Ibn Ebi-d-Dun'jau i El-Bejhekiju.

Omer ibn Abdul-'Aziz, radijallahu anhu, pisao je odgajatelju svoga sina: "Neka prvo što će od tvoga odgajanja primiti bude mržnja prema muzici koja počinje od šejtana, a završava srdžbom Milostivog, jer do mene je doprlo od pouzdanih ljudi koji imaju znanje da prisustvovanje sviranju muzičkih instrumenata, zatim slušanje pjesama i ljubav prema tome, čine da nastaje licemjerstvo u srcu, kao što voda uzrokuje rast trave." [76]
Fudajl ibn 'Ijjad rekao je: "Muzika vodi ka bludu." [77]
Neko je rekao: "Muzika je jedan od vodiča ka grijehu." [78]
Ed-Dahhak kazao je: "Muzika je ono što kvari srce i izaziva srdžbu Gospodara." [79]

Upozorenje plemenu Benu Umejje zbog muzike

Jezid ibnu-l-Velid rekao je:"O (pleme) Benu Umejje, čuvajte se muzike, jer ona umanjuje stid, raspiruje strast i narušava ljudskost.

---

[75] Već smo to naveli od Ibn Mes'uda.
[76] ***Ed-Durru-l-Mensur***, 5/160. Imam Es-Sujutijj kaže: "Ibn Ebu-d-Dun'ja bilježi od Ebu Dža'fera el-Emevija Omera ibn 'Abdullaha da rekao je: 'Omer je pisao ...', te je naveo pismo.
Navodi ga Ibnu-l-Kajjim, rahimehullah, u djelu ***Igasetu-l-Lehefan***, 1/269, a zatim kaže: "Muzika upropaštava srce, a kad se srce pokvari onda ga licemjerstvo napadne."
[77] ***Ed-Durru-l-Mensur***, 5/159. Imam Es-Sujutijj kaže da ga bilježe Ibn Ebu-d-Dun'ja i El-Bejhekijj.
Navodi ga Ibnu-l-Dževzijj u djelu ***Telbisu-l- Iblis***, str. 235, i El-Gazalijj u djelu ***Ihaju 'Ulumu-d-Din***, 2/283.
[78] To bilježi Ibn Ebu-d-Dun'ja u djelu ***Zemmu-l-Melahi*** i kaže: "Obavijestio me Muhammed ibnu-l-Fadl el-Ezdijj i rekao: 'El-Hutaj'e je odsjeo kod nekog Arapa, a sa njim je bila njegova kćerka Melika. Nakon što je nastupila noć začuo je muziku, pa reče domaćinu: 'Prestani s tim!' On ga upita: 'Šta ti se od toga ne sviđa?' 'Muzika...''', pa je to spomenuo.
Navodi ga El-Gazalijj u djelu ***Ihjau 'Ulumu-d-Din***, 2/283.
[79] Navodi ga Ibnu-l-Dževzijj u djelu ***Telbisu-l- Iblis***, str. 235.

Ona zamjenjuje alkohol i ima isti efekat kao opijenost. Ako baš to morate da radite, onda odstranite žene, jer muzika vodi [80] ka bludu." [81]

Neki opisi muzike i njene posljedice

Lijepo je postupio onaj ko je muziku tako opisao, jer možemo vidjeti da se onome ko sluša muziku umanjuje pamet (razboritost) i stid, tako da počinje lijepim smatrati ono što je držao ružnim do (momenta) slušanja (muzike), poput puno govora, laži, odobravanja (glasnim) povicima, pucketanja prstima, udaranja nogom, zamišljanja onoga što samo maloumni i nemoralni ljudi mogu zamisliti. Kod nekih ona budi strasti i prohtjeve koje je teško ukrotiti, te tako biva povod za blud i nemoral. Jedan od zahida(pobožnih), rahimehullah, rekao je: "Muzika izaziva tvrdoglavost."
Neko je u stihovima opisao stanje onih koji slušaju muziku i šta osjećaju prilikom njenog slušanja, pa kaza :

Sjećaš li se noći kad smo se okupili
da ugodno sve do jutra slušamo.
Među nama čaša pjesama je kružila
pa su se duše opile i bez vina.
Među njima nisi mogao vidjeti,
osim ljude radošću opijene,
a radost nas je budnim držala.
Kad brat slasti pozove,
muzika mu se odazove:
"Hajde ka velikodušnosti!"
Mi ništa nemamo osim duša

[80] U djelu ***Ed-Durru-l-Mensur*** stoji riječ "poziva", umjesto riječi "vodi".
[81] Bilježi ga Ibn Ebu-d-Dun'ja u djelu ***Zemmu-l-Melahi*** i kaže: "Obavijestio nas je Ibrahim ibn Muhammed el-Mirvezijj od Ebu 'Usmana el-Lejsija koji rekao je: "Kazao je Jezid...", pa ga je naveo.

koje smo robljem učinili pogledima
ka ljupkim mladićima. [82]

Ako slušanje muzike ima takav efekat koji pjesnik opisuje ovim riječima, kako onda slušanje (muzike) može pribaviti neku korist i opomenu?!
Muhammed ibnu-l-Munkedir rekao je: "Kada nastupi Sudnji dan glasnik će povikati:"Gdje su oni koji su sebe (i svoj sluh) suzdržavali od muzike i šejtanove frule? Uvedite ih u bašče od miska!" Potom će reći melecima: "Učinite da čuju Moju hvalu i obavijestite ih da za njih nema straha i da neće tugovati."[83]
To je ono što se navodi u Allahovoj Knjizi, sunnetu Njegovog Poslanika, sallahu alejhi ve sellem, riječima prvih dobrih generacija (selefu salih) i onih nakon njih, kao i ono na šta razum upućuje zbog traga koji (muzika) ostavlja na srca.

Sumnje onih koji su zavedeni muzikom

Neki su, nakon što im je naveden dokaz i nisu mu mogli protivrječiti i nakon što im je to dokazano na razne načine, rekli:"Mi ne slušamo muziku s onim temperamentom (prirodom) koji je zajednički za sve ljude."
To je veliko neznanje zbog dva razloga:

[82] Stihovi i riječi poput ovih, navode se u djelu ***Igasetu-l-Lehefan***, 1/267-268. Možda je to preuzeto iz ovog djela.
[83] Ova predaja ima prekinut lanac prenosilaca. Bilježi ga Ibn Ebu-d-Dun'ja u djelu ***Zemmu-l-Melahi***, i El-Asbehanijj u djelu ***Et-Tergib***, kao što se navodi u djelu ***Ed-Durru-l-Mensur***, 5/153.
Bilježi ga Ed-Dejnurijj. Smatra se da on nije pouzdan (prenosilac hadisa), u ***El-Mudžalesi*** od Mudžahida, kao što stoji u djelu ***Ed-Durru-l-Mensur***, 5/153.
Bilježi ga i Ed-Dejlemijj od Džabira, a on do Poslanika,sallallahu alejhi ve sellem, kao što se navodi u djelu ***Ed-Durru-l-Mensur***, 5/153. U uvodu Sujutijevog djela ***El-Džami'***, ono s čime se Ed-Dejlemijj sam izdvaja (po pitanju bilježenja ovog hadisa) nije vjerodostojno, a Allah najbolje zna.

1. Na osnovu njegovih riječi, dozvoljeno je slušanje lutnje, tambure i drugih zabavnih instrumenata s temperamentom kojim se on odlikuje za razliku od ostalih ljudi; ako to ne smatra dozvoljenim, onda njegove riječi gube značaj pošto on tvrdi da neki muzički instrumenti ostavljaju traga, a neki ne ostavljaju na temperament (prirodu) kojim se on odlikuje.Ako to smatra dozvoljenim, onda je grešnik.
2. Onaj ko to tvrdi ne može izbjeći a da za sebe ne tvrdi da je izašao iz okvira ljudske prirode i da je u pitanju pameti i razuma poprimio prirodu (temperament) koja je na razini meleka, a to po njegovoj prirodi nije dozvoljeno.Time je iznio laž na Allaha, subhaneh, u pitanju svoga stvaranja i time ustvrdio za sebe da je sačuvan od grijeha, a približava se iskušenju. To je pojasnio vladar pravovjernih, Omer ibnu-l-Hattab, radijallahu anhu, riječima:"Ko se približava iskušenju (grijehu) i tvrdi da je sačuvan od griješenja, bičujte ga, jer je on potvaratelj i lažac." Svaki pametan čovjek, kad preispita se, reći će da je laž (tvrdnja), da nema nagrade onaj ko ostavi strasti i užitke, a to pametan neće ni pomisliti. Ako (neko) kaže: "Ja sam bolje prirode koja je stvorena i za uputu i za strasti", onda ćemo mu reći: "Kako možeš slušati dirljivu muziku mimo svoje prirode ili se ushićivati slušajući je, kao i drugo za šta ne možeš naći opravdanje?" Neki za dokaz dozvoljenosti muzike uzimaju hadis koji prenosi Aiša, radijallahu anha, u kojem kaže:"Ušao je Ebu Bekr es-Siddik, radijallahu anhu, a kod mene su bile dvije ensarijske djevojčice koje su pjevale o onome o čemu su se prepirale ensarije u vezi s bitkom Bu'as.Ebu Bekr, radijallahu anhu, reče: "Zar šejtanova himna u kući Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem! "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče:"Pusti ih, Ebu Bekre! Svaki narod ima praznik, a ovo je naš praznik." [84]

[84] El-Buharijj, hadisi br. 949, 952, 987, 2907, 3530, 3931; Muslim, hadis br.892, Ahmed (6/134), En-Nesa'ijj (3/196), Ibn Madže, hadis br. 1898,

Odgovor na sumnje onih koji su zavedeni (muzikom)

Odgovor na ovu tvrdnju je, da ovaj hadis je dokaz u našu korist, jer Ebu Bekr, radijallahu anhu, pjevanje (muziku) je nazvao šejtanovom himnom, a Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije opovrgao te njegove riječi, nego mu je zabranio da bude grub prilikom upozoravanja na ono što je loše i da razveseli djecu na dan radosti. Zar ne vidiš, iz onog što se prenosi u ovome hadisu, da im je Ebu Bekr, radijallahu anhu, namignuo, pa su one izašle, a Aiša, radijallahu anha , u to vrijeme bila je dijete.
Ne prenosi se od nje, nakon što je postala punoljetna, ništa drugo do kuđenje muzike i muzičkih instrumenata, kao što smo to pojasnili.
Njen brat El-Kasim ibn Muhammed, jedan od sedmerice medinskih fakiha, muziku je smatrao pokuđenom i zabranjivao da se sluša, a on je učio od nje.
Na osnovu toga, ta tvrdnja ne može se smatrati validnom.
Ako on padne u grešku, pa kaže: "Vidio sam neke naše šejhove kako slušaju (muziku) i kako im se svira", odgovor na to je:
To je greška onoga ko to kaže i ne može se smatrati savjetom (muslimanima).
Mi ništa nismo izmislili. Ono na osnovu čega to smatramo novotarijom i čemu smo je povratili je šeri'at.
On se ne slaže s tim u pogledu onoga što je u njega uvedeno, on se tome suprotstavlja i s tim nije bio u skladu ni ranije, a ono što nije u skladu sa šeri'atom odbacuje se i nevažno je. Isto tako, ne možemo se složiti da je to učinio bilo ko od ranijih dobrih generacija, kojima se to pripisuje.

Ibn Hibban (7/545, 548), El-Bejhekijj u djelu ***Es-Sunenu-l-Kubra***, 7/92, 10/224.

Ako ga je činio neko od onih koji su došli poslije, to nije dozvoljeno, jer on griješi u vezi toga. Nije dužnost da se za njim (čovjek) povodi i napusti slijeđenje ispravnih i upućenih imama koji su sve uzeli od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, onako kako je objavljeno.
Zbog toga mnogi napadaju ono što je ispravno.Za dokaz im se iznosi govor ashaba, tabi'ina i dobrih prethodnika, pa oni iznose kao dokaz govor onih koji su došli poslije njih, a njima se ne priznaje da su (u svemu) u pravu kao što je to slučaj sa ashabima.
Da nas Allah zaštiti od toga da ne mognemo razlučiti šta je ispravno!
Na ispravnost navedenog mišljenja upućuje ono što se prenosi od Hasana el-Basrija:"Svirka (muzika) nema ništa s muslimanskom tradicijom."
Prenosi se da je Zubejd el-Ejjami vidio djete s frulom, pa je slomi i reče: "Ovo ne valja." [85]
Neko reče: "Kako je Ka'b u Vjerovjesnikovom, sallallahu alejhi ve sellem, prisustvu recitovao ovo:

Suada je od mene odvojena,
tako da moje srce danas je bolesno.
Ljubavlju prema njoj zanesen,
okova se oslobodio nisam.
A šta je Suada, kada nakon smrti,
voljeni nestanu?
Ja ne pjevam osim o oborenom pogledu
surmom podvučenog oka

[85] Bilježi ga Ebu Nu'ajm (5/32) u djelu ***Hil'jetu-l-Evlija'***, sa lancem prenosilaca od Tarika ibn Abdullaha ibn Muhammeda el-Begavija, on od svoga djeda, on od Eš'asa ibn Abdur-Rahmana ibn Zubejda, slično tome.

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, čuo je njegovu kasidu, pa ga zagrnuo svojim ogrtačem. Ovo je dokaz da je to dozvoljeno."
Odgovor: Recitovanje poezije, ako u njoj nema opisivanja ljubavi prema nekoj ženi koja mu je zabranjena i bez svirke (muzike), dozvoljeno je. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio je da bude ubijen Zuhejr ibn Ka'b, pa je on bježao, kao bez glave tamo-amo i odvojio se od svoje porodice. Potom je došao Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, kao musliman i tražio oprost od njega. Opisao mu je čežnju za svojom ženom i tražio od njega oprost za svoj grijeh (zločin). Ako je to dozvoljeno u prozi, zašto to ne bi bilo dozvoljeno riječima koje su usklađene i rimuju se, tj. u poeziji? Nema razlike između (dozvoljenosti) to dvoje. On mu kaza:

Rekli su mi da mi Allahov Poslanik zaprijetih,
a oprostu kod njega treba se nadati.
"Polahko!", uputio te Onaj koji ti Kur'an pokloni,
u kojem su pouke i pojašnjenja detaljna.
Nemoj me kazniti zbog laži zlobnika
grijeh ja nisam počinio, makar o meni puno lagali.
Poslanik, svjetlo je, kojim drugi vide,
on je, od Allahovih sablji, kao indijska sablja isukana.

U tome nema ništa što treba pokuditi. Ono što je on pokudio i zabranio, je muzika. Poezija postaje muzika kad se melodično pjeva i kad se čini nešto što pravi muziku, čime srce se naslađuje i bude strasti.

Dozvoljenost lijepe poezije

Što se tiče pjesništva, bez melodičnog izvođenja pjevanja, to je govor kao i svaki drugi. Abdullah ibn ez-Za'beri izvinio se Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i odrecitovao svoju kasidu u kojoj veli:

Nekada me strelica
na stranputicu navraćala [86]
kao i pleme Beni Mahzum,
dok danas u vjerovjesnika
Muhammeda moje srce vjeruje.
Onaj ko u tome bude griješio,
nesretan bit će, pa oprosti ti,
za kojeg bi svoje roditelje žrtvovao,
moj grijeh, jer si ti milostiv
i tebi se Allah smilovao

To je izvinjenje lijepim riječima.Šta reći u vezi onoga što prenosi se da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, slušao poeziju Ibn Ebu-s-Salta ibn Rebi'e, stih po stih sve dok nije došao do stotinu stihova?
Odgovor je da je poezija Ibn Ebu-s-Salta bila posvećena hvaljenju Allaha, subhaneh, a to su njegove riječi:

Muhammed je, Allaha mi, za slavu odabranik,
a naš Gospodar na nebu, velik je.

Ovo upućuje na ono što je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao,čuvši Umejjeovu poeziju: "Samo što nije primio islam." [87]
Prenosi se od njega i ovo:"Najistinitija rečenica koju je pjesnik izrekao je: *Sve mimo Allaha ništavno je*, a Umejje ibn Ebu-s-Salt [88] samo što nije primio islam." [89]

[86] U Arapa običaj je bio, da putnik prije polaska na put baca strelice, pa ako im strelica pokaže da treba ići, išo bi, u protivnom bi odustajao od putovanja. Strelice su upotrebljavane i u drugim situacijama. (op. prev.)
[87] Bilježi ga Muslim, 2255, Ahmed, 4/390, El-Begavijj u djelu ***Šerhu-s-Sunne***, 3400 , Et-Taberijj u ***El-Kebiru***, 7237, 7238, 7239, 7240.
[88] On je bio od skupine predislamskih pjesnika. Bio je živ kad se islam pojavio. Do njega je doprla vijest o Muhammedovom, sallallahu alejhi ve sellem, poslanstvu, ali nije povjerovao u njega. Prije islama mnogo je činio

Ukratko, recitovanje poezije i njeno slušanje, bez melodičnog izvođenja (pjevanja), nije pokuđeno, već se može smatrati dozvoljenim. Međutim, ako zreo čovjek, koji spada u bogobojazne i vjernike, preispita svoj razum i svoje znanje i ako se osvrne na ono što od njega traži ljudskost,uočit će da se većinom radi o laži, a laž ne priliči časnom čovjeku, niti mu je potrebna, pogotovo kad se radi o časnim ljudima, niti će mu biti potrebna sutra kad pred Uzvišenim Allahom bude račun polagao.
Od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, prenosi se da rekao je:"Da se utroba nekoga od vas ispuni gnojem koji mu pluća izjeda, bolje mu je nego da je ispuni poezijom." [90]
U Kur'anu, navodi se opis poezije i njenih sljedbenika, kao i opis pjesnika koji povode se za lažima. Uzvišeni Allah kaže: *"A zavedeni pjesnike slijede. Zar ne znaš da oni svakom dolinom blude?"* [91]
Uzvišeni Allah, je navedenim riječima obuhvatio osobine onih koji recituju poeziju, onih koji je slušaju i onih koji je slijede. Negirao je da je slušaju vjernici i dobri ljudi koji spominju Allaha, i negirao je da oni slijede pjesnike.

ibadet. U njegovoj poeziji u velikoj mjeri prisutan je tevhid (monoteizam). (op. prev.)
[89] Bilježe ga Buharija, 3841, 6147, 6489, Muslim, 2255, Ahmed, 2/248, 470, Ibn Madže, 3757, i El-Begavijj u djelu ***Šerhu-s-Sunne***, 3399.
[90] Bilježe ga Buharija, 6155, Muslim, 2257, Ebu Davud, 5009, Tirmizijj, 2855, Ibn Madže, 3759, Ahmed, 2/288, 355, 391, 478, 480. Kao hadis koji prenosi se od Ibn Omera, bilježi ga Buharija, 6154. Kao hadis kojeg prenosi Sa'd, bilježi ga Muslim, 2258, I kao hadis koji prenosi se od Ebu Se'ida el-Hudrija, br. 2259.
Ebu 'Ubejd o značenju hadisa kaže: "Tj. da mu se utroba ispuni poezijom tako da ga zaokupira i odvrati od Kur'ana, znanja. Neki kažu da odnosi se i na ismijavanje Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem."
[91] Kur'an, sura ***Eš-Šu'ara'***, 224-225.

Allah, subhaneh, pojasnio je da ako se okrenu tome, ništa neće postići s podrškom pjesnika, dok se onaj ko ih sluša zaljubi u to. Zato, neka pripreme odgovor kada ih On bude pitao: "Šta vas je odvratilo od Moje Knjige? Šta vas je zaokupilo više od Mojih ajeta?!"

Da nas Allah zaštiti od lošeg preobrata i okupiranja onim od čega nema koristi.

Prenosi se dovoljno hadisa i esera koji upućuju na pokuđenost poezije, kao i na pokuđenost onih koji je slijede. Ono što upućuje na to da poezija odvraća ljude od Kur'ana su Omerove, radijallahu anhu, riječi: "Odvratite ljude od poezije i vratite ih Knjizi Uzvišenog Allaha."

Potvrda tome je i ono što se pojavilo u naše vrijeme, a to je da se oni koji govore,često služe citatima pjesnika,a oni koji su izučavali poeziju nisu imali slobodnog vremena za Kur'an, sunnet, eser i dobra djela.

Ukratko, ako slušanje poezije bude slučajno, tj. bez namjere da sluša lijepu poeziju, u kojoj nema ništa što izaziva čežnju ili želju za nečim što je propustio od tih prizora, i ako u njoj ne bude prisutna zanesenost lijepim, kako navodi Ebu-l-'Atahijja u svojim stihovima:

Ako budeš bogobojaznog tražio,
uvidjet ćeš da je čovjek on
čija djela njegove riječi potvrđuju,
a ako budeš se s ljudima natjecao,
ne vidim da ih išta
kao dobra djela može nadmašiti,

Ovaj način, bez **et-tegbira** [92], melodičnosti pjevanja i sl., je dozvoljen, jer poezija je potrebna da učvrsti jezik [93] i da se pomoću nje da dokaz u vjeri. [94]

[92] **Et-tegbir** je da neko pjeva ili recituje poeziju, a prisutni udaraju palicom po kožnom tepihu ili po šiltetu u taktu njegovog pjevanja. (op. prev.)

Šafija, radijallahu anhu, rekao je: "Riječi pjesnika su kao i ostale: lijepe riječi su lijepe, a ružne su ružne." [95]

4.

- Najsevapnije je biti zaokupljen Kur'anom i spominjanjem Allaha
- Neki predznaci Sudnjeg dana
- Komentar hadisa koji govori o ukrašavanju Kur'ana (lijepim) glasovima
- Zabranjeno je gledanje u golobradog mladića (čovjeka)
- Riječi tabi'ina u vezi s gledanjem golobradog mladića (čovjeka)
- Oporuka Omera ibnu-l-Hattaba svome sinu

[93] Arapski jezik specifičan je. Njegova gramatika zasniva se uglavnom na poeziji u čemu su Arapi postali čuveni još prije dolaska islama. Bogatstvo arapske poezije omogućilo je da ona bude poput bogatog rječnika. Ako bi postalo sporno značenje neke riječi, arapski gramatičari obraćali bi se na poeziju i tražili njeno značenje. (op. prev.)

[94] Veliki broj riječi u arapskom jeziku ima više značenja. Tako postoje neke riječi u Kur'anu i sunnetu koje imaju, dva suprotna ili različita značenja. Samim tim, ovisno od toga koje od ta dva značenja će uzeti se u obzir, ovisi kakav će biti propis. Zbog toga islamski učenjaci, ponekad, moraju pribjegavati arapskoj poeziji da bi otkrili pravo značenje riječi i na osnovu toga donijeti odgovarajući šerijatski propis, jer poezija je, kao što smo već spomenuli, bila poput bogatog rječnika. (op. prev.)

[95] Navodi ga El-Begavijj u djelu ***Šerhu-s-Sunne***, 12/369.

Najsevapnije je biti zaokupljen Kur'anom i spominjanjem Allaha

El-Kadijj el-Imam, rahimehullah, rekao je: "Ako čovjek nema potrebe da recituje poeziju, okupiranje Kur'anom i spominjanje Allaha (zikr), bolje je. Najbolje čime se vrijeme prekraćuje i u čemu ga treba provodi, je znanje koje (čovjeka) približava Uzvišenom Allahu:

A kad bi oni onako kako im se savjetuje postupali, bilo bi im bolje i bili bi čvršći u vjeri i tada bismo im Mi, sigurno, veliku nagradu dali. [96]

Šafija, radijallahu anhu, je rekao:"Ne smatram pokuđenim pjevanje goniča deva (el-huda') da bi ih potakao na hod. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, čuo je pjevanje goniča deva i nije to zabranio."

Prenosi se da je Endžeše pjevao goneći deve na kojima su bile Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, žene, pa su se uhvatile za vratove deva, te je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:"O Endžeše, polahko, kao da goniš deve natovarene staklenim posudama." [97]

---

[96] Kur'an, sura ***En-Nisa'***, 66-67.

[97] Bilježi ga Buharija, hadisi br. 6149, 6161, 6202, 6209, 6210, 6211, Muslim, hadis br. 2323, i Ahmed, 3/107, 176, 227, 254, 284.
El-Begavijj kaže: "**Staklene posude** odnose se na žene. Uporedio ih je sa staklenim posudama zbog slabosti njihove tjelesne građe. Staklena posuda vrlo brzo se razbije. Endžeše je bio mladić, crnac. Prilikom gonjenja deva bio je grub, pa mu je (Poslanik) naredio da bude blag prema njima kad ih bude gonio, kao što se blago goni deva koja nosi stakleno posuđe.
Postoji i drugo tumačenje, a to je da je Endžeše imao lijep glas kad bi pjevao prilikom gonjenja deva. On bi im pjevao i recitovao poeziju u redžzu i karidu (vrste arapske poezije – op. prev.) u kojoj je bilo govora o ljubavi prema ženi, pa (Poslanik,) nije bio siguran da njegovo pjevanje (el-huda') neće ostaviti traga na njihova srca. Slabost njihove volje i lahkoću s kojom je glas (pjevanje) ostavljalo trag na njih, uporedio je sa staklenim posudama koje se vrlo lahko razbiju.

Pjevanje prilikom gonjenja deva (el-huda') nema ništa s muzikom. U tom pjevanju nema svirke, niti ono utječe na srce (dušu). Da li si vidio ikoga ko voli pjevanje (muziku) da traži to pjevanje i da pleše dok je ono u toku?

Neki za dokaz uzimaju ono što Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem , da rekao je: "Allah ne sluša ništa kao što sluša Svoga poslanika koji melodično i glasno uči Kur'an." [98]

U komentaru riječi Uzvišenog: *"... i posluša Gospodara svoga – a ona će to dužna biti"* [99], Mudžahid kaže: "Poslušat će Gospodara svoga. Arapi kažu: " *ezintu li-š-šej'* (*nešto sam čuo*), *ezinu, iznen* (*čujem, čuti*), što znači: Čuo sam ga, srce (kako mrmlja), ako me ne čuje dobro."

To upućuje na dozvoljenost melodičnog učenja Kur'ana.

Odgovor: Ebu 'Ubejde el-Kasim ibn Selam i dio islamskih učenjaka smatraju da zabranjeno je melodično (pretjerano zanoseći glas), učiti Kur'an.Ebu 'Ubejd kaže:"Ono što se želi reći ovim hadisom je žalost i tuga."

Neki od predznaka Sudnjeg dana

I kaže: "Čuo sam Ebu Jusufa kako prenosi od Lejsa, on od 'Usmana ibn Omera, on od Zazana, on od 'Abisa el-Gifarija da čuo je Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kad je spomenuo predznake Sudnjeg dana i rekao da su neki od njih:

---

[98] Buharija, 5024, Muslim, 792, Ebu Davud, 1473, En-Nesa'ijj, 2/180, Ahmed, 2/271, 450, Ibn Hibban, 2/65, i El-Begavijj u djelu ***Šerhu-s-Sunne***, 1217. El-Begavijj, rahimehullah, kaže: "Neki kažu da melodično znači: uljepšavanje glasa i da on bude žalovit, jer to ostavlja najdublji trag na dušu i srce.
A kaže se da **et-teganni** znači **dovoljno**. To mišljenje zastupa Sufjan ibn 'Ujejne. Tako bi značenje bilo: "Kur'an mu je dovoljan umjesto svega drugog."

[99] Kur'an, sura ***El-Inšikak***, 5.

- *Prodavanje vlasti,*
- *prekidanje rodbinskih veza,*
- *mnoštvo ubijanja,*
- *brojnost policije,*
- *da se od Kur'ana pravi muzička ceremonija,*
- *postavljanje nekoga od ljudi (da im bude imam) koji nije najučeniji od njih, niti najbolji od njih, a birat će ga samo da im melodično uči."* [100]

Komentar hadisa koji govori o ukrašavanju Kur'ana (lijepim) glasovima

Što se tiče onoga što prenosi se od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da rekao je: "Ukrasite (uljepšajte) Kur'an svojim glasovima" [101], to znači: s prizvukom tuge.

[100] Hadis je u osnovi vjerodostojan, ali lanac prenosilaca slab je. Bilježe ga Ahmed, 3/494, s tim da kod njega stoji 'Abs umjesto 'Abis, i Et-Taberanijj u djelu ***El-Kebir***, 18/34-36. U lancu prenosilaca nalazi se Lejs ibn Ebu Sulejm. On spada u slabe prenosioce hadise, a isto tako i 'Usman ibn 'Umejr. Bilježi ga Et-Taberanijj u djelu ***El-Kebir***, 18/37, sa lancem prenosilaca od Alije ibn Hašrema, on od 'Isa ibn Junusa, on od Musa'a el-Džuhenijja, on od Zazana, a on od 'Abisa, zatim slijedi tekst hadisa. El-Hejsemijj rekao je: "Prenosioci ove predaje pouzdani su." (vidi. ***El-Medžmu'u***, 5/345). Ima potporu (šahid) u hadisu kojeg prenosi 'Avf ibn Malik, a kojeg bilježi Ahmed, 6/22, 23. Njegov lanac prenosilaca slab je.Ima potporu i u hadisu koji prenosi El-Hakem ibn 'Amr el-Gifarijj, a koji bilježi El-Hakim, a Ez-Zehebijj ga je prešutio.
Bilježi ga Et-Taberanijj u djelu ***El-Mu'džemu-l-Kebir***, 3162.
El-Hejsemijj kaže: "Bilježi ga Et-Taberanijj, dok mi Ebu-l-Mu'alla nije poznat. Ostali prenosioci pouzdani su. Ima potporu i u hadisu 'Amra ibn 'Abese, koji bilježi Et-Taberanijj, ali u njegovom lancu prenosilaca nalazi se grupa prenosilaca koji su mi nepoznati." To je El-Hejsemijj rekao u djelu ***El-Medžme'u-z-Zevaid***, 10/206.

[101] Hadis je vjerodostojan. Bilježe ga Ahmed, 4/283, 285, 296, 304, Ebu Davud, 1468, En-Nesa'ijj, 2/179-180, Ibn Madže, 1343, Ed-Darimijj, 2/474, Ibn Hibban, 2/64, i El-Hakim, 1/575. Svi ga bilježe kao hadis koji prenosi El-Bera'. Kao hadis koji prenosi Ebu Hurejre, bilježi ga Ibn Hibban, 2/65, a

Ebu 'Ubejd rekao je: "Jahja ibn Se'id prenio mi je od Šu'be koji rekao je: "Zabranio mi je ovim hadisom (melodično učenje)." Ebu 'Ubejd kaže: "Rekao je to radi bojazni da se taj hadis ne protumači na drugačiji način."
Odgovor je isti na ono što Mu'avija ibn Karre prenosi od Abdullaha ibn Mugaffela da, čuo je Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, dok je učio suru El-Feth, pa reče:"Da se ljudi neće okupiti oko nas, to bih ispričao.
Učio je podrhtavajućim (titrajućim) glasom." [102]
Što se tiče Poslanikovih, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: "Nije naš onaj kome Kur'an nije dovoljan (kao zamjena za sve)" [103]. Sufjan ibn 'Ujejne kaže:"To znači: ... *kome Kur'an ne bude dovoljan.*" Isto kaže i Ebu 'Ubejd u komentaru ovog hadisa: "Ne priliči onome ko zna Kur'an napamet, da smatra da postoji neko bogatiji od njega na zemaljskoj kugli, pa makar taj posjedovao čitav dunjaluk."
Na to upućuje i ono što prenosi se od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da rekao je:"Onaj ko uči Kur'an i bude smatrao da je nekome dato nešto bolje nego njemu, taj je uveličao malo i umanjio veliko." [104] Na to upućuje i ono što Sulejman ibn el-Hanzale prenosi od Ibn Mes'uda:"Divno je blago siromašnom sura ***Al 'Imran*** koju uči na noćnom namazu pri kraju noći." To upućuje na značenje koje smo mi naveli.

kao hadis koji prenosi Aiša, bilježi ga Ebu Nu'ajm u djelu ***Hil'jetu-l-Evlija***, 5/27, 7/139.

[102] Buharija, 5047, Muslim, 794, Ebu Davud, 1467.

[103] Bilježe ga Buharija, 7527, i El-Begavijj u djelu ***Šerhu-s-Sunne***, 1218, kao hadis kojeg prenosi Ebu Hurejre. Bilježe ga i Ahmed, 1476, Ebu Davud, 1469, Ibn Madže, 1337, i Ibn Hibban, 1/166, kao hadis koji prenosi Sa'd ibn Ebu Vekkas.

[104] Hadis je slab. Bilježi ga Et-Taberanijj. U njegovom lancu prenosilaca nalazi se Isma'il ibn Rafi',i slab je prenosilac. To kaže El-Hejsemijj u djelu ***Medžme'u-z-Zevaid***, 7/159. El-'Iraki u djelu ***El-Ihja'***, 1/273, kaže: (Bilježi ga) Et-Taberanijj u djelu ***El-Mu'džemu-l-Kebir***, kao hadis koji prenosi 'Abdullah ibn 'Amr sa slabim lancem prenosilaca.

Ako neko kaže:(et-teganni), sa elifom na kraju, to podrazumijeva pjevanje, a ne dostatnost, odgovor na to je: "To nije tačno, jer može se reći:" ("teganna iza istagna): "Dovoljno mu je." Jedan beduin, koreći svoga brata, rekao je:

Obojica, jedan za drugim,
dok smo živi bili
potrebu nismo imali,
a kad umremo onda još više
potrebu nećemo imati.

To znači: *dostatnost.*

El-E'aši rekao je:
Bio sam čovjek koji je
izvjesno vrijeme u Iraku proveo
i čedne prirode i neovisan bio.

Ebu 'Ubejd kaže: "Time želi (reći): *dostatnost.*" On, takođe, kaže: "Arapi kažu: tegannejtu tegannujen ve tegānejtu", što znači: *zadovoljio sam se (nečim), dovoljno mi je nešto.*" [105]
Kadi Ebu Tajjib [106], kaže: "Navodeći ovo pitanje (mes'ela), cilj mi je bio kuđenje muzike i odvraćanje od njenog slušanja, a ne melodičnog učenja Kur'ana.
Međutim, onaj ko se ne slaže sa mnom, nakon što sam mu iznio dokaz o zabranjenosti slušanja muzike, skrenuo je na drugu temu, da nas Allah sačuva od grijeha i da nas pomogne.

[105] Vidi: ***Lisanu-l-'Arab***, 15/136, pod غنى.
[106] Tj. autor ovog djela. (op. prev.)

Zabranjeno je gledanje u golobradog mladića (čovjeka)

Čuo sam da ova grupa slušanju (muzike) dodaje i gledanje u lice golobradog (mladića). Ponekad ga ukrase nakitom i skupocjenom odjećom, te smatraju da im je cilj povećanje imana posmatranjem i uzimanjem pouke, kao i traženjem upute na osnovu toga što stvoreno upućuje na Onoga ko ga je stvorio. To je odlazak u krajnost u slijeđenju i obmanjivanju razuma. Uzvišeni Allah kaže:...*a i u vama samima – zar ne vidite?* [107]
Uzvišeni kaže:... *za one koji stojeći, sjedeći i ležeći Allaha spominju.* [108]
I kaže:*"Pa zašto oni ne pogledaju kamile – kako su stvorene*[109], do riječi: ... *prostrta?!"* [110,111]
I kaže:*"I zašto ne promisle o carstvu nebesa i Zemlje..."* [112]
I kaže:*"Zar ne vide ptice iznad sebe kako raširenih krila lete, a i skupljaju ih?"* [113]
I kaže:*"Stvaranje nebesa i Zemlje, smjena noći i dana, lađa koja morem plovi s korisnim tovarom za ljude, kiša koju Allah spušta s neba pa tako u život vraća zemlju nakon mrtvila njezina – po kojoj rasijao je svakojaka živa bića, promjena vjetrova, oblaci koji između neba i Zemlje lebde – doista su dokazi za one koji imaju pameti".* [114]

[107] Kur'an, sura ***Ez-Zarijat***, 21.
[108] Kur'an, sura ***Al 'Imran***, 191.
[109] Kur'an, sura ***El-Gašijeh***, 17.
[110] Kur'an, sura ***El-Gašijeh***, 20.
[111] Ti ajeti glase: **Pa zašto oni ne pogledaju kamile – kako su stvorene, i nebo – kako je uzdignuto, i planine – kako su postavljene, i Zemlju – kako je prostrta?!** (op. prev.)
[112] Kur'an, sura ***El-E'araf***, 185.
[113] Kur'an, sura ***El-Mulk***, 19.
[114] Kur'an, sura ***El-Bekareh***, 164.

Oni su zapostavili ono što im je Uzvišeni Allah naredio da posmatraju kako bi iz toga pouku uzeli.Okrenuli su se onome što im On nije naredio, pa čak i zabranio i na šta su ih upozoravali dobri prethodnici (selefu salih).
Uzvišeni Allah kaže:*"Reci vjernicima neka obore poglede svoje i neka vode brigu o stidnim mjestima svojim; to im je bolje".* [115]
Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je Aliji, radijallahu anhu,:"Nemoj bacati pogled za pogledom, [116] jer tebi pripada prvi, [117] a ne pripada ti drugi." [118]

Riječi tabi'ina u vezi gledanja golobradog mladića (čovjeka)

'Ukbe ibnu-l-Velid kaže: "Neki od tabi'ina rekli su: "Oni su prezirali to da čovjek gleda u lijepog, golobradog mladića."[119]
Lejs kaže: Rekao je Ata': "Nema koristi od pogleda kojim srce se zabavlja." Abdullah ibn Abbas, radijallahu anhuma, rekao je: "Šejtan ulazi u čovjeka u tri slučaja: niskosti u pogledu (gledanju), niskosti u srcu i niskosti u spolnom organu."
Muslim ibn Kutejbe kaže: "Čuo sam Sufjana Es-Sevrija kad kazao je: "Kad bi se čovjek igrao s golobradim mladićem između njegova dva nožna prsta, želeći time udovoljenje strasti, bio bi homoseksualac." [120]

[115] Kur'an, sura ***En-Nur***, 30.
[116] Na ono što je zabranjeno. (op. prev.)
[117] Tj. nemaš grijeh za ono što nenamjerno vidiš, ali imaš ako u to nastaviš gledati. (op. prev.)
[118] Hadis je hasen (dobar). Bilježe ga Ahmed, 5/351, 353, 357, Ebu Davud, 2149, Et-Tirmizijj, 2778, Ed-Darimijj, 2/298, i El-Hakim, 2/194.
[119] Bilježi ga Ibnu-l-Dževzijj u djelu ***Zemmu-l-Heva***, s senedom od Ibn Šahina. Bilježe ga El-Haraiti, i Ibn Ebu-d-Dun'ja, koji spominje njihov lanac prenosilaca. Vidi: ***Zemmu-l-Heva***, str. 91.
[120] Eser je dobar. Bilježi ga El-Haraiti u djelu ***Mesaviu-l-Ahlak***, 440, sa svojim lancem prenosilaca. Pogledaj prethodni izvor.

Bekijje ibnu-l-Velid rekao je: "Neki tabi'ini kazali su: „Ne bojim se divljih zvijeri za mladića koji pridržava se vjere, koliko se bojim da uz njega neko sjedne.'" [121]
El-Hasen ibn Zekvan rekao je: "Nemojte se družiti s djecom – sinovima bogataša, jer oni su izgledom slični ženama. Oni su veće iskušenje od djevica." [122]
Bekijje, također, kaže: "Neki tabi'ini govorili bi: "Tri su vrste homoseksualaca:oni koji gledaju,oni koji dodiruju i oni koji rade to djelo." [123]
Ta grupa čini spomenuto, a to je da slušaju muziku i gledaju u lica golobradih mladića nakon što dobro jedu, pa kad im se strasti raspire onda traže da slušaju (muziku), plešu i uživaju gledajući lica golobradih mladića sa strašću.
Da oni razmisle o (onome što se spominje), tome da se manje jede i o onome što predstavlja branu od strasti, onda bi postupali s mjerom i ne bi težili da slušaju (muziku) i gledaju (golobrade mladiće).

Oporuka Omera ibnu-l-Hattaba svome sinu

Omer ibnu-l-Hattab, radijallahu anhu, savjetovao je svoga sina da manje jede. 'Ammare ibn Gazijje kaže: "Asim ibn Omer ibnu-l-Hattab prejeo se, pa ga zaboli stomak. Kad se oporavio, Omer, radijallahu anhu, stavio ga je ispred sebe i dodao:

[121] Bilježi ga Ibnu-l-Dževzijj u djelu ***Zemmu-l-Heva*** sa lancem prenosilaca od El-Haraitija. Vidi: ***Zemmu-l-Heva***, str. 91.
[122] Bilježi ga Ibnu-l-Dževzijj u djelu ***Zemmu-l-Heva*** sa lancem prenosilaca od Ibn Ebu-d-Dun'je i lancem prenosilaca od El-Hasena ibn Zekvana. Pogledaj prethodni izvor.
[123] Bilježi ga Ibnu-l-Dževzijj u djelu ***Zemmu-l-Heva*** s lancem prenosilaca od Ibn Ebu-d-Dun'je i lancem prenosilaca od Bekijje (koji kaže): "Obavijestio me 'Ubejd ibnu-l-Velid ibn Ebu-s-Saib od Ebu Sehla."

"Sinčiću moj, čuvaj se tog pretjerivanja, jer je ono slatko kao vino. Navikni sebe da prednost daješ drugome,i navikni se na borbu protiv prohtjeva i strasti, jer je najbolji džihad borba protiv strasti.
Nemoj jesti puno kao tegleći konji, niti gristi hranu kao što čine divlje zvijeri. Nemoj jesti brzo poput deva, niti preživati poput ovaca. Znaj da te je Allah stvorio čovjekom i odlikovao (nad životinjama), pa nemoj od sebe praviti životinju ili divlju zvijer. Sinčiću moj, tijela Indijaca i isposnika u manastirima u kojima dugo borave nisu zdrava osim zbog malo opskrbe (hrane) i njene jednostavnosti.
Kao što Vjerovjesnik, sallallahu aleji ve sellem, kaže: "Post je zaštita (od strasti)" [124], s tim da ga je on učinio branom strastima, a post je način života dobrih ljudi.
Sinčiću moj, proživio sam šezdeset godina, a da mi ništa nije falilo. Nijedan mi se kutnjak (zub) nije pokvario, nisam imao gonoreju, niti mi je nos krvario.
Ako želiš živjeti, to je način (na koji trebaš živjeti), a ako to ne prihvatiš, pa Allah ne udaljuje (od Sebe) osim onoga koji je sam sebi nepravdu nanio ostajući u zabludi."

[124] Bilježe ga Buharija, 5065; Muslim, 1400; Ahmed, 1/387, 425, 432; Ebu Davud, 2031; Et-Tirmizijj, 1087; En-Nesa'ijj, 6/56-57; Ibn Madže, 1845 i El-Begavijj u djelu ***Šerhu-s-Sunne***, 2236.

5.

- Primjeri skromnosti Omera ibnu-l-Hattaba
- Savjeti i mudrosti
- Neke posljedice proždrljivosti
- Završna riječ

Primjeri skromnosti Omera ibnu-l-Hattaba

Muhammed ibn Mesleme rekao je:"Kad smo ušli kod Omera ibnu-l-Hattaba vidjeli smo da oskudno (teško) živi. Ponekad smo vidjeli (kako jede) kost kojoj je prilog bilo malo masnoće, a ponekad je prilog bilo samo ulje. Rekli smo mu: „O vladaru pravovjernih, zar ti Allah nije dao da osvojiš Kisrine i Kajsarove gradove i da pridobiješ nešto od njihovog ugleda i ponosa, tako da možeš jesti kvalitetniju i bolju hranu?!
„ Zar mislite da ja ne znam bolje od vas šta je lagodan život i da ne škodi malo hljeba i malo pšenice uz mlado bravče? Kad bih htio, napunio bih ove sofre taze pečenim mesom, dinstanom hranom, gorušicom sa suhim grožđicama, masnom hranom, prsima životinja, peharima (raznih napitaka). Međutim, čuo sam Uzvišenog Allaha kako upozorava na strasti, obraćajući se ljudima: *„Vi ste u svom životu na Zemlji sve svoje naslade iskoristili i u njima uživali..."* [125]
Zato sam želio da svoj dio ostavim za onaj svijet, reče on." [126]

[125] Kur'an, sura ***El-Ahkaf***, 20.
[126] ***El-Hil'je***, 1/49, prenosi se u više različitih predaja od Omera, radijallahu anhu.

Savjeti i mudrosti

Aiša, radijallahu anha, prisjetila bi se Allahovog Poslanika, sallallahu aleji ve sellem, pa bi zaplakala i kazala: "Dala bih i oca i majku za onoga koji nije prostirao udobnu posteljinu, koji nije oblačio svilu, niti se zasitio hljeba (s kvascem)."
Davud et-Ta'i rekao je Sufjanu es-Sevriju, rahimehumullah: "Ako budemo pili hladnu vodu, jeli ukusnu hranu, hodali po hladovini, kada ćemo onda zavoljeti smrt i susret sa Allahom, subhaneh?!" Tada je Sufjan zaplakao.

Neke posljedice proždrljivosti

Jahja ibn Mu'az rekao je: "Da nas Allah sačuva od zahida koji je svoj stomak (želudac) pokvario hranom bogataša."
Šafija, radijallahu anhu, rekao je: "Nisam zasitio se (hranom) u zadnjih petnaest godina, osim jednom, pa sam povratio."
Njegove su i riječi: "Sitost otežava tijelo, srce čini krutim, uklanja (odstranjuje) razboritost, uzrokuje pospanost, a onoga ko se zasiti čini slabim za činjenje ibadeta."
Također prenosi se da rekao je: "Sitost uklanja razboritost."
Fudajl ibn 'Ijjad, rahimehullah, kazao je: "Dvije osobine izazivaju krutost srca: mnogo spavanja i mnogo jedenja."
Bišr (El-Hafi), rahimehullah, rekao je: "Glad čini srce bistrim, umrtvljuje strast i budi zakopano (skriveno) znanje."
Neki čovjek u snu vidio je Džunejda, rahimehullah, nakon njegove smrti, pa upita ga: "Šta je Allah uradio s tobom?" "Nestali su ti znakovi (išareti), riječi to ne mogu izraziti, uz mene nije ostalo ništa do rek'ati koje klanjah."
Es-Sevrijj, rahimehullah, upitan je: "Šta je to tesavvuf (sufizam)?" "Crvena smrt" [127] – odgovori on.

[127] Tj. teška (gorka) smrt. (op. prev.)

Završna riječ

El-Kadi [128], rahimehullah, kaže: Onaj ko od tesavvufa (sufizma) bude imao samo to da je uporan u traženju (nečega od nekoga), da puno jede, noć provodi u slušanju muzike, pucketanju prstima, udaranju nogom i udaranju palicama po kožnom šiltetu, luta u tmini, zaveden strastima je i predao se svojim prohtjevima, pa su ga nadvladali, njegove strasti zarobile ga, njegov nemar odvratio ga od interesovanja za vjeru i upravljanja sobom. On je od onih koji su propali, osim ako mu Allah, dželle še'nuhu, ne oprosti.
O Allahu, oprosti i nama i njemu. Daj da se okoristimo opomenama Tvoje Knjige, govorom Tvoga poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, i savjetima Tvojih dobrih robova.
Učini da budemo od onih koji neće odbiti savjet zbog onoga koji ih savjetuje, niti će glavu okrenuti od savjeta, koji će grijehe izbjegavati i Tvome zadovoljstvu hrliti.
O Allahu, sačuvaj nas od onoga koji je opijen ovim svijetom, pa zbog toga čini loše djelo pritom vrišteći! Sačuvaj nas od onoga kojeg su njegove strasti slijepim učinile, pa je i pored pameti loše okončao!
O Gospodaru naš, podari nam na ovom svijetu dobro i na onom svijetu dobro i sačuvaj nas od patnje u Vatri, o Moćni, o Silni!

Amin!

***

Ovo djelo, zahvaljujući Allahu i Njegovoj pomoći ,privedeno je kraju u mjesecu zu-l-hidždžetu 1313. godine po Hidžri. [129]

Neka je na Allahovog Poslanika najljepši blagoslov i spas, kao i na njegovu porodicu i njegove ashabe.

[128] Tj. autor ovog djela.
[129] Juni, 1896. (op. prev.)

III. Hutba o muzici

Poruka onima koji vole muziku

Utječem se Allahu od prokletog šejtana!

"Ima ljudi koji kupuju priče za razonodu, da bi, ne znajući koliki je to grijeh, s Allahova puta odvodili i da bi ga predmetom za ismijavanje uzimali. Njih čeka sramna kazna." [130]

Uistinu, to je teška bolest. To je šejtanova himna! Ona vodi ka bludu! To je glupi zvuk koji proširio se u ovome vremenu kao što vatra širi se po suhoj travi. Mora se na to upozoriti, ili da se zaplaši onaj koji to sluša, koji to producira, koji to prodaje i koji to kupuje, zbog želje za dobrom prema njima, a vjernik (voli dobro drugome kao samome sebi), baš kao što Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: "Nitko od vas neće vjerovati sve dok ne bude želio svome bratu ono što želi sebi."
Nakon toga, iznijet je dokaz i skinuta dužnost.
Zbog toga molim Allaha, subhaneh, da podari istinski, da zastanemo nakon ovih riječi s dušom, koja zanesena je slušanjem tog glupog zvuka koji predstavlja uzrok okorjelosti srca, i da preispitamo dušu kao što to radi škrti ortak sa svojim ortakom, da joj proučimo Allahov govor, da joj prenesemo govor Odabranog, sallallahu alejhi ve sellem.
Tako da kad uši čuju, one biti će svjedok tebi, o Allahov robe. Bit će ti svjedok na Sudnjem danu, a neće svjedočiti protiv tebe!
O vi, sa svih strana zemaljske kugle,koji izgovarate ***LA ILAHE ILLELLAH.*** O vi koji klanjate pet dnevnih namaza, o vi dostojanstveni, o vi ugledni, dobri i ljubomorni (prema svojoj vjeri), o vi koji živite s nama, o vi koji ste nam bliski, o vi kojima želimo dobro kao što ga i sami sebi želimo, kažemo vam:

---

[130] Kur'an, sura ***Lukman***, 6.

O ti, koji svoje tijelo zamaraš,
koliko samo njegovom rahatluku pribjegavaš,
svoje si tijelo onim, u čemu propast je, izmorio.
Posveti se duši i usavrši vrline njene
jer te duša, a ne tijelo, čovjekom čini!
O ti, pohlepni za imetkom koji sakupljaš, smanji to,
jer zlo koje imetak sa sobom nosi žalost izaziva.
Rukama svojim čvrsto za Allahovo uže prihvati se,
jer ono oslonac je ako te svi drugi budu izdali.

O muslimani!

Uistinu su muzički instrumenti, nažalost, okupirali većinu muslimanskih kuća danas i postali nužnost za većinu njih, da ih Allah uputi! Zavedeni njima su ljudi, mladići i žene, (da nas Allah sačuva od toga), što je uzrokovalo gubitak ljubomore u slučaju većine njih.Posljedica po njih bilo je okupiranje onim što ne predstavlja pokornost Allahu, kao i slabost imana i nepodnošenje Kur'ana, jer ne može se spojiti Allahov i šejtanov govor u vjerničkom srcu.
Ibnu-l-Kajjim, rahimehullah, kaže:

Ljubav prema Knjizi i ljubav prema muzici
u čovjekovom srcu ne mogu spojiti se.
Knjiga im teška postala je, jer uvidjeli su
da ih ograničava propisima imana.
Muzika lahka im je, pošto spoznaše,
šta ona nosi od melodije i pjesama

Da, on, Allah smilovao mu se, istinu rekao je.
To je stanje onih koji slušaju muziku.Tresu i naginju se (plešu i zanose se) kad čuju pjesmu, dok im se srca ne potresu, niti zadrhte, kad čuju **ALLAHOV** govor, kao i govor **ODABRANOG**, sallallahu aleji ve sellem!

Čudno je da oni čitaju Allahove riječi:"*Da ovaj Kur'an kakvom brdu objavimo, ti bi vidio kako je strahopoštovanja puno i kako od straha pred Allahom raspalo bi se.* [131]
Subhanallah!
Kako si samo blag, o Allahu! Kako si samo blag prema onome ko je **TVOJE** riječi zamijenio ljudskim! Koji je Tvoj govor, praznim govorom zamijenio uz koji noć provodi (slušajući ga)! Uz koji spava! Koji sluša u automobilu! U kući! Pa čak i u slučaju dječaka i djevojčica koji nisu ništa krivi! Umjesto da ih odgaja da dok odrastaju slušaju Kur'an kako bi lijepo odrastali slušajući Allahov govor, on čini da čuju ono što je haram!
La ilahe illellah, zbog srca koja ugasila su se!
La ilahe illellah, zbog srca koja ugasila su se i zaboravila, da jednog dana će biti dovedena pred Gospodara svjetova i biti pitana za taj emanet koji zapostaviše!
Allah neka je na pomoći prosvjetnim radnicima koji ujutro poučavaju učenike u našim školama propisu u vezi s muzikom, pa ih onda roditelji uveče uče onome što je suprotno tome, jer im je ona ušla u dubinu srca.
Ušla u dubinu njihovih srca, proizvodeći u njima odvraćanje od spominjanja Allaha i od namaza, tako da bivaju nemarni prema jednoj od Allahovih naredbi.
U protivnom, šta znači riječ "**haram**"?!Šta znači riječ "**haram**"?! Zašto često ne zastajemo pored te riječi uz svaki vjerski propis?!
Ne samo uz propis o muzici. Zašto pored riječi "**haram**" ne prolazimo kao *plemeniti*? Zar se tako zahvaljujemo na (Allahovim) blagodatima? Zašto ne zastanemo? Šta znači riječ "**haram**"? I ko to kaže: " Ovo je haram?"
Zar to nije Stvoritelj, dželle ve 'ala?! On ti daje sluh da bi slušao ono čime će On zadovoljan biti, a ti to odbijaš i slušaš ono što izaziva Njegovu srdžbu!

[131] Kur'an, sura *El-Hašr*, 21.

O ummete, koji s vjerom Poslanika svoga poigravaš se,
poput djece koja u blatu igraju se,
ako im učač Kur'ana uči suru i oduži,
oni to teškim smatraju.

Braćo, vrijeme nam je... vrijeme nam je, da pojasnimo **Allahov** propis i propis **Allahova Poslanika**, sallallahu alejhi ve sellem, o zabrani muzike, kako niko ne bi imao izgovor nakon toga radi Allahovih, dželle ve 'ala, riječi:
"*Kad Allah i Poslanik Njegov, nešto odrede, onda ni vjernik ni vjernica nemaju pravo da po svom nahođenju postupe. A ko Allaha i Njegova Poslanika ne posluša, sigurno je taj skrenuo s Pravog puta".* [132]
I kaže Uzvišeni, dželle ve 'ala: "*I tako Mi Gospodara tvoga, oni neće biti vjernici dok za sudiju u sporovima međusobnim tebe ne prihvate i da zbog presude tvoje u dušama svojim nimalo tegobe ne osjete i dok sasvim ne pokore se.* " [133]
Navedeni dokazi generalni su, a dokazi koje ćemo sada navesti specifični (određeni) su za one koji tragaju za Istinom i koji žele Istinu.
Uzvišeni kaže: "*Ima ljudi koji kupuju priče za razonodu, da bi, ne znajući koliki je to grijeh, s Allahova puta odvodili i da bi predmetom ga za ismijavanje uzimali. Njih čeka sramna kazna. Kad se nekom od njih ajeti Naši kazuju, on oholo glavu okreće, kao da ih nije ni čuo, kao da je gluh - zato mu navijesti patnju nesnosnu.* [134]
Ugledni ashab Ibn Ummi 'Abd Abdullah ibn Mes'ud, radijallahu anhu, zakleo se, i rekao:"Kunem se Allahom da se pod ***pričama za razonodu*** misli na muziku! "Tri puta zakleo se riječima: "Kunem se Allahom! Kunem se Allahom! Kunem se Allahom!"

[132] Kur'an, sura [redacted]; 33Al-Ahzab, Ajet 36
[133] Kur'an, sura ***En-Nisa'***, 65.
[134] Kur'an, sura ***Lukman***, 6-7.

A ko je taj koji se kune? On je onaj za kojeg je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kad se jednog dana uspeo na drvo, tako da vjetar zadiže njegovu odjeću, ashabi se smijaše tankoći njegovih listova (nogu), rekao:"Zar se smijete tankoći njegovih nogu?! Tako mi Allaha, one će mu na Vagi na Sudnjem danu biti teže od brda Uhud!" La ilahe illellah!
To je onaj koji se zakleo da se pod pojmom ***priče za razodnodu*** misli na muziku!
Buharija u ***Sahihu*** prenosi da Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Uistinu, biti će ljudi iz moga ummeta koji govoriti će da su blud, svila, alkohol i muzički instrumenti dozvoljeni." [135]
Šta znači to, govoriti će da su to ***dozvoljene stvari***?
Zar to ne znači da je to zabranjeno, pa su oni te zabrane ohalalili? Gdje su oni koji to pokušavaju (svojevoljno) protumačiti? Gdje su oni koji ne žele Istinu, niti traže Istinu?!
Zar nije vrijeme da opamete se, klone se toga i povuku?!
Od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi se, da Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao je: "Neki ljudi iz ovoga ummeta biti će pretvoreni pred Sudnji dan u majmune i svinje." Ashabi upitaše:"O Allahov Poslaniče, zar oni neće svjedočiti da nema boga osim Allaha i da Muhammed, Allahov poslanik je?" "Naravno. Oni će klanjati,postiti i hadždž obavljati" – odgovori on."A zašto će se to dogoditi njima?" – upitaše oni. "Upotrebljavat će muzičke instrumente, defove i pjevačice.Ostati će na svome piću i zabavi, a kad osvanu već će biti pretvoreni u majmune i svinje." Allahu ekber!
Šta da kažemo onima koji posjećuju noćne klubove, barove i kafiće i koji u njima, uglavnom, noć provode? Šta da im kažemo? Zar se ne boje da ih zemlja ne proguta ili da budu pretvoreni u životinje kao što Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem kaže?!

[135] Bilježi ga Buharija u ***Sahihu***, 10/51.

'Ukbe ibn Nafi', radijallahu anhu, mudžahid,stigavši na zapad do Atlantskog okeana izjavio je:"Da znam da iza tebe ima kopno, prešao bih ga svojom nogom." Savjetujući svoje sinove, kaza im:"Čuvajte se muzike! Tako mi Allaha, nije je čovjek slušao, a da se nije desilo nešto loše." Istinu si rekao! Tako mi Allaha, istinu si rekao! Nije je čovjek slušao, a da se nije desilo nešto loše.
Imam Malik kaže:"Mi smatramo da to čine samo grešnici."
Imam Šafija kaže: "Ostavio sam iza sebe u Iraku ono što nazivaju **et-tagbir** koji su uveli zindici kako bi ljude odvraćali od Kur'ana."
Šejhu-l-islam (Ibn Tejmijje), smatrao je to zabranjenim, kao i Ibnu-l-Kajjim i Albanijj, Allah im se smilovao.
Također i Ibn Baz koji, u odgovoru na pitanje: "Kakav je propis u vezi sa slušanjem pjesama radi zabave?", rekao je: "Pjesma (muzika) je zabranjena.Ona uzrokuje bolesti srca i njegovu okorjelost uz to odvraća od zikra i namaza.
Riječi Uzvišenog: *„Ima ljudi koji kupuju priče za razonodu..."*[136], većina islamskih učenjaka protumačila je da se odnose na muziku. Ibn Mes'ud, radijallahu anhu, zaklinjao se da su ***priče za razonodu*** *- muzika.*
Ako se uz pjevanje koriste i muzički instrumenti, kao npr. rebabe, [137] lutnja, violina, bubanj, zabrana je još strožija. Neki islamski učenjaci navode da pjevanje uz muzički instrument zabranjeno je idžma'om (saglasnošću svih islamskih učenjaka). Dužnost je čuvati se toga, jer vjerodostojno se prenose od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: "Neki ljudi iz ovog ummeta...", - i naveo je hadis (u cijelosti).

---

[136] Kur'an, sura ***Lukman, 6***.
[137] Muzički instrument sličan guslama. (op. prev.)

"Zato savjetujem tebe" – (nastavlja šejh Ibn Baz, rahimehullah) - "i druge da što više učiš Kur'an i spominješ Allaha, kao što vas savjetujem da slušate radio Kur'ana i program *Nurun 'ala-d-derb* (*Svjetlost na putu*). [138] U tome je velika korist i čovjeka to okupira i sprečava od slušanja pjesama i muzičkih instrumenata." (Kraj njegovog citata, rahimehullah). [139]
Svakome muslimanu kažemo: "U tome je, zaista, pouka za onoga ko razum ima ili ko sluša, a priseban je." [140]
Ovo je Allahov propis! Ovo je Allahov propis iz Kur'ana!
Ovo su hadisi Odabranog, sallallahu alejhi ve sellem!
Ovo su mišljenja islamskih učenjaka! La ilahe illellah!
Koliko je samo srca postalo kruto zbog slušanja muzike!
La ilahe illellah! Koliko samo očiju ne plače iz straha prema Allahu zbog muzike! La ilahe illellah! Koliko je samo mladića i djevojaka zavedeno muzikom! La ilahe illellah! Koliko su samo pjesme bile uzrok grijeha! La ilahe illellah! Koliko su samo pjesme bile uzrok lošeg ponašanja!

O ti, koji bez straha, zabavljaš se,
Allaha se boj, Moćnog i Uzvišenog!
Poslušaj riječi u kojima mudrost je:
"Kloni se spominjanja pjesama i gazela, [141]
reci da (s tim) prekidaš
i izbjegavaj čovjeka neozbiljna."

---

[138] Emisija koja emituje se na saudijskom Radiju Kur'ana a čiji gosti su eminentni islamski učenjaci. Emisija je, pored učenja Kur'ana obiluje različitim islamskim sadržajima. (op. prev.)
[139] Ova hutba, održana je za života šejhova Ibn Baza i Albanija, rahimehumullah.Zato šejh Talal ed-Devserijj na hutbi kaže za šejha Ibn Baza: "Allah ga čuvao". Isto to kaže i za šejha Albanija, kad nakon spominjanja njegovog imena, kaže: "hafizehullah", što znači: Allah ga sačuvao. (op. prev.)
[140] Kur'an, sura ***Kaf, 37***.
[141] **Gazel** – ljubavna pjesma, sevdalinka. (op. prev.)

Koliko sam se samo duši pokoravao
Kad u zabludu odvedoh je,
i na činjenju besramnih stvari odgajah je!
Koliko noći probdih u zabavi,
i život na najnedostojniji način provedoh,
njegove slasti nestale su,
a njihovo mjesto grijeh zauze.

E'uzu billahi mine-š-šejtani-r-radžim

... zato obraduj robove Moje, koji Kur'an slušaju i slijede ono najljepše u njemu; njima je Allah na Pravi put ukazao i oni su razumom obdareni. [142]

Čuli ste ono što rekoh. Molim Uzvišenog Allaha da oprosti meni i vama, pa i vi od Njega oprosta tražite, a uistinu, On je Onaj koji oprašta, Milostivi.

Hvala Allahu, koji obaviješten je o Svojim robovima i koji ih vidi. Neka je Uzvišen Onaj koji nebesa sazviježđima okiti, Koji je na njima dao Svjetiljku (Sunce) i blistavi Mjesec. On učini da noć i dan smjenjuju se, kako bi to bio dokaz onome ko želi pouku primiti ili zahvalan biti.

Svjedočim da nema Boga osim Allaha, Jedinog, kojem ništa nije ravno. Svjedočim da, Muhammed Njegov rob i poslanik je, neka je na njega, njegovu porodicu i njegove drugove (ashabe) Allahov mir i blagoslov.

O brate muslimanu! Islamski vjerozakon (šeri'at), milostiv je prema tebi. On ti ne naređuje ništa drugo, do ono što je dobro, niti ti zabranjuje, osim onoga što loše je.

O čovječe, Stvoritelj, dželle ve 'ala, zna ono što dobro je za tebe, pa ti to naređuje. Isto tako zna ono što štetno je za tebe, pa ti to zabranjuje.

[142] Kur'an, sura ***Ez-Zumer, 17-18.***

Zabranjuje ti muziku i pjesme zato što to kvari srca i biva uzrokom nastanku licemjerstva u njima.Brišu ljubav prema Kur'anu i zato što, neće se spojiti pjesma (muzika) s Kur'anom (u vjerničkom srcu).

Ranije smo rekli: Objava Milostivog i šejtanova objava, nikada se spojiti ne mogu. Jedno od to dvoje mora izbaciti (eliminisati) drugo.

Zabranjuje ti to zato što ona je, uzrok koji izaziva Allahovu srdžbu, pa Allah, dželle ve 'ala, biva ljubomoran. Njegova ljubomora ogleda se u tome da Njegov rob čini ono što mu On zabranjuje.

Pa ko si ti, Ademov potomče, slabašni, jadniče... ko si ti da se izlažeš Allahovoj srdžbi?! A samim tim i Vatri, čije će gorivo ljudi i kamenje biti?!

Jedan od razloga što je Allah, dželle ve 'ala, zabranio muziku je i to što ona navikava čovjeka na poniženje, niskost i slabost. Nismo vidjeli, zapravo nismo čuli, da neka pjesma bila je uzorok pobjede neke muslimanske vojske.

Štaviše, muslimani nisu zaostali i postali rascjepkani, osim onda kad su "zvijezde" u njihovim krajevima postali estradni umjetnici! O Allahu! Vi znate da se po zvijezdama ljudi orijentiraju u tmini- na kopnu i moru. La ilahe illellah! Ko su ti umjetnici da se za njima drugi povode? I da li oni nekoga upućuju i (ako upućuju, da li upućuju) i na šta drugo osim na izgubljenost?? Oni ljude upućuju samo na to da budu izgubljeni!

Dokaz za to jeste činjenica da je ummet postao izgubljen! Postao je rasjepkan na stotine dijelova! Tako je prva kibla i mjesto gdje je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, učinio Isra' dospjela u ruke potomaka majmuna i svinja [143].

[143] Ovdje je šejh Talal ed-Devserijj, hafizehullah, vjerovatno htio reći: "braća majmuna i svinja", a ne potomci. To je aluzija na ono što ranije se desilo s nekim Izraelćanima koje je Allah zbog njihove neposlušnosti

Isto tako i Endelus, koji se danas zove Španija i od kojeg su ostali samo turistički spomenici za bogataše.
Desilo se isto sa Buharom, Samarkandom, Taškentom i Manilom, koja zvala se Emanullah (Allahov emanet).
Mnogi muslimanski krajevi izgubljeni su zbog nemara u kojem muslimani danas žive, zbog udaljenosti od (izvršavanja) Allahovih naredbi, pa oni tako i dalje sviraju, plešu i pjevaju. Kao da se naredba (o ostavljanju muzike) njih ne tiče. Zato im kažemo:Odazovite se ovom pozivu! Odazovite se onome čemu vas poziva čovjek koji ljubomoran je!
Neka vam Salahuddin (El-Ejjubi) stalno bude na umu!
Prisjećajte se njegovih riječi: **"Kako da nasmiješim se kad je Mesdžidu-l-Aksa (Kuds) u rukama križara?!"**
Nije rekao: "Kako da pjevam", jer pjevanje je zabranjeno, nego je velikim… nego je velikim smatrao osmijeh.
Sjetio se slavnih. Sjetio se ključeva koje je Omer, radijallahu anhu, preuzeo (od kapija Kudsa). Međutim, oni koji su došli poslije izgubili su slavu koju su postigli oni ranije.

Sve, kad vrhunac doživi,
počinje da opada,
zato čovjek ugodnim životom
ne treba da zavarava se.
Iznenađenja koja vrijeme nosi različita su,
Bude i radosnih i žalosnih trenutaka.
Nesreće imaju utjehu koja olakšava ih,
ali utjehe za ono što islam zadesi nema.

pretvorio u majmune i svinje. U jednoj bitci sa jevrejima Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obratio im se rekavši da su "braća majmuna i svinja", a ne potomci majmuna i svinja. Oni od Allahovih robova koje je On pretvorio u majmune i svinje, zbog njihove neposlušnosti, ne mogu imati potomke. (op. prev.)

Poluostrvo [144] nesreća pogodila je
za koju utjehe nema,
zbog nje Uhud posrnuo je
i Sehlan [145] srušio se.
Pitaj Bolonju šta bi s Mursijom,
gdje su Hativa [146] i Hain [147]?
Gdje je Hims [148] sa svojim izletištima
i njegova pitka, bogata i bujna voda?
To su bile osnove na kojim država počivala je,
a nema ostanka kad nestane osnova.
Čista vjera [149] plače iz žalosti,
kao što radi rastanka s voljenim
plače onaj koji je od ljubavi
prema voljenom zanesen bio.
Za kućama u kojima više islama nema,
koje puste postadoše i kufrom naseliše
Džamije crkvama postadoše,
u kojima samo zvona i krstova ima.
Čak i mihrabi plaču, a oni su kameni,
čak i mimberi smrt oplakuju, a oni su drveni.
Ko će pomoći potlačenom narodu?
Nakon što moćni su bili
njihovo stanje su kufr
i nepravda zamijenili.
Do jučer su vladari u domovima svojim bili,
a danas su oni u kućama nevjernika robovi.

[144] Pirinejsko poluostrvo, tj. Španiju ili tadašnji Endelus. (op. prev.)
[145] Nazivi za dva brda. Uhud je brdo kod Medine, dok Sehlan je brdo u Neždu (Saudijskoj Arabiji). (op. prev.)
[146] Jativa – grad u Španiji. Arapski naziv za njega je Šatiba. (op. prev.)
[147] Jaén - grad u Španiji. Arapski naziv za njega je Džejjan. (op. prev.)
[148] Sevilja. (op. prev.)
[149] Islam. (op. prev.)

Zbog toga, od tuge žestoke, ima srce da istopi se,
ako u njemu imalo dina i imana osta.[150]

O ti, nemarani! O ti, nemarani! O ti, koji si nemaran u svojoj opijenosti (alkoholom)! O ti, koji si nemaran i slušaš pjesme! O nemarni, koji gledaš filmove! O nemarni, koji pratiš satelitski program! O ti, koji si nemaran prema sabah-namazu! O ti, koji si nemaran prema Allahovim naredbama! O ti, koji si nemaran, a u vremenu (koje prolazi) pouku imaš! Ako ti spavaš, pa vrijeme je budno! Koliko samo pomoć traže junaci! Koliko samo vapaj upućuju stanovnici Bosne! Koliko samo oni pomoć traže! Njihova čast narušena je! Koliko samo pomoć traže dok im žene siluju! Koliko samo oni pomoć traže dok su njihova djeca jetimi postala! Koliko samo pomoć traže junaci koji su u zarobljeništvu! Neki od njih su i ubijeni, pa čovjeka to ne pogodi (ne potrese)! Zar nema gordih i ponosnih ljudi s velikim ambicijama?! Zar nema pomagača u dobru ?!

Do jučer vladari u domovima svojim bili su,
a danas u okovima nevjernika oni robovi su.
Koliko je majki samo, od djece odvojeno...
Koliko je majki samo, od djece odvojeno,
kao što duša od tijela odvaja se!
I djevojčica koje lijepe su,
poput Sunca kad izlazi.
Koje poput bisera i dragog kamena su,
zlotvori silom vode čast da im naruše,
dok oko plače, a srce zbunjeno je.

[150] Šejh Ed-Devserijj, hafizehullah, u svojoj hutbi navodi samo neke dijelove ove kaside. Međutim, smatrao sam da bi bilo dobro da se ona u cijelosti navede, te sam pokušao prevesti je. Ma kakav prijevod ovoga bio, on nikad ne može izraziti ono što ova kasida na arapskom nosi od značenja. (op. prev.)

Vode ih zlotvori u vremenu izgubljenosti i poniženja,
vode ih u vremenu kad džihad zapostavlja se,
vode ih zlotvori silom čast da im naruše,
dok oko plače, a srce zbunjeno je.
Dok oko plače, a srce zbunjeno je ...
Zbog toga, od tuge žestoke, ima srce da istopi se,
ako u njemu imalo dina i imana ima.
Zbog toga, od tuge žestoke, ima srce da istopi se,
ako u njemu imalo dina i imana ima...

O vi, koji noći provodite na muzičkim svečanostima gdje se muškarci i žene miješaju, pitamo vas: "Zar se istinski ne stidite Allaha?!!" Srbi, narušavaju čast sestara naših, obeščašćuju majke naše, ubijaju braću našu, otimaju zemlju našu, dok ste vi nemarni i slušate muziku! Bojte se **ALLAHA** i očistite srca i sluh vaš! Očistite kuće svoje od pjesama nakon dokaza predočenih iz Kur'ana i sunneta!

I, na kraju, poručujemo:

O vi, koji pjevate, vi koji ste nered (nemoral) unijeli, a niste dobro učinili, imajte na umu da na vas padaju grijesi onih koje ste iskvarili!
O vi, koji posjedujete radnje gdje se mogu kupiti snimljene pjesme, oslobodite ih se jer, zarada od njih haram je! Zabranjena! A svakom tijelu koje hrani se haramom džehennemska vatra najpreča je!
O vi, koji iznajmljujete... o vi, koji iznajmljujete radnje da se u njima snimljene pjesme prodaju, bojte se Allaha, jer takvo iznajmljivanje haram je!

„Jedni drugima pomažite u dobročinstvu i čestitosti, a ne sudjelujte u grijehu i neprijateljstvu. "[151]

O vi, koji ih slušate, bili muškarci ili žene, poručujemo vam: Pokajte se! Pokajte se! Povratite se Allahu i nemojte svojim ušima slušati osim ono što vole Allah i Njegov Poslanik!

O Allahu, jesam li im prenio? Budi mi svjedok!

O Allahu, jesam li im prenio? Budi mi svjedok!

O Allahu, jesam li im prenio? Budi mi svjedok!

Donosite salavat na najboljeg čovjeka! Allah vam naređuje da na njega donosite salavat i selam, pa kaže:

Allah i meleki Njegovi blagosilju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljajte ga i vi i šaljite mu pozdrav! [152]

Vaš voljeni Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poručuje: "Ko na mene donese salavat, Allah će na njega donijeti deset."

O Allahu, neka je Tvoj blagoslov na Tvoga poslanika i miljenika Muhammeda sallallahu alejhi ve sellem.

Neka Tvoje zadovoljstvo obuhvati njegove čestite ashabe: Ebu Bekra, Omera, Osmana i Aliju, kao i sve ostale ashabe, zatim one koji su došli nakon njih,[153] zatim one koji su došli nakon njih,[154] kao i sve one koji ih slijede dobra djela čineći do Sudnjeg dana, a i nas uz njih, tako ti Tvoga oprosta i Tvoje plemenitosti, o Najmilostiviji!

O Allahu, ojačaj islam i muslimane!

O Allahu, ojačaj islam i muslimane!

O Allahu, ojačaj islam i muslimane!

O Allahu, uništi neprijatelje vjere!

O Allahu kazni jevreje i one koji ih pomažu, kao i kršćane i one koji ih pomažu, komuniste i one koji ih pomažu!

[151] Kur'an, sura *El-Maide, 2.*

[152] Kur'an, sura ***El-Ahzab,*** 56.

[153] Tj. tabi'ine. (op. prev.)

[154] Tj. tabi' tabi'ine. (op. prev.)

O Allahu, kazni sve neprijatelje vjere!

O Allahu, kazni munafike, novotare, sekulariste i rafidije!

O Gospodaru svjetova!

O Allahu, sve ih obuhvati i uništi, nikog od njih ne ostavi!

O Allahu, daj da budemo sigurni u našim domovinama!

Popravi naše vođe i one koji nama upravljaju!

O Allahu, daj da nama upravlja onaj koji Te boji se i teži ka Tvome zadovoljstvu, tako Ti Tvoje milosti, Najmilostiviji!

O Allahu, popravi muslimanske vladare!

O Allahu, popravi muslimanske vladare!

O Allahu, popravi muslimanske vladare!

O Allahu, pomozi im da sude po Tvojoj Knjizi i sunnetu Tvoga Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, što prije, i ne odgađaj!

O Allahu! O Živi! O Vječni! Počasti nas da što prije klanjamo u mjestu gdje je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, učinio Isra'! O Allahu, počasti nas da tamo klanjamo što prije i da to mjesto bude očišćeno od potomaka majmuna i svinja!

O Živi! O Vječni! O Allahu, dova je ovo, a Ti dovi odazivaš se! Ovo trud je a na Tebe oslanjamo se!

"Veličanstven Gospodar je tvoj, Dostojanstveni, i daleko od onoga kako Ga predstavljaju oni! Mir poslanicima i hvaljen neka je Allah, Gospodar svjetova!" [155]

[155] Kur'an, sura ***Es-Saffat***, 180-182.

IV. Prilozi

Muzika kao profesija [156]

Hanefije, hanbelije, i ono što da se zaključiti iz malikijskog mezheba, smatraju da profesionalno bavljenje muzikom, putem kojeg (čovjek) zarađuje je - *haram*.
Imam Šafija u djelu ***El-Umm*** smatra da nije dozvoljeno prihvatiti svjedočenje muškarca ili žene koji pjevaju (sviraju), te muziku uzimaju kao zanat koji obavljaju i pomoću kojeg zarađuju, na osnovu čega smatraju se muzičarima i bivaju čuveni i poznati po tome, jer to spada u pokuđenu zabranu koja sliči laži (batilu). [157]
Onaj ko to bude radio smatra se maloumnim i čovjekom niskog morala. Onaj ko time bude zadovoljan prezren je, mada to nije jasno zabranjeno (kao alkohol i sl. – op. prev.). [158]

[156] Preuzeto iz djela ***El-Mevsu'atu-l-Fikhijje***, 31/296-298.
[157] Uvjet da bi od nekoga bilo prihvaćeno svjedočenje jeste da ne laže. (op. prev.)
[158] ***El-Umm***, 6/209; ***El-Mugni me'a-š-Šerhi-l-Kebir***, 12/43; ***Fethu-l-Kadir***, 6/34-35; ***El-Bejanu ve-t-Tahsilu***, 18/5445.

Unajmljivanje radi (sviranja) muzike

Jedan od (šartova) uvjeta unajmljivanja jeste:
Da korist u vezi s kojom ugovor se sklapa bude šerijatski dozvoljena. [159]
Na osnovu toga, unajmljivanje radi (sviranja) zabranjene muzike i naricanja nije dozvoljeno, jer je to unajmljivanje zbog činjenja grijeha, dok se ugovorom ne može ostvariti pravo na grijeh.
Što se tiče unajmljivanja radi pisanja muzike (pjesama) i naricanja, to je dozvoljeno po hanefijama, jer zabranjeno je pjevanje (sviranje) i naricanje, a ne, prema njihovom mišljenju, pisanje istog. [160]

Oporuka organizovanja svirke povodom svadbe

U slučaju da neko oporuči organizovanje svirke prilikom svadbe, oporuka će biti sprovedena ako se radi o svirci koja je dozvoljena i instrumentima koji su dozvoljeni za upotrebu, [161] a neće biti sprovedena ako se s tim pomiješa nešto zabranjeno. [162]

Ugled (dostojanstvo) muzičara i njegovo svjedočenje (na sudu)

Profesionalno bavljenje muzikom i često slušanje muzike utječu na čovjekov ugled, bio on svirač ili slušalac.Posljedica je da njegovo svjedočenje ne biva prihvaćeno. [163]

[159] ***Bidajetu-l-Mudžtehid***, 2/241, ***El-Kavaninu-l-Fikhijje***, str. 275, ***Bedai'u-s-Sanai'i***, 4/189, ***Eš-Šerhu-l-Kebir me'a-d-Desuki***, 4/21.
[160] ***El-Mugni me'a-š-Šerhi-l-Kebir***, 6/134; ***Mevahibu-l-Dželil***, 5/424; ***El-Bedai'i***,4/189.
[161] Dozvoljeno je prilikom svadbe koristiti def. (op. prev.)
[162] ***El-Bejanu ve-t-Tahsilu***,13/139-140.
[163] ***El-Umm***,6/209; ***El-Mudevvena***,5/153; ***Mevahibu-l-Dželil***,6/153; ***Dževahiru-l-Iklil***, 2/233; ***El-Mugni me'a-š-Šerhi-l-Kebir***, 12/43.

El-Hattab prenosi da pjevanje je pokuđeno, ako bude bez korištenja muzičkog instrumenta, i ne utječe na primanje svjedočenja ako se to desilo jedanput.
Treba se ponoviti više puta, po Ibn Abdu-l-Hakemu, da bi utjecalo na čovjekov ugled (dostojanstvo).
U ***El-Mudevveni*** navodi se: "Odbacuje se svjedočenje pjevača i pjevačice, naricatelja i narikače, ako budu poznati po tome." [164]
Od El-Mazinija prenosi se da rekao je: "Ako bude pjevao uz muzički instrument i ako (taj instrument) bude sa žicama, poput lutnje i tambure, onda je to zabranjeno. Isti je slučaj i sa (drugim) muzičkim instrumentima."
Vidljivo je da neki alimi to svrstavaju u ono što je zabranjeno. Muhammed ibn 'Abdu-l-Hakem tvrdi da slušanje lutnje uzrok je da se ne prihvata svjedočenje (onoga koji je sluša), osim ako to bude prilikom svadbe ili nekom prigodom gdje nema pića koje opija. U tom slučaju to ne sprečava da se od njega prihvati svjedočenje.
Hanefije neprimanje svjedočenja uvjetuju time da on pjeva za materijalnu nadoknadu. [165]

Ostavljanje vakufa pjevaču (muzičaru)

Hanbelije tvrde da nije ispravno ostaviti vakuf u korist pjevača (muzičara), ali ispravno je ako se radi o određenoj osobi, koja time se bavi, ukoliko prestane s tim. [166]
Nevažećom smatra se klauzula vakifa (po kojem vakuf ide tom muzičaru) sve dok je tako (tj. sve dok se on bavi muzikom).
Ostali mezhebi smatraju da nije ispravan vakuf u korist onoga ko grijeh (haram) čini.

---

[164] ***El-Mudevvena***, 5/153.
[165] ***Ibn 'Abidin***,4/381-382; ***Mevahibu-l-Dželil***, 6/153; ***Dževahiru-l-Iklil***, 2/233.
[166] ***Šerhu Munteha-l-Iradat***, 2/494.

Pjevanje Kur'ana

Većina fakiha smatra da nije dozvoljeno učenje Kur'ana ili njegovo slušanje ako se uči pretjeranim zanošenjem (uvijanjem) glasa.
Što se tiče uljepšavanja glasa prilikom učenja Kur'ana, bez košenja s osnovama kiraeta (tedžvid), to je mustehab, a njegovo slušanje dobro je, zbog riječi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: "Ukrasite Kur'an svojim glasovima." [167]

Slušanje pjevanja [168]

Većina islamskih učenjaka smatra, da slušanje pjevanja zabranjeno je u sljedećim slučajevima:
1. Ako uz to bude nešto što je zabranjeno,[169]
2. Ako se boji da će ga to dovesti u iskušenje da stupi u kontakt sa ženom (koja mu nije dozvoljena) ili sa golobradim mladićem ili da će u njemu izazvati strasti koje će ga navesti da počini blud,
3. Ako će to biti uzrok da se ostavi jedna od vjerskih dužnosti, poput namaza, ili dunjalučka dužnost, poput obavljanja posla koji je dužan obaviti; ako bude uzrok da se ostavi nešto što je mendub (preporučeno), tad je mekruh, poput klanjanja noćnog namaza, dove u praskozorje i sl. [170]

---

[167] Hadis: **"Ukrasite Kur'an svojim glasovima"**, bilježi Ebu Davud, 2/155, a prenosi ga El-Bera' ibn 'Azib. Bilježi ga i Ed-Darekutnijj u djelu ***El-Efrad*** kao hadis koji prenosi Ibn Abbas, kao što se navodi u djelu ***Fethu-l-Bari*** od Ibn Hadžera, 13/512.On smatra da njegov lanac prenosilaca, dobar je.
[168] ***El-Mevsu'atu-l-Fikhijje***, 4/90-94.
[169] Poput muzičkih instrumenata i sl. (op. prev.)
[170] ***Hašijetu Kal'jubi***, 3/208, izdavač: Mustafa el-Halebi; ***Hašijetu-d-Desuki***, 1/195; ***Ihjau 'Ulumi-d-Din***, 2/281; ***Hašijetu Ibn 'Abidin***, 1/271, 5/236.

Pjevanje radi razonode

Ako se pjevanjem želi razonoda i ako ono bude čisto od onoga što smo ranije naveli, dio islamskih učenjaka to zabranjuje, dok drugi to smatraju dozvoljenim.
Abdullah ibn Mes'ud smatra da je to zabranjeno. Njegovo mišljenje slijedi većina islamskih alima s područja Iraka od koji su: Ibrahim en-Neha'ijj, Amir eš-Ša'bijj, Hammad ibn Ebu Sulejman [171], Sufjan es-Sevrijj, El-Hasen el-Basrijj, hanefije i dio hanbelija. [172]
Zabranjenost toga argumentuju slijedećim dokazima:
a) Riječima Uzvišenog:" *Ima ljudi koji kupuju priče za razonodu, da bi, ne znajući koliki je to grijeh, s Allahova puta odvodili.* [173]
Ibn Abbas i Ibn Mes'ud kažu da se pod ***priče za razonodu*** misli na muziku (pjevanje).
b) Hadisom koji prenosi Ebu Umame, radijallahu anhu, u kojem stoji: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem zabranio je prodaju pjevačica, da se kupuju, da se koristi ono što one zarade i da se uzima korist (zarada) od njihove (prodaje)." [174]

---

[171] Ebu Hanifin učitelj. (op. prev.)
[172] ***Sunenu-l-Bejhekijj***, 10/223; ***El-Mugni***, 9/175; ***El-Muhalla***, 9/59, izdavač El-Munirijje; ***'Umdetu-l-Kari'***, 6/271; ***Musannef***, Abdu-r-Rezzak, 11/4, izdavač: El-Mektebu-l-Islami; ***Ihjau 'Ulumu-d-din***, 2/269, izdavač: Matbe'atu-l-Istikame; ***Fethu-l-Kadir***, 6/35; ***Bedai'u-s-Sanai'i***, 6/2972.
[173] Kur'an, sura ***Lukman***, 6.
[174] Hadis: **"Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio je da se prodaju pjevačice, da se kupuju, zabranio da se koristi ono što one zarade..."**, bilježe Ahmed i Ibn Madže. Ovo je Ibn Madžeova verzija hadisa. Bilježi ga i Tirmizijj od Ebu Umame, radijallahu anhu, i kaže: "Hadis koji prenosi Ebu Umame znamo samo u ovoj predaji,ovim putem. Neki islamski učenjaci govorili su o Aliji ibn Jezidu i rekli za njega da je slab prenosilac hadisa.On je Sirijac." Buharija kaže: "Od njega se ne prima hadis." En-Nesa'ijj rekao je: "On nije pouzdan." Ebu Zur'a kaže: "On nije jak." Ed-Darekutnijj: "Od njega se hadis ne prima." (***Sunen***, Ibn Madže, verifikovao: Muhammed Fuad 'Abdu-l-Baki, 2/733, izdavač:

c) Hadisom koji prenosi 'Ukbe ibn Amir u kojem Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: "Sve čime čovjek se zabavlja je neispravno (batil) osim: treniranja svoga konja, gađanja lukom i strijelom i igranja (zabavljanja) sa svojom ženom." [175]
Šafije, malikije i dio hanbelija smatraju da je to mekruh. Ako se, uz to, bude slušala žena koja mu nije halal (kako pjeva), onda je mekruh (pokuđenost) još veći.
Malikije kao razlog za pokuđenost (slušanja pjevanja) navode da to narušava dostojanstvo čovjeka. Šafije kao razlog navode to što u tome ima zabave.
Imam Ahmed to obrazlaže riječima: "Ne sviđa mi se pjevanje (muzika), jer ona proizvodi licemjerstvo (nifak) u srcu. [176]

'Isa El-Halebijj, 1373. h.god.; ***Tuhfetu-l-Ahvezi***, 4/502-504, izdavač: El-Mektebetu-s-Selefijje).
[175] Hadis: **"Sve čime čovjek zabavlja se..."**, bilježe Ebu Davud, Tirmizijj, En-Nesa'ijj i El-Hakim kao hadis koji 'Ukbe ibn Amir prenosi od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.
U Ebu Davudovoj verziji stoji: **"Nije od (dozvoljene) zabave ništa osim: treniranja svoga konja, igranja (zabavljanja) sa svojom ženom, i gađanja lukom i strijelom."**
Tirmizijj kaže: "Ovaj hadis je hasen." Tekst u hadisu koji nalazi se u zagradi predstavlja riječi komentatora hadisa. U vezi s ovim bilježi se hadis koji prenose Ka'b ibn Murre, 'Amr ibn 'Abese i 'Abdullah ibn 'Amr.
El-Hakim kaže: "Lanac prenosilaca hadisa vjerodostojan je, ali ga (Buharija i Muslim) ne navode." S tim se slaže i Ez-Zehebijj.
(***Tuhfetu-l-Ahvezi,*** 5/365-367, izdavač: El-Mektebetu-s-Selefijje; Munzirijev ***Muhtesar Ebu Davud***, 3/370, izdavač: Daru-l-Ma'rife; ***Džami'u-l-Usul***, 5/41-42, izdavač: Mektebetu-l-Halvani, 1390. h.god.; ***El-Mustedrek***, 2/95, izdavač: Daru-l-Kitabi-l-'Arebi.
[176] ***Hašijetu-d-Desuki***, 4/166; ***El-Mugni***, 9/175 i ***Esna-l-Metalib***, 4/344.

Abdullah ibn Dža'fer, 'Abdullah ibnu-z-Zubejr, El-Mugire ibn Šu'be, Usama ibn Zejd, 'Imran ibn Husajn, Mu'avija ibn Ebu Sufjan i drugi ashabi, zatim Ata' ibn Ebu Rebbah i dio hanbelija među kojima su Ebu Bekr el-Hallal i Ebu Bekr 'Abdul-'Aziz i Gazalija, od šafijskih učenjaka, smatraju to dozvoljenim.[177]

Kao dokaz za to pozivaju se na hadis i kijas (analogiju).

Što se tiče hadisa, to je ono što Buharija i Muslim bilježe od Aiše, radijallahu anha, da rekla je: "Ušao je kod mene Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a kod mene su bile dvije ensarijske djevojčice koje su pjevale o onome o čemu su se prepirale ensarije u vezi s bitkom Bu'as. Naslonio se na postelju i okrenuo lice.

(Poslije) je ušao Ebu Bekr, radijallahu anhu, zaružio me i rekao: 'Zar šejtanova himna uz Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem?! Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, priđe mu i reče: 'Pusti ih, Ebu Bekre! Kad on nije gledao, ja sam im namignula i one su izašle."

Omer ibnu-l-Hattab, radijallahu anhu, rekao je:"Pjesma je opskrba putnika."[178] El-Bejhekijj u svome ***Sunenu*** bilježi da je Omer ibnu-l-Hattab, radijallahu anhu, slušao Havvatovo pjevanje, pa kad nastupi zora reče mu: "Prestani, Havvate, već smo osvanuli."[179]

---

[177] ***El-Mugni***, 9/175; ***Musannef***, Abdur-Rezzak , 11/5; ***Ihjau 'Ulumu-d-Din***, 2/269.

[178] Eser: **"Pjesma je opskrba putnika"** bilježi El-Bejhekijj kao riječi od Omera ibn el-Hattaba, radijallahu anhu. (***Es-Sunenu-l-Kubra***, 5/68, izdanje Medžlisa Daireti-l-Me'arifi-l-'Usmanijje, Indija, 1352. h.g.)

[179] Da je Omer ibnu-l-Hattab slušao Havvatovo pjevanje bilježi El-Bejhekijj kao eser od Havvata ibn Džubejra, čiji tekst glasi:
"Krenuli smo s Omerom ibnu-l-Hattabom i išli u grupi u kojoj su bili Ebu 'Ubejde ibnu-l-Džerrah i Abdur-Rahman ibn 'Avf, radijallahu anhuma.
Neki ljudi rekoše: "'Pjevaj nam, Havvate!' On im je pjevao, pa ljudi rekoše: 'Pjevaj nam nešto od Dirarove poezije.' Omer, radijallahu anhu, reče: 'Pustite Ebu Abdullaha da pjeva (recituje) svoju poeziju.'

Što se tiče kijasa (analogije): Pjevanje s kojim ne miješa se nešto što zabranjeno je, predstavlja slušanje lijepog i rimovanog glasa (zvuka), a slušanje lijepog glasa, zbog toga što predstavlja lijep glas nema razloga da bude zabranjeno, jer se to vraća na užitak čula sluha koje uživa u onome što je za njega specifično, kao što i druga čula uživaju u onome što je za njih specifično.

Što se rimovanja tiče, ono nije uzrok da glas bude zabranjen. Melodičan (rimovan) zvuk koji izlazi iz grla slavuja nije uzrok da on bude zabranjen, a isti je slučaj i s ljudskim zvukom (koji pravi), jer nema razlike između (ljudskog) grla i (ptičijeg) grla.

Ako se tom lijepom i rimovanom (melodičnom) zvuku pridruži njegovo razumijevanje, onda je dozvoljenost toga samo pritvrđenija.

Što se tiče toga da pjesma dira srca i pokreće osjećaje, ako ti osjećaji budu plemeniti, dužnost je da budu pokrenuti, tako je Omer ibnu-l-Hattab slušao pjevanje na svome putovanju da obavi hadždž, kao što smo ranije naveli.

Ashabi su recitovali redžzijate (pjesme u redžzu)[180] kako bi bodrili vojsku prilikom sukoba s neprijateljem, i niko ih nije korio zbog toga. Redžzijati Abdullaha ibn Revvahe i drugih ashaba poznati su.[181]

(Havvat kaže:) 'Nisam prestao pjevati sve do zore, pa je Omer rekao: 'Prestani, Havvate, već smo osvanuli.'" Navodi ga Ibn Hadžer i kaže da ga spominje Ibnu-s-Siradž u ***Tarihu***, ne komentarišući ga. (***Sunenu-l-Bejhekijj***, 5/69, izdanje Medžlisa Daireti-l-Me'arifi-l-'Usmanijje, Indija, 1352. h.god.; ***El-Isabe***, 1/457).

[180] Vrsta poezije. (op. prev.)

[181] ***Ihjau 'Ulumu-d-Din***, 2/270 i nakon toga.

Pjevanje u dozvoljenim prigodama

Ako pjevanje bude u nekoj dozvoljenoj (mubah) prilici, kao što su: svadba, bajrami, sunnećenje, povratak nestalog, radi ispoljavanja dozvoljene radosti, prilikom završetka hatme, kao i radi ispoljavanja radosti, prilikom polaska mudžahida u rat, radi podizanju morala, ili tokom (putovanja) hadžija kako bi se izazvala čežnja u njihovim dušama prema časnoj Ka'bi, ili pjevanje radi podsticanja deva da idu-što se zove *el-huda'*, ili radi podizanja elana prilikom rada, poput pjevanja radnika prilikom rada ili nošenja tereta, ili da se dijete ušuti i uspava, poput majčinog pjevanja uspavanki, sve to dozvoljeno je (mubah) po većini islamskih učenjaka i u tome nema pokuđenosti. [182]

Kao dokaz za to, uzimaju hadis koji smo već ranije naveli o dvjema djevojčicama koji prenosi majka pravovjernih, Aiša, radijallahu anha. [183] To je dokaz za dozvoljenost pjevanja prilikom praznika (bajrama). Za dokaz uzimaju i hadis koji prenosi Burejde i kaže:"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, krenuo je u bitku. Po povratku iz nje, prišla mu je djevojčica, crnkinja, i rekla: "O Allahov Poslaniče, ja sam se zavjetovala da ću, ako te Allah vrati živog i zdravog, pred tobom udarati u def i pjevati." Allahov Poslanik, joj reče:"Ako si se zavjetovala, onda to uradi, u protivnom nemoj." [184]

---

[182] ***Ihjau 'Ulumu-d-Din***, 2/276-277; ***Hašijetu-dž-Džummel***, 5/380-381; ***Esna-l-Metalib***, 4/344; ***Kal'jubi***, 4/220; ***El-Mugni***, 9/176; ***Hašijetu-d-Desuki***, 4/166; ***Tadždžu-l-Iklil li Muhtesari Halil bi Hamiši Mevahib-l-Dželil***, 4/4, II izdanje, 1399. h.god.; ***Hašijetu Ibn 'Abidin***, 5/222; ***Hašijetu Ebu-s-Su'ud Alijj Mulla Miskin***, 3/389, izdanje Matbe'ati-l-Muvejhilijj, 1287 h.god.

[183] Izvor za ovaj hadisa prethodno je spomenut.

[184] Hadis: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, krenuo je u bitku. Kad se vratio iz bitke, došla mu je djevojčica, crnkinja..."**, bilježi ga Tirmizija i prenosi ga i kaže: "Ovaj hadis je hasen-sahih-garib i prenosi ga Burejde." U vezi s ovim bilježe se hadisi od Omera i Aiše.

To je dokaz da je dozvoljeno pjevanje prilikom povratka odsutnog (nestalog) kao potvrda radosti.
Da je pjevanje haram, onda ne bi bilo dozvoljeno da se čovjek zavjetuje da će to učiniti, niti bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dozvolio da se to uradi u spomenutom slučaju.
Za dokaz uzimaju i Aišin hadis u kojem kaže se da je udala svoju rodicu za nekog ensariju.Došao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i upitao: "Jeste li predali djevojku?" "Jesmo" – odgovoriše oni. "Jeste li poslali nekoga s njom ko će pjevati?" – upita on. "Nismo" – odgovori ona. Tada Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Gazel je bio prisutan među ensarijama". [185] Trebalo je da pošaljete s njom nekoga ko će reći:

Etejnakum, etejnakum
fehajjana ve hajjakum.
„(Došli smo vama, došli smo vama,
pa neka je selam na nama svima.)"

Ovo je dokaz za dozvoljenost pjevanja prilikom svadbe (vjenčanja). Za dokaz uzimaju i Aišin hadis u kojem kaže: "Bila sam s Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, na putovanju. Abdullah ibn Revvaha dobro je pjevao *el-huda'*. On je bio s muškarcima. Endžeše je bio sa ženama, pa Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče Ibn Revvahi: "Pokreni ljude!" On poče recitovati poeziju u redžzu, a Endžeše ga pratio.

El-Mubarekfuri kaže: "Bilježi ga Ahmed. Hafiz (Ibn Hadžer) spominje ovaj hadis kojeg prenosi Burejde u djelu ***Fethu-l-Bari*** i nije ništa rekao o njemu." (***Tuhfetu-l-Ahvezi***, 10/179, izdavač: El-Mektebetu-s-Selefijje, ***Džami'u-l-Usul***, 8/617, izdavač: Mektebetu-l-Halvani, 1392. h.god.).

[185] Vrsta ljubavne pjesme. (op. prev.)

Uhvatila sam se za vrat deve, pa Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče Endžešeu:"Polahko, (kao da goniš deve) natovarene staklenim posudama", misleći na žene.[186]
Od Es-Saiba ibn Jezida prenosi se da rekao je: "Bili samo sa Abdur-Rahmanom ibn 'Avfom na putu da obavimo hadždž. Smatrali smo Mekku dalekom. Abdu-r-Rahman skrenu s puta, a potom reče Rebbahu ibn el-Mugterifu: 'Pjevaj nam, Ebu Hassane!'"
Veoma lijepo recitovao je *nasb*, a *nasb* je vid pjevanja.
Dok je Rebbah recitovao *nasb* stigao ih je Omer, a on je tada bio halifa, pa je rekao: "Šta je ovo?" Abdu-r-Rahman odgovori: "Šta ima loše u tome? Zabavljamo se i time skraćujemo put."
Tada Omer reče: "Ako ćeš već to raditi, onda recituj poeziju Dirara ibnu-l-Hattaba ibn Mirdasa, kurejševićkog junaka.[187]
Omer bi govorio: "Pjevanje je opskrba putnika."[188]
Ovo upućuje na dozvoljenost pjevanja radi razonode.
Ibn Ebu Šejbe prenosi da je Omer ibnu-l-Hattab, naređivao da se recituje ***el-huda'*** (prilikom putovanja).

---

[186] Hadis u kojem Aiša kaže: **"Bila sam s Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, na putovanju. Abdullah ibn Revvaha dobro je pjevao el-huda'..."**, bilježe Buharija i Muslim kao hadis koji prenosi Enes ibn Malik. Muslimov tekst hadisa glasi: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio je na putovanju, a sa njim crni sluga po imenu Endžeše koji je pjevao el-huda', pa mu Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "O Endžeše, polahko, kao da goniš deve natovarene staklenim posudama."** (***Fethu-l-Bari***, 10/538, izdavač: El-Mektebetu-s-Selefijje, ***Sahihu Muslim***, verifikovao: Muhammed Fuad Abdul-Baki, 4/1811, izdavač: 'Isa el-Halebi, 1375. h.god.; ***Džami'u-l-Usul***, 5/171-172, izdavač: Mektebetu-l-Halvani, 1390. h.g.)
[187] Eser od Es-Saiba ibn Jezida, bilježi ga El-Bejhekijj. Ibn Hadžer navodi ga u djelu ***El-Isabe***, bez komentara. (***Sunenu-l-Bejhekijj***, 10/224, izdavač: Medžlisu Daireti-l-Me'arifi-l-'Usmanijje", Indija, 1355. h.god.; ***El-Isabe fi Temjizi-s-Sahabe***, 1/502).
[188] ***Sunenu-l-Bejhekijj***, 5/68; ***El-Mugni***, 9/175.

Slušanje hedžva (poezije kojom se vrijeđa, napada ili ismijava) i nesiba (pjesme o ljubavi prema ženi)

Uvjet da bi se govor mogao slušati, bez obzira bio on rimovan (kao poezija) ili ne, melodičan (kao pjevanje) ili ne, jeste da ne bude ružan (nemoralan), da ne sadrži vrijeđanje (hedžv), niti laž na Allaha, Njegovog Poslanika i ashabe, i da ne sadrži opis određene (ženske) osobe.
Ukoliko čovjek sluša nešto od onog što je navedeno, onda su onaj koji to sluša i onaj koji to govori saučesnici u grijehu.[189]
Što se tiče ***hedžva*** (napadanja) nevjernika i novotara, to je dozvoljeno.
Hasan ibn Sabit, Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, pjesnik, u stihovima je vrijeđao nevjernike s Poslanikovim znanjem, pa i po njegovoj naredbi. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao mu je:"Napadni ih poezijom, Džibril je uz tebe."[190]
Što se ***nesiba*** tiče, u njemu nema ništa (zabranjeno). Ponekad je recitovan pred Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, i on bi to slušao.
Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, slušao je kasidu Ka'ba ibn Zuhejra: *Banet Su'adu fe kalbi-l-jevme mebtulu - Suada je od mene odvojena, tako da je srce moje danas bolesno*, mada u njoj ima nesiba (opisa ljubavi prema ženi).[191]

---

[189] ***Ihjau 'Ulumu-d-Din***, 2/282. Vidi: ***El-Fetava-l-Hindijje***, 5/352.
Nesb je, u pjesništvu, blaga poezija koja dolazi u vidu gazela o ženama. Tako se kaže: "Pjesnik pjeva o ženi", tj. iznosi svoju čežnju i ljubav prema njoj. (***El-Misbahu-l-Munir, El-Mu'džemu-l-Vesit***, pod نسب)
[190] Hadis: **"Napadni ih poezijom, Džibril je uz tebe",** bilježe Buharija i Muslim kao merfu' koji prenosi El-Bera' ibn Azib. (***El-Lu'lu' ve-l-Merdžan***, str. 273, izdavač: Vizaretu-l-Evkafi ve-š-Šu'uni-l-Islamijje", Kuvajt; ***Džami'u-l-Usul***, 5/74, izdavač: Mektebetu-l-Halvani, 1390. h.god.)
[191] Hadis: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, slušao je kasidu Ka'ba ibn Zuhejra...",**

Slušanje muzike [192]

Ono što je dozvoljeno da se izvodi kad je o muzici i pjesmi riječ, dozvoljeno je i da se sluša. Ono što je zabranjeno da se izvodi, zabranjeno je i da se sluša, jer zabrana muzike ili pjevanja nije zbog same muzike ili pjevanja, nego zbog toga što to navodi na slušanje.
Na to ukazuju Gazalijine riječi u okviru njegovog govora o nemoralnoj poeziji (el-hana'), hedžvu i sl.: "Slušanje toga zabranjeno je, bez obzira bilo to melodično ili ne, a onaj koji sluša saučesnik je (u grijehu) s onim koji to govori" [193], kao i riječi Ibn 'Abidina: "Pokuđenim se smatra, svaka muzika (lehv) i slušanje njeno." [194]

Slušanje defa i ostalih udaračkih instrumenata

Islamski učenjaci slažu se da je dozvoljeno udarati u def i slušati to, ali razilaze se u vezi s tim da li je to dozvoljeno prilikom svadbe i mimo toga ili je to dozvoljeno samo prilikom svadbe, a ne i mimo toga?

Ibn Hišam kaže: "Muhammed ibn Ishak navodi ovu kasidu, ali joj ne navodi sened. Prenosi je hafiz El-Bejhekijj u djelu ***Delailu-n-Nubuvve*** s muttesil (spojenim, neprekinutim) senedom."
Ebu 'Umer u djelu ***El-Isti'ab*** kaže: "Došao je Ka'b ibn Zuhejr Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, kao musliman, ušao u njegovu džamiju i recitovao: *Banet Su'adu fe kalbi-l-jeume mebtulu... (Suada je od mene odvojena, tako da srce moje danas je bolesno...).*
Ibn Hadžer je u djelu ***El-Isabe*** spomenuo njegovo recitovanje kaside koja počinje: *"Banet Su'adu...",* ne komentarišući to.
(***El-Bidaje ve-n-Nihaje***, 3/369-372, izdanje Matbe'atu-s-Se'ade, 1351. h.g.; ***El-Isti'ab***, 3/1313-1314, izdavač: Mektebetu-n-Nehde, Egipat; ***El-Isabe fi Temjizi-s-Sahabe***, 3/295, izdavač: Mektebetu-l-Musenna, Bagdad).
[192] ***El-Meusu'atu-l-Fikhijje***, 4/95-96.
[193] ***Ihjau 'Ulumu-d-Din,*** 2/282, izdavač: Matbe'atu-l-Istikame, Egipat.
[194] ***Hašijetu Ibn Abidin***, 5/253, prvo El-Bulakovo izdanje.

Zatim, da li je uvjet (da bi to bilo dozvoljeno) da na defu ne bude zvonaca (dželadžil) ili to nije uvjet?...
Kao dokaz za to uzimaju ono što prenosi Muhammed ibn Hatib da Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Razlika između onoga što dozvoljeno je i onoga što zabranjeno je, jeste udaranje u def i glas (pjesma) prilikom sklapanja braka." [195]
Aiša, radijallahu anha, prenosi da Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Oglasite ovaj brak i udarite povodom njega u def (girbal)!" [196] Kao i ono što prenosi Er-Rube'ijje bint Mu'avviz, koja kaže: "Ušao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ujutro nakon stupanja u brak sa mnom i sjeo na moju postelju dok su djevojčice udarale u def prisjećajući se mojih predaka koji su poginuli u bitci na Bedru, sve dok jedna od njih nije rekla:

[195] Hadis: **"Razlika između onoga što dozvoljeno je ...",** bilježe ga Tirmizijj, Ahmed, En-Nesa'ijj, Ibn Madže i El-Hakim kao merfu'. Ovo je Ibn Madžeova verzija hadisa. Tirmizija kaže: "Hadis Muhammeda ibn Hatiba hasen je." El-Hakim kaže: "Ovo je sahih-hadis, ali ga Buharija i Muslim ne bilježe. "Složio se s tim Ez-Zehebijj. (***Tuhfetu-l-Ahvezi***, 4/208-210, izdavač: El-Mektebetu-s-Selefijje; ***Sunen,*** Ibn Madže, verifikovao: Muhammed Abdul-Baki, 1/611, izdavač: 'Isa El-Halebi, 1372. h.god.; ***Džami'U-l-Usul***, 11/440, izdavač: Mektebetu-l-Halvani, 1392. h.god.; ***El-Mustedrek***, 2/184, izdavač: Daru-l-Kitabi-l-'Arebi).
[196] Hadis: **"Oglasite ovaj brak i...",** bilježi Ibn Madže kao hadis kojeg prenosi Aiša, radijallahu anha, od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Hafiz El-Busiri u djelu ***Ez-Zevaid*** kaže: "U njegovom senedu nalazi se Halid ibn Il'jas Ebu-l-Hejsem el-'Adevijj. (Muhaddisi) su složni da je on da'if (slab prenosilac). Ibn Hibban, El-Hakim i Ebu Se'id en-Nekkaš kažu da on izmišlja hadise." (***Sunen***, Ibn Madže, 1/611, verifikovao: Muhammed Fuad Abdul-Baki, izdavač: 'Isa El-Halebi, 1372. h.g.)

Među nama Poslanik je
koji zna šta će sutra biti.

"Nemoj tako govoriti, nego govori ono što ranije govorila si " – reče joj Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.
Malikije, hanefije i Gazalija od šafijskih učenjaka, pod propis vezan za def uvrstili su sve vrste doboša, a to su udarački instrumenti, ukoliko se ne koriste za sviranje zabranjene muzike.[197] Neki od njih, poput Gazalija, (iz propisa dozvoljenosti) izuzimaju kubu,[198] jer to je instrument koji koriste grešnici.[199]
Hanefije iz (propisa dozvoljenosti) izuzimaju udaranje palicom (kadib).[200] Ibn 'Abidin kaže: "Udaranje bubnjeva radi ponosa (uzdizanja) nije dozvoljeno, a radi upozoravanja nema prepreke (da se koristi). Isto važi i za trubu i doboš, ako se koriste za buđenje ljudi na sehur."
Zatim kaže: "Iz navedenog može se uvidjeti da muzički instrument nije zabranjen zato što je muzički instrument, nego zbog namjere da se njime zabavlja ili onaj ko ga sluša ili onaj ko se bavi njime. To ukazuje da se radi o zabavnom instrumentu.
Zar ne vidiš da je upotreba tog instrumenta ponekad dozvoljena, a ponekad zabranjena, shodno nijjetu, a djela se cijene prema namjerama.[201]

---

[197] ***Hašijetu-d-Desuki***, 2/339, izdavač: Daru-l-Fikr ; ***Hašijetu Ibn 'Abidin***, 5/34, 223.
[198] **Kuba** je dugačak bubanj čija sredina je uska, a krajevi široki. (op. prev.)
[199] ***Ihjau 'Ulumu-d-Din***, 2/282. Kuba je mali bubanj tanak u sredini. ***El-Misbahu-l-Munir***, pod كوب.
[200] ***Tebjinu-l-Hakaik Šerhu Kenzi-d-Dekaik***, 6/13, izdavač: Daru-l-Ma'rife; ***Bedai'u-s-Sanai'i,*** 6/2972, izdavač: Matbe'atu-l-Imam.
Kadib – otkinuta grana (palica). ***El-Mu'džemu-l-Vesit***, pod قضب.
[201] ***Hašijetu Ibn 'Abidin***, 5/223.

Slušanje frule i duhačkih instrumenata

Malikije smatraju da je dozvoljeno slušanje duhačkih instrumenata poput frule i sl., dok drugi to zabranjuju.[202]
Ibn Ebu Šejbe u svome ***Musannefu*** prenosi da je Ibn Mes'ud smatrao dozvoljenim slušanje toga.
S lancem prenosilaca do Ibn Mes'uda, prenosi se da je došao na svadbu i zatekao na njoj frule i muziku, pa to nije zabranio.[203]
Ostali, osim malikija, smatraju da je to zabranjeno.[204]
Što se tiče žičanih instrumenata, poput lutnje i sl., slušanje tih instrumenata zabranjeno je i prilikom svadbe i mimo toga, po većini islamskih učenjaka.[205]
Stanovnici Medine i neki prijašnji alimi smatraju da u vezi s tim pitanjem postoji olakšica.
Oni koji smatraju da u vezi s tim postoji olakšica su: ‘Abdullah ibn Dža'fer, ‘Abdullah ibnu-z-Zubejr, Šurejh, Se'id ibn el-Musejjib, 'Ata ibn Ebu Rebbah, Muhammed ibn Šihab ez-Zuhrijj, ‘Amir ibn Šurahbil eš-Ša'bijj i dr.[206]

---

[202] ***Ibid, El-Fetava-l-Hindijje***, 5/352, Bulakovo izdanje.
[203] ***Musannef***, Ibn Ebu Šejbe, 1/214, manuskript čuva se u Istanbulu. (Ne znam koliko je to pouzdano, jer je u potpunoj oprečnosti sa svim izjavama u kojim on kudi muziku i njeno slušanje, kao i s predajom u kojoj se kaže: "Asbeg kaže: ‘Neki čovjek pozvao je ‘Abdullaha ibn Mes'uda, radijallahu anhu, na svadbu (velimu). Kad je došao, čuo je muziku, i nije ušao. (Čovjek) ga upita: 'Šta ti je?' ,Čuo sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da rekao je: **„Onaj ko poveća broj ljudi (svojim prisustvom), on je od njih. Onaj ko bude zadovoljan s onim što ljudi rade, saučesnik je u tome šta rade”**– odgovori on.” – (op. prev.)
[204] ***Keššafu-l-Kina'***, 5/170; ***Esna-l-Metalib***, 4/344-345; ***El-Fetava-l-Hindijje,*** 5/352. **Buk** je šuplji instrument u koji se puše kako bi svirao (tj. truba). ***El-Mu'džemu-l-Vesit***, pod بوق.
[205] ***Hašijetu-d-Desuki***, 2/339; ***Hašijetu Ibn 'Abidin***, 5/253; ***Esna-l-Metalib***, 3/345; ***Ihjau 'Ulumu-d-Din***, 2/282.
[206] ***Nejlu-l-Evtar***, 8/104 i nakon toga, treće izdanje, izdavač: Mustafa El-Halebi.

Propis (za korištenje muzičkih instrumenata) [207]

Postoje muzički instrumenti koji zabranjeni su, poput žičanih instrumenata, najeva, frula, lutnji, tambura, violina i sl. [208], zato što od Alije, radijallahu anhu, prenosi se da Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Kad moj ummet bude činio petnest prekršaja, zadesit će ih nedaće...", u šta, između ostalog, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ubraja i to da će "uzimati pjevačice i muzičke instrumente." [209]
Od Ebu Umame, radijallahu anhu, prenosi da Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je: 'Uistinu me Allah poslao kao milost i uputu svjetovima i naredio mi da uništim frule i lutnje – tj. harfe i muzičke instrumente.'" [210]
Neki muzički instrumenti pokuđeni su, poput defa sa zvončićima za muškarce za jedan dio hanefija i hanbelija. [211]
Poslije će biti izneseno više detalja u vezi s tim.
Neki od njih dozvoljeni su, poput bubnjeva, ne muzičkih, nego vojnih ili karavanskih, za dio islamskih pravnika hanefijskog, malikijskog i šafijskog mezheba. [212]

[207] ***El-Mevsu'atu-l-Fikhijje***, 38/168-183.
[208] ***Esna-l-Metalib***, 1/27; ***Keffu-r-Ru'ai' 'an Muharremati-l-Lehvi ve-s-Sema'i,*** uz komentar: ***Ez-Zevadžir 'an Iktirafi-l-Kebair***, 1/8, 10, 12, 15; ***El-Mugni***, 9/173.
[209] Hadis: **"Kad moj ummet bude činio petnest prekršaja..."**, bilježi Tirmizijj, 4/494, i spominje da se u senedu ovog hadisa nalazi slab prenosilac.
[210] Hadis: **"Uistinu me Allah poslao kao milost i uputu svjetovima... "**, bilježi Ahmed, 5/256, a navodi ga i El-Hejsemijj u djelu ***Medžme'u-z-Zevaid,*** 5/69, i kaže: "U njegovom senedu nalazi se Alijj ibn Jezid, a on je slab prenosilac hadisa (da'if).
[211] ***Reddu-l-Muhtar***, 5/135; ***El-Mugni***, 9/174.
[212] ***Reddu-l-Muhtar***, 5/34; ***Mevahibu-dž-Dželil***, 4/7; ***Nihajetu-l-Muhtadž***, 8/282.

Upotreba nekih preporučena je (mendub) ili pohvalna (mustehab), poput udaranja u def radi oglašavanja braka po nekim islamskim pravnicima, kao i povodom drugih prilika općenito, mimo braka, u kojima iskazuje se veselje (radost). [213]

Povod za zabranu nekih muzičkih instrumenata

Neki islamski učenjaci tvrde da muzički instrumenti koji su zabranjeni nisu zabranjeni zbog toga što su muzički instrumenti, nego iz nekog drugog razloga.
Ibn 'Abidin kaže: "Muzički instrumenti nisu zabranjeni zbog toga što su muzički instrumenti, nego zbog namjere da se njima zabavlja ili onaj koji ih sluša, ili onaj koji se bavi njima.
Zar ne vidiš da je korištenje tih instrumenata nekad zabranjeno, a nekad dozvoljeno, u skladu s nijjetom, a djela se cijene prema namjerama."
El-Haskefi kaže: "Od toga (tj.od zabranjenog), je udaranje u bubanj radi uzdizanja (iz oholosti). Ako se radi o skretanju pažnje (upozoravanju), onda je to dozvoljeno."
Ibn Abidin, iz djela ***El-Multeka*** prenosi: "Truba treba da bude dozvoljena kao i udaranje bubnja", zatim kaže: "Doboš onoga ko ljude budi na sehur u ramazanu treba da bude (dozvoljen) kao truba." [214]

[213] ***Reddu-l-Muhtar***, 2/261; ***Hašijetu-l-Kal'jubi***, 4/320; ***Metalibu Uli-n-Nuha***, 5/252-253; ***Hašijetu-d-Desuki***, 2/339.
[214] ***Ed-Durru-l-Muhtar ve Reddu-l-Muhtar***, 5/223.
Vidi: ***Ihjau 'Ulumu-d-Din***, Gazalija, 2/272-273, 282.

Koji su muzički instrumenti dozvoljeni, a koji zabranjeni ?

Def:

Islamski učenjaci razilaze se u vezi s propisom o defu.
Hanefije kažu: "Nema prepreke da se na dan svadbe upotrijebi def u koji će se udarati kako bi se oglasilo sklapanje braka."
U ***Es-Siradžiji*** kaže se: "To je (propis za def) ukoliko on ne bude imao zvončiće i ako se ne bude u njega udaralo na muzikalan način."
Ibn Abidin kaže: "Def u koji dozvoljeno je udarati prilikom svadbe... je onaj koji nema zvončića na sebi."
U djelu ***En-Nihaje*** prenosi se od Ebu-l-Lejsa da rekao je: "On je mekruh." Ebu Jusuf upitan je o defu: "Da li ga smatraš pokuđenim mimo svadbe, tako da žena udara u njega djetetu?" Odgovorio je: "Ne, ne smatram to pokuđenim."
Nema prepreke da se udara u def prilikom bajrama, kao što se navodi u djelu ***Hazanetu-l-Muftin***. [215]
Malikije kažu da def (girbal) nije pokuđen, tj. udaranje u njega, prilikom svadbe.
Ibn Rušd i Ibn 'Arefe kažu: "Islamski učenjaci slažu se da je dozvoljen def, tj. girbal, prilikom svadbe."
Ed-Desukijj kaže: "On je mustehab prilikom svadbe shodno Vjerovjesnikovim, sallallahu alejhi ve sellem, riječima: "Oglasite ovaj brak i udarajte u defove povodom njega." [216]
Što se tiče drugih povoda mimo svadbe, poput sunnećenja i rođenja, Ed-Desukijj kaže: "Ono što je poznato je, da nije dozvoljeno da se udara (tim povodima).

[215] ***Reddu-l-Muhtar***, 5/34, 135, 223; ***El-Fetava-l-Hindijje***, 5/352.
[216] Hadis: **"Oglasite ovaj brak i udarajte u defove povodom njega"**, bilježi Tirmizija, 3/390, kao hadis koji prenosi Aiša i kaže da se u senedu ovog hadisa nalazi slab ravija (prenosilac hadisa).

Nasuprot tome što je poznato, stoji činjenica da je to dozvoljeno prilikom svakog muslimanskog veselja."
El-Hattab kaže: "...poput bajrama, povratka nestalog i svakog veselja koje desi se."
El-Abi kaže: "Nije zabranjeno da djeca igraju tom prilikom, - tj. prilikom bajrama- i udaraju u def.
Prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, to šutnjom odobrio."
El-Hattab, od Abdul-Melika ibn Hubejba, prenosi da on smatra dozvoljenom upotrebu defa prilikom svadbe, dok (smatra) da je oslobođenim robinjama u njihovim kućama i onima koje su poput njih, njima općenito dozvoljena upotreba defa. To je njima (dozvoljeno) prilikom svadbe, ako se ne radi o nečemu drugom."
Malikije se razilaze o pitanju (dozvoljenosti) defa koji ima zvončiće, tj. dželadžile. Dio njih smatra da je dozvoljeno koristiti def prilikom svadbe, dok drugi smatraju da je def dozvoljen ukoliko na njemu nema zvončića, u protivnom to je haram. Ed-Desukijj kaže: "To je ispravno, jer ga zvončići čine muzikalnijim." To je u pogledu žena i djece.
Razilaze se i o pitanju da li je muškarcu dozvoljeno da udara u def ?
Neki kažu da nije pokuđeno da se u njeg udara, makar to činili i muškarci, suprotno El-Esbegu koji kaže: "Def je samo za žene, ali ne i za muškarce." [217]
Šafije kažu da dozvoljeno je udarati u def i slušati ga prilikom svadbe, jer je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, šutnjom odobrio djevojčicama (sluškinjama) korištenje defa kad se oženio sa Er-Rube'ijjom bint Mu'avviz ibn 'Afra, dok je onoj od njih koja je rekla: "Među nama je Poslanik koji zna šta će sutra biti", rekao:

[217] ***Hašijetu-d-Desuki ve-š-Šerhu-l-Kebir***, 2/339; ***Mevahibu-dž-Dželil***, 4/6-7; ***Dževahiru-l-Iklil***, 1/103.

"Ostavi to, i govori ono što si ranije govorila." [218]
Tj. (govori) s pohvalom o nekim učesnicima Bedra koji su poginuli.
Dozvoljeno ga je koristiti prilikom sunnećenja, na osnovu predaje od Omera, radijallahu anhu, da bi, čuvši glas (pjevanje) ili def, poslao nekoga (da ispita povod za to) i upitao: "O čemu se radi?" Ako bi rekli da se radi o svadbi ili sunnećenju, on ne bi ništa kazao. [219]
Dozvoljeno je (koristiti def) i u drugim pilikama mimo svadbe i sunnećenja radi ispoljavanja radosti (veselja), poput rođenja djeteta, bajrama, povratka nestalog (odsutnog), izlječenja bolesnog, makar se na njemu nalazili zvončići (dželadžili), zbog općenitosti teksta hadisa (koji dozvoljava upotrebu defa).
To je njihovo ispravnije mišljenje zbog toga što prenosi se da je nakon što se Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, vratio iz jedne od bitaka, (prišla mu je) djevojčica, crnkinja, i rekla: "O Allahov Poslaniče, zavjetovala sam se da ću, ako te Allah vrati živog i zdravog, pred tobom udarati u def i pjevati." Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče joj: "Ako si zavjetovala se onda to uradi, u protivnom nemoj." [220]

[218] Hadis: **"... onoj koja rekla je: "Među nama je Poslanik koji zna šta će sutra biti"**, bilježi Buharija, ***Fethu-l-Bari***, 9/202, kao hadis koji prenosi Er-Rubejj'i bint Mu'avviz.
[219] Eser o Omeru: "...da bi (on), kad bi čuo glas (pjevanje) ili def, poslao nekoga (da ispita povod za to)", bilježi Abdur-Rezak u ***Musannefu***, 11/5.
[220] Hadis: **"...(prišla mu je) djevojčica, crnkinja, i rekla: 'O Allahov Poslaniče, zavjetovala sam se ...'"**, bilježi Tirmizija, 5/621, kao hadis kojeg prenosi Burejde i kaže: "Ovaj hadis je hasen." U vezi s tim zabilježeni su i hadisi od Omera i Aiše. El-Mubarekfuri kaže: "Bilježi ga Ahmed. Hafiz (Ibn Hadžer) spominje ovaj hadis kojeg prenosi Burejde u djelu ***Fethu-l-Bari*** i nije ništa rekao o njemu." (***Tuhfetu-l-Ahvezi***, 10/179, izdavač: El-Mektebetu-s-Selefijje; ***Džami'U-l-Usul***, 8/617, izdavač: Mektebetu-l-Halvani, 1392. h.god.).

Nasuprot tom mišljenju je mišljenje po kojem je to zabranjeno zbog ranije navedenog esera od Omera, radijallahu anhu.
El-Belkini iz te zabrane izuzima udaranje u def prilikom nekog važnog događaja, poput dolaska alima ili vladara i sl.
Dio šafija kaže: "Upotreba defa mustehab je prilikom svadbe i sunnećenja. To zastupa El-Begavijj u djelu ***Šerhu-s-Sunne***. [221]
Što se tiče toga kad se udara u def prilikom svadbe i sunnećenja, El-Ezre'i kaže: "Običaj je da se udara u def prilikom sklapanja bračnog ugovora, svadbe i malo nakon toga."
El-Begavijj u djelu ***Fetava*** kaže da je to vrijeme sklapanja bračnog ugovora, malo prije njega i malo poslije njega, dok je dozvoljeno da se u vezi s tim postupa u skladu s običajem (u dotičnom kraju). Njegovo određivanje može obuhvaćati dane svadbe u kojima mlada se dovodi.
Što se sunnećenja tiče, postupa se u skladu s običajem (dotičnog kraja).
Međutim, moglo bi se reći da se to radi od onoga trenutka kad se poduzmu potrebni koraci za to.
El-Bejhekijj prenosi od svoga šejha El-Halimija, i s njim se ne razilazi: "Ako bismo dozvolili def, onda je on dozvoljen samo ženama, jer je to u osnovi od njihove prirode, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prokleo je muškarce koji oponašaju žene." [222] Es-Subki ne slaže se s njim i kaže da većina islamskih pravnika ne pravi razliku između muškaraca i žena. Osnova je da se vjerski propisi odnose podjednako i na muškarce i na žene, osim ako se u šeri'atu prenosi da u vezi s nekim propisom postoji razlika između muškaraca i žena, a u ovom slučaju to se ne prenosi.

[221] ***Nihajetu-l-Muhtadž***, 8/282; ***Mugni-l-Muhtadž***, 4/429; ***Hašijetu-l-Kal'jubi***, 4/320.
[222] Hadis: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prokleo je muškarce koji oponašaju žene"**, bilježi Buharija, ***Fethu-l-Bari***, 10/332, kao hadis prenesen od Ibn Abbasa.

To nije ono što se posebno veže za žene da bi se moglo reći da je muškarcima zabranjeno da ih oponašaju u tome.
El-Hejsemijj od El-Maverdija prenosi da rekao je: "Učenjaci našeg mezheba razilaze se da li udaranje u def prilikom svadbe važi za sva mjesta i sva vremena?
Dio njih kaže da važi zbog općenitosti teksta hadisa.
Drugi to ograničavaju na krajeve u kojima to njihovi stanovnici ne smatraju pokuđenim prilikom sklapanja braka, poput sela, pustinja, dok je mimo toga pokuđeno, kao i mimo našeg vremena.
Zatim kažu: Tada je to pokuđeno zbog toga što se time spušta na niske grane i ide u glupost."
El-Hejsemijj kaže: "Na osnovu njihove općenitosti može se uočiti da nema razlike u mjestu i vremenu udaranja u def."
Ebu 'Ali el-Faruki ne slaže se s tim, pa kaže: "Dozvoljen je def koji koriste Arapi, bez plesanja. Što se tiče onoga uz koji se pleše i u koji se udara vrhovima noktiju i sl., tako da to predstavlja jednu vrstu melodije (muzike), nije dozvoljeno udarati u njega, jer je on muzikalniji od muzičkog bubnja za koji islamski učenjaci Iraka kategorično tvrde da haram je."
To mišljenje slijedi i njegov učenik Ibn Ebu 'Asrun.
El-Ezre'i kaže: "To je dobro (mišljenje), zbog toga što ga na taj način koriste samo oni grešnici koje smo već spomenuli." [223]
Hanbelije kažu: Mustehab je oglasiti brak i povodom toga udarati u def. Ahmed kaže: "Mustehab je da se oglasi brak i da se tim povodom udara u def kako bi se čulo i znalo za njega."
Isto tako kaže: "Mustehab je upotreba defa i glasa prilikom sklapanja bračnog ugovora."

[223] ***Nihajetu-l-Muhtadž***, 8/282; ***Mugni-l-Muhtadž***, 4/429; ***Hašijetu-l-Kal'jubi***, 4/320; ***Revdatu-t-Talibin***, 11/228; ***Keffu-r-Ru'a'i 'an Muharremati-l-Lehvi ve-s-Sema'i bi Hamiši-z-Zevadžir 'an Iktirafi-l-Kebair***, 1/76, 83, 85.

Upitan je: "Šta se podrazumijeva pod glasom?" Odgovorio je: "Da govori, razgovara i priča."
Dokaz za to je ono što prenosi Muhammed ibn Hatib i kaže: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: 'Razlika između onoga što dozvoljeno je i onoga što zabranjeno je, jeste udaranje u def i glas prilikom sklapanja braka.'" [224]
Prenosi se od Aiše, radijallahu anha, da udala je djevojku, siroče, o kojoj brinula se za ensarijskog mladića. Ona ju je predala mužu, pa kaže: "Po povratku, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upita me: "Šta ste rekli, Aiša?" "Nazvali smo selam, zamolili Allaha da im dadne bereket, a zatim smo se vratili" – odgovori ona. "Jeste li poslali s njom djevojčicu (sluškinju) koja će udarati u def i pjevati:

Etejnakum, etejnakum,
fehajjana ve hajjakum.
Došli smo vama, došli smo vama,
pa neka je selam na sve nas ?" -upita on. [225]

[224] Hadis: **"Razlika između onoga što dozvoljeno je ..."**, bilježe En-Nesa'ijj, 6/127, i Tirmizijj, 3/389. Tekst hadisa Nesaijev je. Tirmizijj kaže: "Hadis je hasen (dobar)." El-Hakim kaže: "Ovo je sahih-hadis, ali ga Buharija i Muslim ne bilježe." S tim se složio Ez-Zehebijj. (***Tuhfetu-l-Ahvezi***, 4/208-210, izdavač: El-Mektebetu-s-Selefijje; ***Sunen*** Ibn Madže, verifikovao: Muhammed Abdul-Baki, 1/611, izdavač: 'Isa el-Halebi, 1372. h.god.; ***Džami'u-l-Usul***, 11/440, izdavač: Mektebetu-l-Halvani, 1392. h.god.; ***El-Mustedrek***, 2/184, izdavač: Daru-l-Kitabi-l-'Arebi).
[225] Hadis: **"Od Aiše, radijallahu anha, prenosi se da je udala djevojku, siroče, o kojoj brinula se za nekog ensarijskog mladića..."**, prvi dio hadisa bilježi Buharija, ***Fethu-l-Bari***, 9/225, do riječi: **"...a zatim smo se vratili."** Bilježi ga Ebu-š-Šejh el-Asbahanijj u Poglavlju o braku, kao što stoji u djelu ***Fethu-l-Bari***, 9/225. Preostali dio hadisa bilježi Et-Taberanijj u djelu ***El-Mu'džemu-l-Evsat***, kao što stoji u djelu ***Fethu-l-Bari***, 9/226.

Prema njima, sunnet je udaranje u def koji dozvoljen je prilikom sunnećenja, povratka nestalog (odsutnog), prilikom rođenja, kao što je dozvoljeno i prilikom braka zbog (ispoljavanja) radosti. Dozvoljeni def je onaj koji na sebi nema zvončiće.
Razilaze se o tome da li je muškarcima dozvoljeno da udaraju u def. El-Behutijj kaže: "Poznata je pohvala oglašavanja braka i udaranja tim povodom u dozvoljeni def, bez obzira da li to činio muškarac ili žena. To se uočava iz mišljenja Ahmeda (Ibn Hanbela) i hanbelijskih učenjaka."
El-Muveffek kaže: "Udaranje u def, priliči samo ženama."
U djelu ***Ri'aje*** kaže se: "Općenito je to pokuđeno za muškarce."
Ibn Kudame veli:"Učenjaci našeg mezheba navode da je to mekruh mimo svadbe, jer prenosi se da, Omer kad bi čuo glas defa poslao (nekoga da to ispita) pa bi provjerio, ukoliko se radilo o velimi (svadbenoj gozbi), šutio bi , a mimo toga, posezao bi za svoj štap." [226]

Kuba:

Kuba je dugačak bubanj, čija sredina je uska, a krajevi široki. Nije bitno da li su oba njegova kraja prekrivena kožom ili samo jedan, niti da li su oba njegova kraja podjednake širine ili je jedan širi od drugog.
Islamski učenjaci razilaze se o pitanju njene dozvoljenosti. Većina pravnika šafijskog mezheba smatra da je sviranje na kubi haram, kao i njeno slušanje shodno riječima Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem:"Allah vam je zabranio vino (alkohol), kocku i kubu." [227]

[226] ***El-Mugni***, 6/537, 538, 7/10, 9/174; ***Šerhu Munteha-l-Iradat***, 9213; ***Metalibu Uli-n-Nuha***, 5/252, 253.
[227] Hadis: **"Allah vam je zabranio vino (alkohol), kocku i kubu"**, bilježi Ahmed, 1/289, kao hadis koji prenosi Ibn Abbas. Njegov sened vjerodostojnim je ocijenio Ahmed Šakir komentarišući ga, 4/218.

Isto tako, udaranje u nju oponašanje je ženskobanjastih muškaraca, jer to ne radi niko osim njih.
Ebu-l-Feth er-Razijj prenosi, kao što to kaže El-Hejtemijj, da postoji idžma' da je ona haram. [228]
Ahmed ibn Hanbel kaže: "Mrzim bubanj koji zabranjen je, a to je kuba koju je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio." [229]
O pitanju (dozvoljenosti) kebera i mizhera malikije imaju tri mišljenja:
1. Računaju ih kao def (girbal) i uzimaju propis za def tako da dozvoljeno je koristiti to dvoje prilikom svadbe.
To je Ibn Hubejbovo mišljenje.
2.Nijedan od ta dva instrumenta ne računa se kao def (girbal), niti se uzima propis koji važi za def, tako da nije dozvoljeno da koristi se ni prilikom svadbe, niti mimo toga.
To je Asbegovo mišljenje.
3. Keber se računa kao def (girbal) i uzima se njegov propis, ali ne i mizher. To je El-Kasimo mišljenje. [230]

Keber (veliki bubanj) i mizher

Keber - je veliki bubanj.
Mizher, u jezičkom značenju odnosi se na štap kojim se udara, dok u terminološkom značenju predstavlja četvrtasti def koji je prekriven (kožom).

[228] ***Nihajetu-l-Muhtadž***, 8/282; ***Revdatu-t-Talibin***, 11/228; ***Keffu-r-Ru'a'i 'an Muharremati-l-Lehvi ve-s-Sema'i bi Hamiši-z-Zevadžir 'an Iktirafi-l-Kebair***, 1/79, 85.
[229] ***El-Mugni***, 6/538.
[230] ***Mevahibu-dž-Dželil***, 4/7.

El-Hattab kaže: "Razlika između to dvoje je da je mizher muzikalniji, a što je više (neki instrument) muzikalniji, to više odvraća od spominjanja Allaha i spada u ono što je beskorisno." [231]

Druge vrste doboša

Islamski učenjaci detaljno obrazlažu propis koji se odnosi na druge vrste doboša, pa tako smatraju da doboš, ako se ne koristi za svirku, nije zabranjen, poput ratnog (vojnog) doboša i doboša koji koristi se prilikom svadbe i putovanja karavane.
Ibn Abidin kaže: "Doboš onoga koji ljude budi na sehur u ramazanu treba da bude poput trube." [232]
Malikije izuzimaju (kao dozvoljen) samo ratni doboš. [233]
Imamu-l-Haramejn, šafijski učenjak, kaže: "Doboši koji prave se za dječiju igru, ako se ne mogu ubrojati u velike doboše, su poput defa, a ne nikako poput kube."
El-Hejsemijj kaže: "Na osnovu toga može se dokučiti da mali doboši koji se prave za praznike i koji imaju oblik kube i sl., nisu zabranjeni, jer u njih, uglavnom, ne postoji melodičnost (muzikalnost). Oni koji po obliku sliče kubi, u njih ne postoji ono zbog čega je kuba zabranjena, jer grešnici na njoj sviraju na razne načine, a toga (svojstva) nema u onih koji se prave za dječiju igru."
Kadi el-Husejn kaže: "Sviranje doboša, ako se radi o muzičkim dobošima, nije dozvoljeno."
El-Halimi izuzima (kao dozvoljene) vojni doboš i doboš prilikom bajrama, a, općenito, sve ostale doboše smatra zabranjenim.

[231] ***Mevahibu-dž-Dželil***, 4/7.
[232] ***Ibn Abidin***, 5/34, 223.
[233] ***Mevahibu-dž-Dželil***, 4/7.

Ono što je izuzeo (od doboša) kao dozvoljeno, odnosi se samo na muškarce prilikom bajrama, a hadžijski doboš dozvoljen je kao vojni doboš. [234]
Ahmed smatra da je svaki doboš, osim onog koji se koristi u vojsci i sl., mekruh.
Ibn 'Akil, učenjak hanbelijskog mezheba, vojni doboš smatra mustehabom u ratu i kaže: "...radi buđenja morala kod Allahovih štićenika i ulijevanja straha u srca neprijatelja." [235]

(Trščana) frula (jera')

Postoji razilaženje u vezi s propisom koji važi za nju.
Hanefije smatraju da zabranjeno je slušati svirale i nije dozvoljeno iznajmljivati ništa od njih. [236]
Malikije smatraju da dozvoljena je frula i truba (rog), s tim da neki kažu da je oboje mekruh. To je mišljenje imama Malika i navodi se u djelu ***El-Mudevvena.*** To važi u slučaju sklapanja braka (svadbe), a mimo toga haram je. [237]
Islamski pravnici šafijskog mezheba, razišli su se o pitanju frule. Er-Rafi'i kaže: "O pitanju frule postoje dva mišljenja: El-Begavijj smatra da je ispravnije mišljenje po kojem je frula haram, dok El-Gazalijj smatra da je dozvoljena i to mišljenje je najbliže (ispravnom), jer potiče (aktivira) čovjeka prilikom putovanja.
En-Nevevijj kaže: "Najispravnije mišljenje je da je frula haram, jer je ona svirka (muzika) sama po sebi.
Čak se kaže da je ona instrument koji sadrži sve melodije, osim manjeg broja njih, poput ostalih svirala. [238]

[234] ***Revdatu-t-Talibin***, 11/228.
[235] ***El-Insaf***, 8/343.
[236] ***El-Fetava-l-Hindijje***, 5/352, 4/449.
[237] ***Hašijetu-d-Desuki 'ale-š-Šerhi-l-Kebir***, 2/339; ***Eš-Šerhu-s-Sagir***, 2/502.
[238] ***Nihajetu-l-Muhtadž***, 8/281; ***Keffu-r-Ru'a'i 'an Muharremati-l-Lehvi ve-s-Sema'i bi Hamiši-z-Zevadžir 'an Iktirafi-l-Kebair***, 1/96-97.

Hanbelije smatraju da su (svi) muzički instrumenti, osim defa, haram poput svirala, najeva, čobanske frule, bez obzira da li se ona koristila povodom tuge ili radosti.
Ibnu-l-Hakem upitao je imama Ahmeda o korištenju svirale, poput frule, pa mu odgovori: "Smatram to pokuđenim." [239]

Udaranje palicama (kadib)

Islamski pravnici razilaze se o pitanju udaranja (sviranja) palicama.
Hanefije smatraju da sviranje (udaranje) palicama haram je, shodno riječima Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: "Slušanje muzičkih instrumenata grijeh je, sijelo na kojem svira se, grijeh je (fisk), a uživanje u tome kufr je ". [240] Misli se na kufr ni'meta (poricanja blagodati). [241]
Šafije se (unutar mezheba) razilaze o pitanju udaranja palicama po kožnim šiltetima (vesaid) i imaju dva mišljenja:
1. da je to pokuđeno (mekruh); i to kategorički tvrde irački islamski pravnici, jer se kadib ne odvaja od pjesme, niti se samostalno udara njime, nego to pjesmi povećava melodičnost (muzikalnost). Samim tim, on prati pjesmu koja je pokuđena, pa je i on mekruh.
2. da je to haram i njega zastupaju El-Begavijj i islamski pravnici Horosana. [242]

[239] ***Keššafu-l-Kina'***, 5/183; ***El-Insaf***, 8/342.
[240] Hadis: **"Slušanje muzike..."**, navodi El-'Irakijj u recenziji hadisa u djelu ***Ihjau 'Ulumud-Din***, 2/269, i kaže da prenosi ga Ebu-š-Šejh el-Asbehanijj od Mekhula kao mursel.
[241] ***Ed-Durru-l-Muhtar ve Reddu-l-Muhtar***, 5/223.
[242] ***Keffu-r-Rua'i 'an Muharremati-l-Lehvi ve-s-Sema'i bi Hamiši-z-Zevadžir 'an Iktirafi-l-Kebair***, 1/88.

Što se tiče hanbelijskog mezheba, Ibn Kudame kaže:
"Udaranje palicama mekruh je ako se tome pridruži nešto što haram ili mekruh je, poput udaranja rukom o ruku (pljeskanja rukama) u ritmu muzike, pjevanja i plesanja.
Ako nije prisutno ništa od toga, onda nije pokuđeno, jer to nije (muzički) instrument, niti se njime svira, niti se sam sluša, za razliku od ostalih muzičkih instrumenata.
U djelu ***El-Insaf*** stoji: "U pogledu udaranja (sviranja) palicama postoje dva mišljenja. Ibn Abdus kategorički tvrdi da je to haram." [243]

Lutnja ('ud)

Islamski pravnici razilaze se u vezi šerijatskog propisa koji se odnosi na lutnju. Većina islamskih pravnika smatra da, zabranjeno je sviranje lutnje i njeno slušanje, jer lutnja je jedan od muzičkih instrumenata. [244]
Es-Savi kaže: "Jedna grupa smatra da je lutnja dozvoljena. Prenosi se da su je slušali Abdullah ibn Omer, Abdullah ibn Dža'fer, Abdullah ibnu-z-Zubejr, Mu'avija ibn Ebu Sufjan, Amr ibnu-l-As i drugi, radijallahu anhum, kao i veći dio tabi'ina." [245]

[243] ***El-Mugni***, 9/174; ***Metalibu Uli-n-Nuha***, 5/253.
[244] ***Reddu-l-Muhtar***, 5/222; ***Eš-Šerhu-s-Sagir***, 2/503; ***Hašijetu-l-Kal'jubi***, 4/320; ***Keššafu-l-Kina'***, 5/183; ***Keffu-r-Ru'a'i***, 1/113.
[245] Podsjećamo čitaoca na riječi Ebu Tajjiba et-Taberija koji kaže: "Isto tako, ne možemo se složiti da je bilo ko od ranijih dobrih generacija (selefu saliha) kojima se to pripisuje to i činio. Ako je to činio neko od onih koji su došli poslije, to nije dozvoljeno, jer taj griješi u vezi s tim. Nije dužnost da se za njim (čovjek) povodi i napusti slijeđenje ispravnih i upućenih imama koji su sve uzeli od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, onako kako je objavljeno. Zbog toga mnogi napadaju ono što je ispravno. Za dokaz im se iznosi (ono što su rekli) ashabi, tabi'ini i dobri prethodnici, pa oni iznose kao dokaz (ono što su rekli) oni koji su došli poslije njih, a njima se ne priznaje da su (u svemu) u pravu kao što je

Oni koji kažu da je lutnja zabranjena razilaze se u vezi toga da li je to veliki ili mali grijeh, pa jedni je smatraju velikim, a drugi malim grijehom.
El-Maziri prenosi od Abdul-Hakema da rekao je: "Ako je (slušanje lutnje bilo) prilikom svadbe ili teškog posla, onda se ne odbacuje njegovo svjedočenje."
El-Maverdi kaže: "Neki učenjaci našeg mezheba smatrali su lutnju dozvoljenom za razliku od ostalih žičanih instrumenata.[246]

Kastanjete (saffakatani)

U šafijskom mezhebu preovladava mišljenje da je njihova upotreba i slušanje haram, jer to je običaj ženskobanjastih muškaraca, grešnika i alkoholičara. Korištenje kastanjeta podrazumijeva oponašanje spomenutih, a onaj ko oponaša neki narod i on je njegov.
Isto tako, užitak koji one proizvode potiče čovjeka na nemoral, i pijenje alkohola, pogotovo onoga koji je to tek nedavno ostavio (tj. alkohol i sl.). Slušanje toga je haram.
Što se tiče nenamjernog slušanja, to nije haram.[247]

Ostali žičani instrumenti

Islamski pravnici smatraju da je upotrebljavanje žičanih instrumenata haram, poput tambure, rebabe[248], violine, citre i ostalih žičanih instrumenata. Pod njihovom upotrebom misli se na njihovo sviranje.[249]

slučaj s ashabima. Da nas Allah zaštiti od toga da ne mognemo razlučiti šta je ispravno." (op. prev.)
[246] ***Eš-Šerhu-s-Sagir***, 2/503; ***Keffu-r-Ru'a'i***, 1/128.
[247] ***Keff-r-Ru'a'i 'an Muharremati-l-Lehvi ve-s-Sema'i bi Hamiši-z-Zevadžiri 'an Iktirafi-l-Kebairi***, 1/96 i nakon toga, ***Nihajetu-l-Muhtadž***, 8/281; ***Hašijetu-l-Kal'jubi***, 4/320.
[248] Muzički instrument sličan guslama. (op. prev.)

Poučavanje muzike

Hanefije, malikije i šafije smatraju da, zabranjeno je poučavati sviranju muzičkih instrumenata i muzici, kao i unajmljivati nekoga radi poučavanja tome,[250] shodno riječima Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem:
"Uistinu me Allah poslao kao milost i uputu svjetovima i naredio mi da uništim svirale i lutnje – tj. harfe i muzičke instrumente i kipove... Nije dozvoljena njihova prodaja, njihovo kupovanje, niti poučavanje tome."[251]

Nabavka muzičkih instrumenata

Šafije i hanbelije smatraju da, zabranjena je (haram) nabavka muzičkih instrumenata, pa makar se oni i ne koristili, jer njihova prisutnost vodi ka njihovom korištenju (upotrebi).
Oni kažu: Zabranjeno je uzimanje instrumenata koji simbolišu pijanke, poput tambure, lutnje, svirale, i slično tome.[252]

[249] ***Nihajetu-l-Muhtadž***, 8/281; ***Mugni-l-Muhtadž***, 4/429; ***El-Mugni***, 9/173; ***Keššafu-l-Kina'***, 5/183; ***Eš-Šerhu-s-Sagir***, 2/502-503; ***Hašijetu Ibn Abidin***, 5/223.
[250] ***Ed-Durru-l-Muhtar ve Reddu-l-Muhtar***, 1/30, 32; ***Dževahiru-l-Iklil***, 2/189; ***Nihajetu-l-Muhtadž***, 8/281; ***Mugni-l-Muhtadž***, 4/429; ***El-Mugni***, 9/173; ***Keššafu-l-Kina'***, 5/183.
[251] Hadis: **"Uistinu me Allah poslao kao milost i uputu svjetovima..."**, bilježi Ahmed, 5/257, kao hadis kojeg prenosi Ebu Umame. El-Hejsemijj ga navodi u djelu ***Medžme'u-z-Zevaid***, 5/69, i kaže: "Bilježe ga Ahmed i Et-Taberanijj. U njegovom senedu nalazi se Alijj ibn Jezid, a on je slab prenosilac hadisa.''
[252] ***Esna-l-Metalib***, 1/27; ***Mugni-l-Muhtadž***, 4/429; ***El-Mugni***, 1/77.

Zarađivanje putem (sviranja) muzičkih instrumenata

Hanefije i šafije smatraju da zarađivanje putem muzičkih instrumenta nije dobro i da se to mora zabraniti onome koji to čini. To u slučaju ako mu je pjevanje zanimanje (zanat) na osnovu kojeg zarađuje imetak.
Isto tako, tvrde da je pjevanje radi razonode ili radi stjecanja imetka haram i o tom pitanju nema razilaženja.
Ibn Abidin, u djelu ***El-Munteka*** kaže: "Žena koja je naričući ili svirajući bubanj ili svirale stekla imetak, dužna je da ga vrati njegovim vlasnicima ukoliko bude znala ko su oni, u protivnom, taj imetak, podijelit će kao sadaku. A ako ona ne bude tražila da joj plate, onda taj imetak pripada njoj." [253]
El-Maverdi kaže: "El-muhtesib (onaj koji naređuje dobro i zabranjuje loše), dužan je da zabranjuje stjecanje imetka putem vračanja i muzike i treba kazniti zbog toga onoga ko imetak daje (u tu svrhu), kao i onoga koji ga uzima."[254]

Pjevanje uz muzičke instrumente

Pjevanje može pratiti sviranje zabranjenog muzičkog instrumenta, ali može biti i bez njegove pratnje.
Ako pjevanje ne bude uz pratnju bilo kakvog muzičkog instrumenta, islamski učenjaci razilaze se o propisu u vezi s tim, kao što je detaljno navedeno pod pojmom ***istima'un.***

[253] ***Reddu-l-Muhtar*** 5/34, 4/382; ***El-Fetava-l-Hindijje***, 5/349.
[254] ***Ahkamu-s-Sultanijje***, Maverdijj str.258; ***Mugni-l-Muhtadž***, 4/192; ***Hašijetu-l-Kal'jubi***, 4/205.

Ako pjevanje prati sviranje zabranjenog muzičkog instrumenta, hanefije, malikije, hanbelije i većina šafija smatraju da je to zabranjeno (haram). Drugi dio šafija smatra da zabranjen je muzički instrument, a da je pjevanje pokuđeno.[255]

Slušanje muzičkih instrumenata

Islamski pravnici smatraju da slušanje zabranjenih muzičkih instrumenata haram je, kao i sjedenje (na mjestima) u prostoru u kojem se svira.
Malik kaže: "Smatram da čovjek treba napustiti sijelo gdje se za svirku koriste keber, svirale i drugi muzički instrumenti." [256]
Asbeg kaže: "Neki čovjek pozvao je Abdullaha ibn Mes'uda, radijallahu anhu na svadbu (velimu).Po dolasku začuo je muziku i nije ušao.(Čovjek) ga upita: "Šta ti je?" "Čuo sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem da veli: „Onaj ko poveća broj ljudi (svojim prisustvom), i on je njihov. Onaj ko bude zadovoljan onim što ljudi rade, saučesnik je u onome šta rade. [257]
Neki islamski pravnici tvrde da onaj ko sluša zabranjene muzičke instrumente grešnik je (fasik).
Ibnu-l-Kajjim kaže: "Lutnja, tambura i drugi muzički instrumenti haram su, a onaj ko ih sluša je grešnik (fasik)." [258]

[255] ***Fethu-l-Kadir***, 6/36; ***Mevahibu-dž-Dželil***, 6/153; ***Revdatu-t-Talibin*** 11/228; ***Mugni-l-Muhtadž*** 4/428; ***Keššafu-l-Kina*** 6/422; ***Hašijetu-dž-Džumel*** 5/380-381; ***Nihajetu-l-Muhtadž*** 8/281.
[256] ***Reddu-l-Muhtar*** 5/221; ***Mevahibu-dž-Dželil***, 6/8; ***Revdatu-t-Talibin***, 11/228; ***Keššafu-l-Kina***, 5/183.
[257] Hadis: **"Onaj ko poveća broj ljudi (svojim prisustvom), on je njihov..."**, navodi Ibn Hadžer u djelu ***El-Metalibu-l-'Alijje*** 2/42, i kaže da ga navodi Ebu Ja'la. Verifikator tog djela prenosi od El-Busirijja da je on za lanac prenosilaca tog hadisa rekao da je prekinut (munkati').
[258] ***Igasetu-l-Lehefan min Mesajidi-š-Šejtan***, 1/248.

Svjedočenje muzičara (onog koji svira) i onoga koji sluša muzičke instrumente

Islamski pravnici smatraju da ne prima se sjedočenje muzičara (onoga koji svira) i onoga koji sluša zabranjene muzičke instrumente, poput svirala, tambura i mnogih drugih muzičkih instrumenata [259].

Liječenje putem slušanja muzičkih instrumenata

Šafije smatraju da dozvoljeno je liječenje slušanjem zabranjenih muzičkih instrumenata iz nužde.
Er-Remli kaže: "Ukoliko bi dva pouzdana liječnika rekla da bolesniku ne koristi ništa drugo do slušanje lutnje, onda će se postupiti po njihovim riječima, poput liječenja onim što je nečisto, jer se u njemu nalazi alkohol."
Na to je mislio El-Halimi kad rekao je: "Dozvoljeno je slušanje muzičkog instrumenta ako koristi prilikom bolesti (radi liječenja), tj. onome ko ima takvu bolest [260] i nema mu drugog lijeka do slušanja muzičkih instrumenata." [261]
Eš-Šibramlisi kaže: "Muzički instrument dozvoljeno je koristiti ako pouzdan doktor obavijesti bolesnika da se neće izliječiti ukoliko ne bude slušao muzički instrument, a u tom momentu ne bude nikakav drugi instrument osim zabranjenog." [262]

---

[259] ***Ed-Durru-l-Muhtar bi Hamiši-r-Reddi-l-Muhtar***, 4/382, ***Šerhu-l-Kebir ve Hašijetu-d-Desuki,*** 2/166,167, ***Šerhu-l-Hireši***, 7/178, ***Hašijetu-š-Šihabi-r-Remli bi Hamiši Esna-l-Metalibi***, 4/242, ***Keššafu-l-Kina***, 6/424

[260] Pod tim misli se na psihička oboljenja. Ta terapija danas se primjenjuje u nekim duševnim bolnicama. (op. prev.)

[261] ***Nihajetu-l-Muhtadž***, 8/281.

[262] ***Hašijetu-š-Šibramlisi me'a Nihajeti-l-Muhtadž***, 3/385.

Hanbelije kažu: Zabranjeno je liječenje putem slušanja muzike. To je zabranjeno zbog općenitosti Poslanikovih, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: "Nemojte se liječiti onim što zabranjeno je." [263,264]

Oporuka o korištenju bubnja (doboša)

Šafije i hanbelije smatraju da ako neko oporuči da koristi se bubanj (doboš) i posjeduje:
- bubanj koji koristi se prilikom sviranja i ne može se upotrijebiti za nešto što je dozvoljeno
- i bubanj koji dozvoljeno je korisiti poput ratnog doboša koji koristi se za zastrašivanje (neprijatelja)
- ili bubanj (doboš) koji koriste hadžije da bi oglasile pokret ili odmor i sl., osim zabranjene kube,

onda se oporuka odnosi na ono što dozvoljeno je kako bi bila ispravna, jer se pretpostavlja da je on time želio postići nagradu (sevap), a ona se postiže na osnovu onoga što ne utječe na ispravnost oporuke.
Ako se ona može odnositi na ono što dozvoljeno je, onda se nasljedniku daje izbor (da izabere ono što je dozvoljeno od tih bubnjeva).
Ukoliko bude posjedovao samo bubnjeve za koje nije ispravna oporuka, onda se ona poništava.
Ako bi oporučio (nekome da mu pripada) bubanj koji koristi se za svirku (muziku), oporuka se poništava, jer to je grijeh, osim u slučaju da se može korisititi za rat, prilikom putovanja hadžija ili u neku drugu dozvoljenu i korisnu svrhu.

---

[263] ***Keššafu-l-Kina'***, 2/76.

[264] Hadis: **"Nemojte se liječiti onim što zabranjeno je "**, bilježi Ebu Davud, 4/207, kao hadis koji prenosi Ebu-d-Derda'. El-Munavi u djelu ***Fejdu-l-Kadir***, 2/216, kaže: "U lancu prenosilaca ovog hadisa se nalazi Isma'il ibn 'Ajjaš. U vezi s njim ima nekih prigovora."

U tom slučaju može se korigovati oporuka tako da bude validna (punovažna) i obuhvati ono što ona sadrži, bez obzira da li taj bubanj bio u obliku u kojem jest ili nakon izmjene bude nosio ime bubnja.
Ukoliko se (bubanj) ne bi mogao prilagoditi ni na koji drugi način osim tako da se više ne zove bubanj, onda se oporuka poništava (smatra nevažećom). [265]
Hanbelije kažu: Ako oporuči (nekome) def, oporuka je ispravna, jer Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: "Oglasite ovaj brak i udarajte u def tim povodom." [266]
Nije ispravna oporuka (kojom se nekome ostavlja) svirala, tambura, kastanjete, niti lutnja, jer to se koristi za zabranjeno sviranje, bez obzira da li se na tim instrumentima nalazile žice ili ne, jer su ti instrumenti spremni za upotrebu u ono što predstavlja grijeh za razliku od drugih instrumenata.
To je skoro kao i da imaju žice. [267]

Prodaja muzičkih instrumenata

Prodaja zabranjenih muzičkih instrumenata za malikije, šafije, hanbelije, Ebu Jusufa i Muhammeda [268], a takva je i fetva hanefija, zabranjena je (haram), poput tambure, kastanjeta, svirala, rebabe i lutnje, [269] zbog toga što Ebu Usama, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

[265] ***Nihajetu-l-Muhtadž***, 6/52; ***Mugni-l-Muhtadž***, 3/46; ***El-Mugni***, 6/152-153.
[266] Hadis: **"Oglašavajte brak..."**, ranije je navedeno ko ga bilježi.
[267] ***El-Mugni***, Ibn Kudame, 6/153.
[268] Ebu Jusuf i Muhammed su Ebu Hanifini, rahimehullah, učenici. (op. prev.)
[269] ***Reddu-l-Muhtar***, 5/134; ***Eš-Šerhu-s-Sagir***, 3/22; ***Mugni-l-Muhtadž***, 2/11; ***Nihajetu-l-Muhtadž***, 3/383; ***Keššafu-l-Kina'***, 3/155; ***El-Hisbe***, Ibnu-l-Ihvea, str. 89.

"Allah me je poslao kao milost i uputu svjetovima i naredio mi da uništim (iskorijenim) svirale, harfe i muzičke instrumente. Nije dozvoljena njihova prodaja, niti njihovo kupovanje, niti poučavanje tome, niti trgovanje time, a korist od njih haram je pjevačicama." [270]
Prema jednom šafijskom mišljenju ispravna je prodaja zabranjenih muzičkih instrumenata ako se njihovi komadići (nakon lomljenja) smatraju imetkom, jer se u tom slučaju može očekivati neka korist od toga, tj. od tih krhotina (dijelova) koje imaju vrijednost, kao što je ispravna prodaja ždrebeta, mada od njega u tom trenutku nema koristi. [271]
Ebu Hanife smatra dozvoljenom prodaju muzičkih instrumenata, jer oni predstavljaju imetak koji ima vrijednost. Oni se mogu koristiti u nešto drugo mimo muzike, poput ropkinje pjevačice, tako da obavezna je (da se isplati) njena vrijednost mada nije ispravno to zbog čega se prodaje. [272]
Što se tiče dozvoljenih muzičkih instrumenata, poput nefira i doboša koji ne spadaju u tamburine, njihova prodaja dozvoljena je. [273]

Iznajmljivanje muzičkih instrumenata

Islamski pravnici smatraju da nije dozvoljeno iznajmljivanje zabranjenih muzičkih instrumenata, jer svrha (korist) u koju se upotrebljavaju nije dozvoljena, pa je tako haram da se uzima novčana nadoknada za njihovo iznajmljivanje. Naime, uvjet da bi iznajmljivanje bilo ispravno je da korist (koja se postiže iznajmljivanjem) bude dozvoljena.

[270] Hadis: **"Allah me je poslao..."** već je ranije prethodilo ko ga bilježi.
[271] ***Mugni-l-Muhtadž***, 2/12; ***Hašijetu-dž-Džummel***, 3/27.
[272] ***Reddu-l-Muhtar***, 5/134-135.
[273] ***Hašijetu-dž-Džummel***, 3/27.

Po jednom malikijskom mišljenju dozvoljeno je njihovo iznajmljivanje za svadbe, ali je ispravnije mišljenje da je to zabranjeno. Što se tiče muzičkih instrumenata koji nisu zabranjeni, dozvoljeno je njihovo iznajmljivanje. [274]

Posuđivanje muzičkih instrumenata

Islamski pravnici smatraju da je jedan od uvjeta (šarta) u vezi s onim što se posuđuje, da treba biti dozvoljena svrha u koju se (posuđena stvar) koristi. Nije dozvoljeno posuđivanje (nečega) što se ne koristi u šerijatski dozvoljenu svrhu, poput zabranjenih muzičkih instrumenata.

Uništavanje muzičkih instrumenata

Islamski pravnici smatraju da dozvoljene muzičke instrumente nije dozvoljeno uništavati, niti lomiti, nego je to zabranjeno (haram). Što se tiče zabranjenih muzičkih instrumenata, oni nemaju vrijednost prilikom pravljenja, niti zbog svrhe u koju se prave i dužnost (vadžib) je da se uništavaju, [275] na osnovu onoga što prenosi Abdullah ibn Abbas, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

[274] ***Durru-l-Muhtar***, 5/34; ***Fetava-l-Bezazijje me'a-l-Fetava-l-Hindijje***, 5/41; ***Šerhu-s-Sagir***, 4/10-11; ***Hašijetu-d-Desuki***, 4/18; ***El-Muhezzeb***, 1/394; ***Mugni-l-Muhtadž***, 2/335; ***Keššafu-l-Kina'***, 3/559.

[275] ***Ed-Durru-l-Muhtar***, 5/135; ***Tekmiletu Fethi-l-Kadir***, 7/405; ***Šerhu-l-Muhalla ve-l-Kal'jubi***, 3/33; ***Keffu-r-Ru'a'i 'an Muharremati-l-Lehvi ve-s-Sema'i***, 1/12; ***El-Mugni ve-š-Šerhu-l-Kebir***, 5/446; ***Igasetu-l-Lehefan min Mesajidi-š-Šejtan***, 1/248.

"Poslan sam da uništim sviralu i doboš" [276], kao i zbog Poslanikovih, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: "Allah mi je naredio da iskorijenim (uništim) pjevačice i muzičke instrumente." [277]

Šafije pojašnjavaju način uništavanja muzičkih instrumenata, pa kažu: Najispravnije je da se oni u potpunosti ne lome, jer je moguće da se izmijeni njihov oblik tako da se sačuva dio imetka. Vladar ima pravo da (naredi da se u potpunosti unište) za kaznu i opomenu.

Oni se rastavljaju tako da ponovo budu dijelovi kao prije njihovog sastavljanja kako bi se time spriječilo da budu muzički instrumenti i da imaju oblik muzičkih instrumenata koji je zabranjen.

Drugo mišljenje u šafija, nasuprot ispravnijem, je da se oni ne moraju u potpunosti rastaviti, nego samo u onolikoj mjeri koliko je dovoljno da se ne mogu upotrebljavati kao muzički instrumenti. Nije dovoljno samo ukloniti žice, jer su one odvojene (tj. zaseban dio).

Treće mišljenje je da se oni lome sve dotle dok više nikako ne mognu upotrebljavati se kao zabranjeni muzički instrumenti.

Šafije navode da se muzički instrumenti koji su u zimija [278] ne uništavaju, jer njemu je dozvoljeno da se koristi njima, osim u slučaju da bude uzrok da ih čuje onaj ko nije u njihovoj kući, tj. u njihovoj mahali, ukoliko se nalaze među muslimanima.

Ako budu sami u nekom gradu, tj. u gradu u kojem nema muslimana, onda neće biti uznemiravani. [279]

[276] Hadis: **"Poslan sam da uništim sviralu i doboš"**, bilježi Ibn Dževzijj u djelu ***Telbisu-l- Iblis***, str. 323. Ibn Hadžer u djelu ***Et-Tehzib***, 56/51, ukazuje na slabost ove predaje hadisa.

[277] Hadisu: **"Allah mi je naredio da iskorijenim (uništim) pjevačice i muzičke instrumente"**, u petom paragrafu već je prethodio hadis sličan po značenju.

[278] Nemusliman u islamskoj državi. (op. prev.)

[279] ***Mugni-l-Muhtadž***, 2/285; ***Nihajetu-l-Muhtadž***, 5/166-168;

Nadoknada za muzičke instrumente

Islamski pravnici smatraju da muzičke instrumente, poput vojnog doboša i defa čija upotreba dozvoljena je prilikom svadbe, zabranjeno uništavati i da treba nadoknaditi njihovu vrijednost ako ih neko slomi ili uništi.

Šafije, hanbelije, Ebu Jusuf i Muhammed smatraju da čovjek nije ništa dužan ukoliko uništi zabranjene muzičke instrumente, jer je njihova korist (svrha u koju se koriste) zabranjena, a ono što je zabranjeno ne nadoknađuje se. Pored toga, dužnost (vadžib) je da ih uništava onaj ko je to u stanju. [280]

Krađa muzičkih instrumenata

Islamski pravnici razilaze se u vezi sprovođenja šerijatske kazne nad onim ko ukrade zabranjene muzičke instrumente ili neke druge.

Hanefije i hanbelije, a to je ujedno i ispravnije mišljenje u šafijskom mezhebu, smatraju da se ne odsijeca ruka onome ko ukrade muzičke instrumente, ali se razilaze u obrazloženju toga kao i razlogu zbog kojeg mu se ne odsijeca ruka.

Hanefije kažu: Nema odsijecanja ruke prilikom krađe svih zabranjenih muzičkih instrumenata, jer po Ebu Jusufu i Muhammedu Eš-Šejbaniju oni nemaju vrijednosti, argumentujući to time da onaj koji ih uništi nije dužan da nadoknadi štetu.

Prema Ebu Hanifi, je obavezna nadoknada štete onome ko ih uništi pošto oni predstavljaju imetak koji ima vrijednost, (u ovom slučaju) moguće je da je onaj koji ih je uzeo (tj. ukrao) uradio to s namjerom da ih polomi (uništi),

Hašijetu-l-Kal'jubi, 3/33.

[280] ***Reddu-l-Muhtar***, 5/135; ***Tekmiletu Fethi-l-Kadir***, 7/405; ***Nihajetu-l-Muhtadž***, 5/166-168; ***Mugni-l-Muhtadž***, 2/285; ***El-Mugni ve-š-Šerhu-l-Kebir***, 5/445-446.

te je to sumnja na osnovu koje se otklanja izvršavanje kazne za krađu, tj. odsijecanje ruke.

Razilaze se o pitanju ratnog doboša (bubnja), pa tako jedni smatraju da se odsijeca ruka kradljivcu, jer to predstavlja imetak koji ima vrijednost i čija svrha nije zabava (muzika), pa samim tim ne predstavlja muzički instrument.

Es-Sadru-š-Šehid odabrao je mišljenje, a ono je najispravnije, da nije dužnost da mu se odsiječe ruka, jer taj doboš može se upotrijebiti i kao muzički instrument, mada ima drugu svrhu, tj. kao što je pogodan da se koristi prilikom bitke, isto tako se može koristiti i prilikom sviranja.

Ta mogućnost- da se koristi prilikom sviranja- sumnja je koja otklanja kaznu odsijecanja ruke. [281]

Hanbelije kažu: Nema odsijecanja ruke za krađu muzičkog instrumenta poput tambure, frule (svirale) i flaute, makar to dostizalo vrijednost (nisaba) zbog kojeg se odsijeca ruka, jer je muzički instrument po idžma'u grijeh, pa se zbog krađe tog instrumenta ne odsijeca ruka, poput (krađe) alkohola.

Isto tako, ne odsijeca se ruka zbog (skupocjenih) ukrasa koji se nalaze na muzičkom instrumentu, makar dostizali vrijednost zbog koje se odsijeca ruka, jer je on povezan s onim zbog čega se ne odsijeca ruka i ide uz njega pa sliči drvetu. [282]

Šafije koje zastupaju mišljenje suprotno ispravnijem to opravdavaju riječima da je Zakonodavac dao ovlast (slobodu) da se slome (unište) zabranjeni muzički instrumenti, poput tambure, frule i dr., ali je otklanjanje grijeha na lijep način preporučeno. Zbog toga to predstavlja sumnju koja utječe da se ne izvrši kazna odsijecanja ruke. [283]

[281] ***Fethu-l-Kadir ve Šerhu-l-'Inaje 'ale-l-Hidaje bi Hamiši Fethi-l-Kadir***, 4/232; ***Ed-Durru-l-Muhtar bi Hamiši Reddi-l-Muhtar***, 3/198.

[282] ***Keššafu-l-Kina'***, 6/130-131.

[283] ***Mugni-l-Muhtadž***, 4/160; ***Esna-l-Metalib***, 4/139.

Malikije, a to je ujedno i ispravnije mišljenje šafija, smatraju da se ne odsijeca ruka zbog krađe tambure, lutnje, frule (svirale) i drugih zabranjenih muzičkih instrumenata, osim u slučaju da oni, nakon što budu polomljeni (uništeni), tj. nakon što se lomljenjem izmijeni njihov oblik i izgubi njihova svrha, dostignu vrijednost zbog koje se odsijeca ruka, jer je kradljivac tada, ukrao imetak koji se čuva...

Pozivanje u islam putem muzike [284]

Pitanje:

Mi živimo u Engleskoj. U privatnim školama tokom raspusta predajemo vjeronauku i arapski jezik djeci koja dolaze iz Indije, Pakistana, Jemena i drugih zemalja.
Ta djeca u državnim školama uče muzičko i likovno radi zainteresovanosti, te kako bi im to pomoglo da razumijevaju i duhom budu prisutni. Kada dođu u naše islamske škole tokom raspusta i ne nađu te stvari koje ih primamljuju, oni ih onda izbjegavaju.
Da li je dozvoljeno da koristimo muzičke instrumente prilikom izvođenja ilahija radi te djece, kao što je djeci dozvoljeno da se igraju igračkama i lutkama kako bi se pridobila da pohađaju ove islamske škole i poučila svojoj vjeri?

[284] ***Fetava Ledžneti-d-Daimeti li-l-Buhusi-l-'Ilmijje ve-l-Ifta'***, 12/184-186; sabrao i priredio: šejh Ahmed ibn Abdur-Rezzak Ed-Duvejš, Daru-l- Bulunsijje, Er-Rijad, 1421./2000.

Odgovor:

Nije dozvoljena upotreba muzičkih instrumenata, niti prilikom izvođenja ilahija, niti nečeg drugog, niti u edukaciji, niti van toga, shodno riječima Uzvišenog: *„ Ima ljudi koji kupuju priče za razonodu, da bi, ne znajući koliki je to grijeh, s Allahova puta odvodili... „* [285]
Kao i zbog hadisa koji bilježi Buharija od Abdu-r-Rahmana ibn Gunma el-Eš'arija koji kaže: "Pričao mi je Ebu Amir ili Ebu Malik el-Eš'arijj, a tako mi Allaha nije slagao, da je čuo Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da kaže:
„U mom ummetu će biti ljudi koji će ohalaliti blud, svilu, alkohol i muzičke instrumente".
Ti ljudi će se sklonuti u podnožje velikog brda (planine), (čoban) će ujutro puštati na pašu njihovu stoku i navečer je vraćati. Doći će im neko ko je muhtač, pa će mu reći: 'Dođi sutra!' Te noći Allah će ih uništiti i srušiti to brdo na njih. One koje tom prilikom ne uništi, pretvorit će u majmune i svinje i tako će ostati sve do Sudnjeg dana.'" [286]
Međutim, njih treba privlačiti lijepim ilahijama u kojima nema ništa zabranjeno, prikladnim nagradama i drugim što je privlačno i poticajno i u čemu nema ništa zabranjeno.

[285] Kur'an, sura ***Lukman***, 6.
[286] Bilježe ga Buharija, 6/243 (kao mu'allek), Ebu Davud 4/319, hadis br. 4039; Ibn Hibban 15/154, hadis br. 6754; Et-Taberanijj u djelu ***El-Mu'džemu-l-Kebir***, 3/282, hadis br. 3417; El-Bejhekijj u ***Sunenu***, 3/272, 10/221. Ibn Hadžer naveo je kompletan sened ovog hadisa do Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u djelu ***Tagliku-t-Ta'lik 'ala Sahihi-l-Buharijj***, 5/17 i nakon toga. V. ***Fethu-l-Bari***, 10/51, hadis br. 5590; ***Tehzibu-s-Suneni Ebu Davud***, Ibnu-l-Kajjimov, 5/270-272.

Allah, subhaneh, Svojim robovima nije zabranio ništa, a da kao zamjenu za to nije dao nešto što je halal (dozvoljeno) i dostupno, kao što Uzvišeni kaže:" ... *a onome koji se Allaha boji, On će izlaz naći".* [287]
I kaže Uzvišeni:" *A onome ko se Allaha boji, On će sve što mu treba učiniti dostupnim".* [288]
Molimo Allaha da nas pomogne u onome čime je On zadovoljan i u čemu je dobro za Njegove robove.
Od Allaha dolazi pomoć. Neka je salavat i selam na našeg vjerovjesnika Muhammeda, na njegovu porodicu i njegove drugove.

Stav islama o poeziji i pjesmi [289]

Pitanje:

Kakav je stav islama o poeziji? Da li je pjesma u kojoj se spominje Allahovo ime i prilikom koje se koriste defovi u našoj zemlji dozvoljena? Koja je poezija dozvoljena, a koja zabranjena?

Odgovor:

Ako poezija sadrži laž, širk, upotrebu muzičkih instrumenata, besraman govor ili poticanje na zlo i sl., zabranjena je.
Ako sadrži poziv ka dobru, vjerskim mudrostima, potpomaganju istine i sl., onda je ona propisana (dozvoljena).
Ukratko, propis o poeziji ograničava se na ono što ona sadrži.

---

[287] Kur'an, sura ***Et-Talak***, 2.
[288] Kur'an, sura ***Et-Talak***, 4.
[289] ***Fetava Ledžneti-d-Daimeti li-l-Buhusi-l-'Ilmijje ve-l-Ifta'***, 12/186-187, sabrao i priredio: šejh Ahmed ibn Abdur-Rezzak ed-Duvejš, Daru-l- Bulunsijje, Er-Rijad, 1421./2000.

Međutim, upotreba defa dozvoljena je samo ženama prilikom svadbe kako bi se brak oglasio, a isto tako i prilikom bajrama i to samo za žene.
Od Allaha dolazi pomoć. Neka je salavat i selam na vjerovjesnika Muhammeda, njegovu porodicu i ashabe.

Da li se može primiti islam i potom slušati muzika? [290]

Pitanje:

Moj nastavnik kršćanin je. On želi primiti islam, ali postoje dva razloga koja ga sprečavaju, kao što kaže: prvi je što on voli da sluša muziku, a islam to zabranjuje, a drugi je što mnogo voli svoju majku koja je časna sestra i ako primi islam to će je razljutiti i neće mu ostaviti nasljedstvo.

Odgovor:

Nevjernici su, naravno, materijalisti. Oni razmišljaju samo o dunjaluku. Spomenuti se ustručava (primiti islam) zbog muzike i nasljedstva, a može vječno ostati u Vatri. Izlaže se vječnom boravku u Džehennemu. Dužnost mu je da primi islam.
Savjetuj ga (riječima): "Primi islam, brate, makar slušao i muziku. Slušanje muzike je grijeh, ali to da ostaneš kršćanin je veliki kufr zbog čega ćeš, ako umreš kao nevjernik, ostati vječno u Džehennemu.
Što se nasljedstva tiče, ako želiš sakriti svoj islam od majke i ne želiš je obavijestiti, to nije nikakav problem, jer nisi dužan pred njom da izjaviš da si musliman."
Zatim ga podsjeti na to da je budući svijet bolji od ovoga.

---

[290] Pitanje i odgovor preuzeti su s predavanja pod naslovom **Bejan fi 'Umreti Ramadan** koje je održao šejh Muhammed ibn Salih el-Munedždžid (audiozapis).

Postepeno ostavljanje muzike [291]

Pitanje:

Šta mislite o onome ko u svome autu i svojoj kući drži islamske kasete i kasete s muzikom, pa ponekad sluša jedne, a ponekad druge? Navedite mi način kako da se udaljim od pjesama, malo pomalo.

Odgovor:

Nema malo pomalo! Šta misliš da se zapališ? Hoćeš li svome prijatelju reći: "Gasi me malo pomalo", ili ćeš reći: "Pospi me vodom i udalji od vatre"? Ti sada pjevaš. To je put do (džehennemske) vatre. Hoću li te odvraćati malo pomalo, ili te odmah u potpunosti udaljiti s tog puta?
Nema malo pomalo, brate. Što prije se pokaj Allahu, bez odlaganja (bez postepenosti). Nije uredu da slušaš muziku i Kur'an. Ibnu-l-Kajjim kaže: "Ljubav prema Kur'anu i ljubav prema muzici ne mogu se spojiti (tj. biti zajedno) u čovjekovom srcu."
U hadisu koji prenosi Ibn Mes'ud, hadis je merfu', dok neki kažu da je mevkuf, stoji: "Neće se spojiti (biti zajedno) ljubav prema Kur'anu i ljubav prema muzici u srcu vjernika."
Onaj ko to spaja, on hoće da pjeva i da sluša islamske kasete i na kraju, šta će prevladati? Pjesme, zbog toga što Kur'an ne ulazi u srce koje je pokvareno. Kur'an je čist.
Kad bi donio nečist i miris i spojio ih, to dvoje ne mogu biti zajedno. Miris bi se izgubio. Ne može to dvoje zajedno.
Istina ne može živjeti uz neistinu. Ne može to dvoje u jednu posudu, kao što neki ljudi kažu:
"Malo srce, malo tvoj Gospodar." To je širk!

[291] Pitanje i odgovor preuzeti s predavanja pod naslovom **Lev Ennellahe Hedani,** koje je održao šejh Se'id ibn Musfir (audiozapis).

Nema tu "malo srce, malo tvoj Gospodar", nego sve vrijeme treba da bude posvećeno Allahu, jer Allah poručuje:
Reci: "Klanjanje moje, i obredi moji, i život moj i smrt moja doista su posvećeni Allahu, Gospodaru svjetova, Koji nema saučesnika." [292]
Sve vrijeme treba biti posvećeno Allahu. Namaz radi Allaha, jedenje – jedem radi Allaha; spavanje – spavam radi Allaha; buđenje – budim se radi Allaha; posao u uredu – radi Allaha; učenje - radi Allaha; odlazak u čaršiju – radi Allaha; gledanje – radi Allaha, razmišljanje..., sve u životu radi Allaha!
Ibn Mes'ud kaže: "Ja se nadam Allahovoj nagradi i dok spavam i dok sam budan."
Što se tiče komadanja vjere, malo srce, malo tvoj Gospodar, malo klanjaj, malo pjevaj, i odvrati me malo pomalo, kao što ti kažeš, to nije u redu.
Nije ti dozvoljeno, brate muslimanu, koji slušaš muziku da spajaš to i islamske kasete. Savjetujem ti da se pokaješ Allahu. Sakupi te loše kasete iz kuće i automobila i odnesi ih u islamski studio i zamijeni za druge.
Slušaj Allahov govor i hadise Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, jer ustrajavanje u grijehu je pogrešno. Krajnje pogrešno. Tako te šejtan zavodi muzikom. Uzvišeni Allah kaže: *"I zavodi glasom svojim koga možeš".* [293]
Šta je to šejtanov glas? To je muzika. To je ovo.
Ona počinje od šejtana, a kraj joj je - srdžba Milostivog.

[292] Kur'an, sura ***El-En'am,*** 162-163.
[293] Kur'an, sura ***El-Isra',*** 64.

Upotreba muzičkih melodija u mobitelu [294]

Pitanje:

Da li ima sumnje u vezi s korištenjem mobilnog telefona u kojem su snimljene muzičke melodije? Da li se te melodije smatraju muzikom ili ne? Pravo da kažem, ja se mogu kloniti toga koristeći mobilni telefon u kojem se ajet upotrebljava kao zvuk za zvono.

Odgovor:

Hvala Allahu. Podešavanje mobitela da koristi muzičke melodije ružno je i zabranjeno, jer je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio muzičke instrumente rekavši: "U mom ummetu bit će ljudi koji će ohalaliti blud, svilu, alkohol i muzičke instrumente..." [295]
Dokaz da su muzički instrumenti zabranjeni, može se izvući iz dvije naznake, spomenute u hadisu:
A: Poslanikove riječi: „***ohalaliti***" jasno ukazuju da se ono što je loše, a u šta spadaju i muzički instrumenti, zabranjeno po islamu, te će ih neki ljudi ohalaljivati,
B: muzički instrumenti spominju se i uz drugo što je kategorički i nedvosmisleno zabranjeno, kao što su blud i alkohol. Da muzički instrumenti nisu zabranjeni, ne bi bili spominjani u tom kontekstu. [296]
Šejhu-l-islam (Ibn Tejmijje), rahimehullah, kaže:
"Ovaj hadis, upućuje na zabranjenost muzičkih instrumenata (**el-me'azif**).

[294] www.islam-qa.com: **Istihdamu Negematin Musikijjetin fi-l-Hatifi -dž-Dževval,** pitanje br. 47407.
[295] Bilježi ga Buharija, hadis br. 5590.
[296] Šejh El-Albanijj, ***Es-Silsiletu-s-Sahiha***, 1/140-141, uz manje izmjene.

El-me'azif, prema lingvističarima označava muzičke instrumente. Taj naziv obuhvata sve muzičke instrumente." [297]
Može se izbjeći korištenje zabranjenih muzičkih melodija tako da se mobitel podesi na obično zvono i sl., ono što ne spada u muzičke melodije.
Stalna komisija za izdavanje fetvi (u S. Arabiji), upitana je o muzičkim melodijama u mobitelu, pa je odgovorila:
"Nije dozvoljeno korištenje muzičkih melodija u mobitelu, niti u drugim uređajima [298], jer je slušanje muzičkih instrumenata zabranjeno (haram), na što upućuju dokazi iz Kur'ana i sunneta. One se mogu zamijeniti korištenjem običnog zvona (telefona). Allah je Taj Koji pomaže." [299]
Onaj koji je postavio spomenuto pitanje naveo je da može podesiti telefon na učenje kur'anskog ajeta. Najbolje bi bilo da to ne radi, jer postoji bojazan da je to vid omalovažavanja Kur'ana.
Uzvišeni Allah, objavio je Kur'an da bude knjiga upute onome što je najispravnije, tako da se ona uči, o njoj se razmišlja i po njoj postupa, a ne da bude sredstvo za upozoravanje (telefonski poziv i sl.). Onome koji je postavio navedeno pitanje dovoljno je da podesi mobitel na obično zvono.

A Allah najbolje zna.

Stalna komisija za naučna istraživanja i izdavanje fetvi
član:
Abdullah ibn Gudejan
zamjenik predsjednika komisije:
Abdur-Rezzak 'Afifi
predsjednik:
Abdul-Aziz ibn Abdullah ibn Baz

[297] ***Medžmu'u-l-Fetava***, 11/535.
[298] Poput kompjutera i sl. (op. prev.)
[299] ***Medželletu-d-Da'va***, br. 1795, str. 42.

Završna riječ

Brate muslimanu i sestro muslimanko!
Imali ste priliku na prethodnim stranicama da se upoznate s propisom o muzici i onim što je u vezi s tim.
Svjesni smo da ovo djelo nije savršeno, uostalom savršenstvo pripada samo Allahu.
Postoji mnogo predavanja, članaka i knjiga koje govore o ovoj temi. Trudili smo se da predstavimo ono najbitnije i najzanimljivije što bi svaki musliman i muslimanka trebalo da znaju u vezi s muzikom.
Prvenstveni cilj jeste, da muslimane upozorimo na ono što je loše, kako bi se toga klonili. Uostalom, to nam naređuje Allah, subhaneh, kad kaže:" *I neka među vama bude onih koji će na dobro pozivati i tražiti da se čini dobro, a od zla odvraćati, - oni će šta žele postići".* [300]
Ako bi zapostavili naređivanje dobra i odvraćanje od lošeg, onda bi sami bili odgovorni za posljedice koje mogu uslijediti.
Huzejfe, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Tako mi Onoga u Čijoj ruci je moja duša, vi ćete naređivati dobro i odvraćati od zla, ili će Allah uskoro poslati Svoju kaznu na vas, pa ćete Ga poslije toga moliti, a On vam se neće odazvati." [301]
Smatramo da ima dosta iskrenih muslimana koji su željni da izvršavaju ono što im je Allah naredio i da se klone onoga što im je On zabranio, ali počesto nisu upućeni u vjerske propise, tako da zapadnu i u neke harame.

[300] Kur'an, sura *Al 'Imran*, 104.
[301] Prenosi Tirmizija i kaže da je hadis hasen.

Zbog toga je dužnost onih koji su studirali vjerske znanosti i učenih, da te ljude upute, a ukoliko to ne bi učinili bili bi grešni.
Znanje koje Allah daje nije samo blagodat, nego i obaveza. Oni kojima je Allah dao znanje i uputio ih u propise vjere, trebalo bi da imaju na umu činjenicu da će prva osoba, na Sudnjem danu, koja će biti bačena u Džehennem biti - **UČENJAK**!
Ne neuki čovjek, nego - **UČENJAK**! [302]
Zato, praktikovanjem znanja i upućivanjem ljudi treba da dokaže istinitost i iskrenost svoje tvrdnje da je znanje tražio samo **ALLAHA** radi!
Svjestan sam činjenice da će ova knjiga prvo dospjeti u ruke onih koji ne slušaju muziku, i zato ovom prilikom upućujem apel onima do kojih ova knjiga dođe, a Allah im je dao imetak i mogućnost, da kupe još koji primjerak i poklone ga onima koji se bave muzikom ili je slušaju. Možda Allah da, da oni, nakon toga, ostave ono što im je Allah zabranio.

[302] Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je čuo Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve selleme,da veli: **"Na Sudnjem danu, prvo će biti presuđeno čovjeku koji je poginuo kao šehid na Allahovom putu. Allah će mu pokazati sve blagodati, čovjek će ih potvrditi, pa će ga Allah upitati: 'Šta si učinio s blagodatima?' 'Borio sam se na Tvome putu dok nisam poginuo', odgovorit će. 'Lažeš! Borio si se da kažu: Kako je hrabar!- "I eto, rekli su", reći će Allah. Zatim će narediti da ga naglavačke bace u džehennemsku vatru. I čovjeka-učenjaka, koji je podučavao druge i mnogo učio Kur'an, Allah će podsjetiti na sve blagodati, a on će ih potvrditi i Allah će ga zapitati: 'Što si učinio s blagodatima?' 'U Tvoje ime sam učio, podučavao druge i učio Kur'an!', reći će on. 'Lažeš! Učio si nauku da ti drugi kažu: Mnogo uči!- I eto, hvalili su te!', reći će Allah. Zatim će zapovijediti da ga naglavačke bace u Džehennem."** (Muslim)

Samim tim, onaj koji je toj osobi poklonio ovu knjigu, ako Bog da, imat će nagradu za to, a uz to, biti će od onih koji naređuju dobro i zabranjuju zlo.

Zatim, ova knjiga o muzici trebalo bi da predstavlja samo jednu u nizu knjiga koje se bave određenom tematikom. U planu je i knjiga koja bi govorila o duhanu, tj. "Stav islama o duhanu". Osim toga, ima još nekih tema koje sam mislio zasebno obraditi, ako Allah da, kao što su blud, prostitucija, mito i sl. Koliko ću u tome uspjeti, Allah najbolje zna.
Ako to i ne uspijem, nadam se da će Allah olakšat nekom, da nastavi tamo gdje sam ja stao. Isto tako, nadam se da će muslimani postati svjesniji kad se radi o naređivanju dobra i zabranjivanju zla i međusobno se u tome pomagati, jer Allah, subhaneh, kaže: *„Jedni drugima pomažite u dobročinstvu i čestitosti, a ne sudjelujte u grijehu i neprijateljstvu; i bojte se Allaha, jer Allah strašno kažnjava".*[303]
Kad sam tražio izdavača koji bi štampao ovu knjigu, mnogi od onih kojima sam ovo djelo ponudio, sustezali su se. Jedni su to pravdali time, da to nije komercijalni projekat, drugi su nalazili drugi izgovor, itd. Ma kakav izgovor imali, rezultat je bio isti: niko nije prihvatio da štampa ovo djelo. Zbog toga sam bio prinuđen da ovo djelo ponudim nekim osobama i džematima. Neki od njih nisu bili u mogućnosti da to djelo štampaju zbog drugih projekata, ali su obećali da će se javiti ukoliko budu u mogućnosti. Zahvaljujući Allahu dž.š., a zatim bratu, Ishaku Ahmetoviću, prof., ovo djelo na kraju,ipak, je dospjelo do ljudi koji su bili u mogućnosti i htjeli da ga štampaju.
Zato molim Allaha, s.v.t., da ih nagradi i u Džennet uvede. Molim Allaha da oprosti meni, mojim roditeljima i svim muslimanima.

Munir Zahirović, prof.

[303] Kur'an, sura *El-Maide*, 2.

Sadržaj

TREĆI DIO - HUTBA O MUZICI

ČETVRTI DIO- PRILOZI